

Inhoud

1.	Opening en mededelingen	2
2.	Installatie van de heer H. Moerkerk als raadslid voor 100% Groningen.....	2
3.	Vaststellen agenda	3
4.	Behandeling Gemeenterekening 2020.....	3
5.	Vaststellen verslag 2 juni 2021.....	54
6a.	Initiatiefvoorstel van verdeling tot verblijfsruimte. Een nieuwe visie voor de diepenring	55
7.	Ingekomen stukken	57
8.	Conformstukken	57
9.	Conformstukken + moties	58
9a.	Herstelagenda Groningen vooruit.....	58
10a.	Discussiestuk: Maatregelen evenwicht tussen recreatie en leefbaarheid in en rondom de binnenstad inclusief wijziging APVG 2021- lid barbecueën	71
11.	Moties vreemd aan de orde van de dag.....	86
11b.	Driebondsbos in zijn SES.....	86
11b.	Ga toch foetsie	89
11c.	Onderzoek de rol van de overheid in het slavernijverleden	91
11d.	Sociaal wonen in Eemskanaalzone.....	102
11e.	Zeggenschap voor het lint	105
11f.	Havenkwartier in de Deense Haven.....	107
12.	Installatie van de heer I. Venhuizen als raadslid voor D66	108
13.	Benoeming van plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad	109
14.	Afscheid van de heer B.N. Benjamins als raadslid voor D66	110
15.	Sluiting	113

Voorzitter raadsvergadering: K.F. Schuiling (Burgemeester)

Aanwezig: A.M.M. Schoutens (GroenLinks), F.T. Folkerts (GroenLinks), M. van der Glas (GroenLinks), J. van Hoorn (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), C.T. Nieuwenhout (GroenLinks), N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), J. Sietsma (GroenLinks), J. Visser (GroenLinks), T.J. Bushoff (PvdA), K. Boogaard (PvdA), M. van der Laan (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), D. van der Meide (PvdA), H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), T. Rustebiel (D66), B.N. Benjamins (D66), K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), J.P. Dijk (SP), W.H. Koks (SP), D. Brandenburg (SP), B. de Greef (SP), J. Huisman (SP), I. Jacobs-Setz (VVD), E. Akkerman (VVD), J. Boter (VVD), G. de Vries (VVD), G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), T. Moorlag (ChristenUnie), P. Rebergen (ChristenUnie), K. de Wrede (PvdD), W.I. Pechler (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), M. Bolle (CDA), H.P. Ubbens (CDA), Y.P. Menger (100% Groningen), H. Moerkerk (100% Groningen), M. Woldhuis (100% Groningen), R.F. Staijen (Stadspartij), S.R. Bosch (Student & Stad), A.J.M. van Kesteren (PVV)

Afwezig: S. Claassen (D66)

Later aanwezig: J. Been (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), M. Wijnja (GroenLinks)

Namens het college: wethouders I. Jongman, C. Bloemhoff, R. van der Schaaf, P.S. de Rook, I. Diks, P.E. Broeksma

Namens de griffie: J.S. Spier

1. Opening en mededelingen

01:03:52

Voorzitter: Dames en heren, ik open de vergadering van de gemeenteraad. Hartelijk welkom. Wij schoven iets in de tijd vanwege het vragenuur maar nu zijn we dan toch aanwezig, met uitzondering van de heer Been, die ons misschien - afhankelijk van de omstandigheden - in de loop van vanmiddag zal vergezellen. Dat horen we nog. Dan is de heer Claassen, begrijp ik, wel de gehele raad afwezig. Dat klopt. De heer Sijbolts zal waarschijnlijk ook in de loop van de raadsvergadering verschijnen. Dat geldt ook voor mevrouw Wijnja. Maar het allerbelangrijkste is natuurlijk dat op 30 juni 1996 in huize Bosch de kleine Steven geboren werd; daar was niet alleen de familie en de kennissenkring heel blij mee, maar gelukkig wij allemaal. Dus Steven, van harte gefeliciteerd met je verjaardag. We hopen dat je er nog vele jaren aan mag vastknopen. Mooi. We lopen daarmee niet vooruit op een ander agendapunt later op de avond. Dat komt nog.

2. Installatie van de heer H. Moerkerk als raadslid voor 100% Groningen

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt twee. Dat is ook wel weer bijzonder, want hij was al eens een keer geïnstalleerd maar nu wordt dat met een wat andere grondslag: de heer Moerkerk als raadslid voor 100% Groningen. Dat was de vorige keer vanwege vervanging van ziekte, maar hij is nu permanent in ons midden. Daaraan gaat vooraf de commissie van geloofsbrieven, de heer Leemhuis.

01:06:35

De heer Leemhuis: Dank u wel, voorzitter. De commissie voor de geloofsbrieven, bestaande

uit Tessa Moorlag, Bob de Greef en mijzelf, heeft de geloofsbriefen van de heer Hans Moerkerk onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert dan ook de heer Moerkerk toe te laten als lid van de gemeenteraad.

01:06:51

Voorzitter: Dank u zeer. Dan vraag ik of de heer Moerkerk binnengeleid kan worden. Ik verzoek de leden te gaan staan. U kent de procedure inmiddels. Mocht u na de vorige keer gedacht hebben dat u dat heel anders had moeten doen, dan is de kans daarvoor. 'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel dan ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.' Zegt u mij na: dat verklaar en beloof ik.

01:08:08

De heer Moerkerk: Dat verklaar en beloof ik.

3. Vaststellen agenda

01:08:10

Voorzitter: Dan mag ik u van harte feliciteren. Dan zijn we aanbeland bij het vaststellen van de agenda. We hebben het zojuist besproken in het presidium: mag ik er daarmee vanuit gaan dat we de agenda hebben kunnen vaststellen? Aldus besloten.

4. Behandeling Gemeenterekening 2020

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt vier: de behandeling van de gemeenterekening over het afgelopen jaar. We hebben gedeeld hoeveel minuten de fracties daar ongeveer ter beschikking hebben. Dan zal het college de vragen die er nog zijn beantwoorden. Aangekondigd zijn een tweetal amendementen van de Partij voor de Dieren, 100% Groningen, een amendement van de SP en een drietal moties: twee van de SP en een motie van de VVD, de Stadspartij en het CDA. Die zullen ongetwijfeld bij de behandeling aan de orde komen. Nu is er even een logistiek vraagstukje in verband met de afwezigheid van de heer Been: ik stel voor dat we beginnen met de fractie van de Partij van de Arbeid. Als op het eind van de behandeling dan blijkt dat de heer Been niet komt, dan zal de heer Leemhuis de woordvoering dan overnemen - denk ik - maar dan geeft dat de maximale flexibiliteit aan die fractie. Ik geef het woord aan de heer Bushoff.

01:10:20

De heer Bushoff: Ja, er wordt in de wandelgangen wel eens gesproken over een fusie van GroenLinks en PvdA, maar ik heb nog niet overlegd met GroenLinks en ook nog niet met mijn eigen fractie, dus ik denk dat ik voorlopig namens de PvdA blijft spreken. Voorzitter, toen ik hier bij de aanvang van de nieuwe raadsperiode stond, toen waren eigenlijk mijn eerste zinnen: het wordt roder en het wordt groener. Toen doelde ik erop dat met het aantreden van deze coalitie, Groningen socialer en duurzamer zou worden. En als je dan bij de jaarrekening terugblijkt op de afgelopen tijd, dan constateert de Partij van de Arbeid dat succesvol meer mensen naar werk zijn begeleid, dat we basisbanen hebben gerealiseerd, dat schoonmakers weer in dienst komen van de gemeente en dat voor mensen in armoede de

kwijtscheldingsregelingen zijn verruimd zodat zij er in inkomen op vooruit gaan. Concrete resultaten die de tweedeling verkleinen. Want voorzitter, hoewel Groningen natuurlijk een geweldige stad is om in te wonen, te leven en in te studeren, is het ook een stad - of gemeente, moet ik zeggen - met twee gezichten. Als je bijvoorbeeld van van zuid naar noord fietst, fiets je zo'n zes kilometer, maar ga je wel een heel aantal jaar terug in levensverwachting. Ook neemt de armoede en de kansenongelijkheid toe en als sociaaldemocraat nemen we daar natuurlijk nooit genoeg mee en is het dus ook cruciaal dat we honderden miljoenen investeren in het opknappen bijbouwen van scholen, juist in de wijken waar kinderen dat het hardste nodig hebben. Het is ook cruciaal dat op initiatief van de PvdA we nu een verlengde schooldag hebben: naschoolse programma's gericht op talentontwikkeling, cultuur, sport en natuuronderwijs. Voorzitter, je zou kunnen zeggen: we zetten vol in op die sociale kant van de wijkvernieuwing, een dat gaat natuurlijk hand in hand met de fysieke kant van de wijk- en dorpsvernieuwing. Het opknappen van wijken, het verduurzamen van woningen, het toevoegen van groen, speelplekken en gewoon fijne verblijfplaatsen in de openbare ruimte: allemaal met als doel natuurlijk dat mensen in een fijn en duurzaam huis wonen, in een groene en gezonde leefomgeving. En voorzitter, er wordt ook wel eens gezegd dat als je bij de VVD zit en je vijf procent van je wensen hebt gerealiseerd, dat ze dan heel erg vrolijk de kroeg ingaan en het glas heffen en dat als je bij de PvdA zit en 100 procent van je idealen realiseert, dat iedereen dan alsnog ontzettend zuur is of in ieder geval niet tevreden. Of dat zo is, dat laat ik aan u allen, maar het is wel zo dat als wij niet helemaal onze zin krijg, we eigenlijk nooit echt helemaal tevreden zijn. Maar er is dan ook wel altijd nog een reden om ergens voor op te komen, ergens iemand om voor te knokken. Voorzitter, dat is ook nu het geval. Want de coronacrisis heeft laten zien dat de uitdagingen waar we voor stonden eigenlijk nog groter en in ieder geval nog zichtbaarder zijn geworden. Die vragen dus ook om investeringen. We kunnen het ons niet veroorloven om opnieuw te gaan bezuinigen, en dat is ook exact het voorstel dat vorig jaar door de PvdA is ingediend; laten we niet gaan bezuinigen, maar laten we juist nu blijven investeren. Ik zie een hand zwaaien, heel erg in de verte.

01:13:24

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:13:28

De heer De Greef: Dank u wel. Mooie woorden van de PvdA natuurlijk. De PvdA wil investeren, hartstikke mooi. Nu hebben wij in 2020 in de gemeenterekening nog 25 miljoen openstaan voor sociaal beleid. Is de PvdA van plan om een extra stap te zetten komend jaar in het dichten van de kloof die u ook ziet en wil u dat geld met de SP daarvoor beschikbaar houden?

01:13:59

De heer Bushoff: Voorzitter, het antwoord op de vraag of wij een extra stap willen zetten om die kloof te dichten en zo die twee gezichten van onze gemeente bij elkaar te brengen, is natuurlijk volmondig ja. We komen daar ook bij het voorjaarsdebat voor met voorstellen. Ik denk dat een deel van die voorstellen misschien nog beter zijn dan het voorstel dat u volgens mij heeft gedaan. We komen daar dus ongetwijfeld nog over te spreken en ik kom er ook iets later in mijn betoog nog op terug.

01:14:22

Voorzitter: De heer Van Kesteren.

01:14:29

De heer Van Kesteren: Voorzitter, ik zou de heer Bushoff willen vragen of de sociaaldemocratie niet meer gebaat is bij het verlagen van lasten en het op peil houden van voorzieningen voor gewone mensen in plaats van de deze ideologische prietpraat en navenant beleid, wat alleen maar de lasten voor gewone mensen verhoogt en ook de voorzieningen uitkleden. Is de PvdA bereid om meer het Deense model te volgen? Of volgen ze daarmee het ideologische model van GroenLinks? Daarmee loop ik al vooruit op de toekomstige fusie van deze twee partijen.

01:15:12

De heer Bushoff: Voorzitter, de PVV haalt er van alles bij. In de eerste plaats zijn wij natuurlijk als sociaaldemocraten van mening dat we lasten heffen om het vervolgens eerlijker her te verdelen. Dus wij vinden het op zich helemaal geen vies idee om belastingen te heffen. Dat is één. Ten tweede vraag: willen we meer richting het Deense model? Nou, dat gaat volgens mij over het vraagstuk: moeten we strenger zijn op migratie? Het antwoord is nee. Het is ook niet aan de orde vandaag. En verder: ja, we trekken samen graag met GroenLinks op en andere linkse partijen zoals de SP om onze idealen te verwezenlijken, want zoals u weet kunt u met één zetel minder realiseren dan met een meerderheid van 25. Voorzitter, ik vervolg mijn betoog.

01:15:47

Voorzitter: Ja, maar de heer Van Kesteren heeft nog een vervolgvraag en u heeft ook de heer De Greef weer geprikkeld. De heer Van Kesteren.

01:15:53

De heer Van Kesteren: Ja, voorzitter, de Partij van de Arbeid is al hard op weg om naar die ene zetel te gaan en de PVV is - hoop ik - op weg om wat die richting van de PvdA op te gaan. Maar ik wil toch even onder de aandacht van de heer Bushoff brengen dat de gewone man niet gebaat is bij dit beleid. U zegt wel dat u de lasten eerder wil verdelen, maar u zegt zelf: wij vinden het niet erg dat de lasten verhoogd worden. Maar u denkt waarschijnlijk dat hier in Groningen alleen maar rijke inwoners wonen, terwijl de armoede alleen maar toeneemt. Baart u dat geen zorgen?

01:16:27

De heer Bushoff: Voorzitter, volgens mij was mijn hele betoog net bedoeld om te vertellen hoe belangrijk het is om juist ook dat andere gezicht van Groningen, juist de mensen die in armoede leven, tegemoet te komen en juist daarvoor op te komen. En dat doet de PvdA met concretere voorstellen dan de PVV tot nog toe heeft gedaan en gerealiseerd.

01:16:43

Voorzitter: De heer De Greef.

01:16:43

De heer De Greef: Ja, dank u wel. Ja, concrete voorstellen, samenwerking met de SP: dat zijn woorden die bij ons als fractie natuurlijk heel goed in de oren klinken. U zegt: volgende week kom ik wel met een voorstel dat beter is dan de uwe, maar op basis van het vorige jaar, de resultaten uit 2020 waarin wij 25 miljoen te weinig hebben uitgegeven - minder hebben

uitgegeven - dan het college ons had beloofd aan sociaal beleid: bent u bereid om nu al die stap te zetten om te zeggen tegen de mensen in de stad het het hardste nodig hebben dat wij die 25 miljoen gaan uitgeven om de kloof te dichten de komende jaren?

01:17:24

De heer Bushoff: Ja, voorzitter, de SP stelt eigenlijk voor om het geld dat we nu overhouden in het sociaal domein in een sociale pot te stoppen en dan te gaan verzinnen wat we daarmee gaan doen. En dan denk ik: dat is best wel omslachtig. We kunnen er gewoon beter voor zorgen dat dat geld wordt uitgegeven, of nog beter, dat we aan de voorkant bij de begroting ervoor zorgen dat we ons niet armer rekenen dan nodig is. En daar kom ik zo meteen ook nog op in mijn betoog. Voorzitter, ik zei het al. Vorig jaar zei de PvdA: geen nieuwe bezuinigingsronde in Groningen. Dit jaar is het motto eigenlijk nog evenzo waar: we willen geen nieuwe bezuinigingsronde in Groningen, nee, de coronacrisis heeft laten zien dat we juist nu moeten investeren in wijken en dorpen, in juist het sociale opbouwwerk, in bestaanszekerheid, in kansengelijkheid en, voorzitter, de jaarrekening laat zien dat die ruimte er ook zeker wel is. In de eerste plaats omdat we gewoon, nota bene in de crisistijd, onze reserves hebben kunnen versterken. En dat is prima wat de PvdA betreft, maar mocht je ze nodig hebben om vervolgens bij je begroting inhoudelijke uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, dan moet je niet schromen om die reserves ook in te zetten.

01:18:26

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

01:18:29

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Bushoff zeggen dat er geen nieuwe bezuinigingsronde komt. Ik neem aan dat hij daarmee een nieuwe bezuiniging ten aanzien van de gemeente bedoelt. Kunt u ook toezeggen dat u wil dat er geen nieuwe bezuinigingsronde voor de inwoners komt? Dus zou u er ook voor willen pleiten dat de lasten niet verhoogd worden voor onze inwoners, ondernemers en anderen?

01:18:51

De heer Bushoff: Ja, voorzitter, laat ik het zo zeggen: in de eerste plaats pleit ik er inderdaad voor om niet bezuinigen, dus niet op gemeentelijk beleid, het beleid dat wij hebben, dat volgens mij cruciaal is om op te gaan bezuinigen. En zoals ik net ook al zei: mocht het nodig zijn om een keer de lasten te verhogen, dus vraag je liever een dubbeltje meer van de mensen met de sterkste schouders, dan schromen wij niet om dat ook te doen als we daarmee de mensen die het moeilijker hebben meer kunnen helpen. Voorzitter, dat is natuurlijk niet iets wat we als uitgangspunt nemen. Wat wel zo is, is dat deze rekening, deze jaarrekening, enerzijds dus laat zien dat we de reserves hebben versterkt: dat geeft volgens mij aan dat er ruimte is om die ook in te zetten als dat nodig is. Ten tweede gebruiken we nu natuurlijk ook altijd, om een aantal opgaven te dekken, een verwacht rekeningresultaat: vijf miljoen per jaar per jaar. Mocht dat nodig zijn, dan kan dat bedrag wat de PvdA betreft prima omhoog. En, voorzitter, we zien ook dat er eigenlijk elk jaar uiteindelijk wel een positieve exploitatieruimte is: er komt meer geld binnen dan dat eruit gaat. En tot slot zien we jaar in jaar uit een enorm groot positief rekeningresultaat. Eigenlijk betekent dat...

01:19:57

Voorzitter: De heer Bolle.

01:20:00

De heer Bolle: Voorzitter, ik hoor de Partij van de Arbeid zeggen dat die flexibele post in de begroting - vijf miljoen, en daar is al wat vanaf - dat die wel wat omhoog zou mogen om daarmee dingen te dekken. Dat is wat de Partij van de Arbeid zegt. Dus als wij die post zouden gebruiken en zouden ophogen, dan zouden we bijvoorbeeld een onrechtvaardige belasting kunnen afschaffen.

01:20:22

De heer Bushoff: Voorzitter, inderdaad, dat heeft de heer Bolle van het CDA goed gehoord, dat je die post, als het nodig is, wat de PvdA betreft kan op hogen. En de vraag is: waarvoor ga je dat dan gebruiken? En wellicht kun je dat gebruiken in de ogen van de heer Bolle voor het afschaffen van een belasting. Wellicht kun je het ook voor andere opgaven gebruiken, natuurlijk. Feit is dat als het nodig is om die post wat op te hogen om je inhoudelijke agenda te realiseren, dan moeten we niet schromen om dat te doen. De financiën zijn immers dienend aan je inhoudelijke agenda. En ik was bezig aan mijn laatste punt, voorzitter. Dat laatste punt is namelijk dat jaar in jaar uitzien dat we een positief rekeningresultaat hebben. En dat betekent dus eigenlijk dat we bij de begroting erg zuinig begroten. We zeggen eigenlijk: we denken dat we een tekort gaan hebben, we rekenen ons zelf armer dan nodig is. Daar moeten we volgens de PvdA echt mee ophouden. Voorzitter, bij het voorjaarsdebat zullen we dan ook een voorstel doen om risicovoller te gaan ramen. Laten we nu niet zo behoudend zijn bij de begroting en onszelf armer rekenen dan nodig, nee, laten we gewoon een vlucht naar voren nemen en onszelf juist wat rijker rekenen. Dan zien we wel bij de jaarrekening of dat goed uitkomt. De ervaring leert dat we jaar in jaar uit geld overhouden, dus kunnen we het ons best permitteren om risicovoller te ramen en bij de begroting onszelf meer ruimte te verschaffen zodat we meer en betere dingen kunnen doen voor onze inwoners. Samenvattend: er is ruimte om te investeren in bestaanszekerheid en kansengelijkheid, en volgende week komen we daarvoor met voorstellen.

01:21:48

Voorzitter: Dat kan in uw eigen termijn of de tweede termijn. We gaan naar de fractie D66.

01:21:58

De heer Rustebiel: Dank u wel, voorzitter. Wat bij D66 is blijven hangen na de commissiebespreking en ook het lezen van de jaarrekening, is de enorme wendbaarheid die de gemeentelijke organisatie heeft laten zien in het door corona gedomineerde jaar. Of het gaat om de WIJ-teams, de handhavers, de mensen die met participatie bezig zijn, het college zelf, de ambtenaren, de financiële experts: het heeft heel veel lenigheid gevraagd om hier een goede rekening neer te leggen. Wij denken dat het goed gelukt is. Daarvoor willen wij nogmaals de complimenten herhalen en wij willen ook nogmaals de Rijksoverheid de complimenten geven voor de manier waarop de gemeenten in deze crisis zijn gesteund. We hopen dat dat een voorbode is van een betere houding van de Rijksoverheid richting de gemeente. Maar de crisis is nog niet afgelopen. Natuurlijk, de steunpakketten van de Rijksoverheid gaan op enig moment aflopen en dus vragen wij ook van het college richting de toekomst, om die dienstbare en open houding richting de samenleving te houden. En wat we ook gezegd we willen hebben, is dat wij heel erg blij zijn dat het college is blijven investeren. Vorig jaar rond deze tijd hadden we hier in de raad best wel wat voorstellen van partijen die zeiden: we moeten nu die investering stoppen en die investering stoppen, want

er is corona en het is allemaal zo onzeker. Dat is waar, maar we hebben ook gezien dat een overheid die anticyclisch investeert, dat die gewoon ook problemen die nog boven de coronacrisis hangen - de wooncrisis of de klimaatcrisis - gewoon aan blijft pakken. En door te blijven investeren in die samenleving, jaag je ook je lokale economie aan, want je hebt daar altijd weer private bedrijven bij nodig, en je straalt er ook gewoon heel veel vertrouwen mee uit. Het is dus helemaal de goede koers wat dat betreft.

01:23:32

Voorzitter: De heer Van Zoelen, Partij voor de Dieren.

01:23:35

De heer Van Zoelen: Ja. Dank, voorzitter. Het verbaast me even dat D66 het woord anticyclisch investeren in de mond neemt en ook daar voorafgaand iets zegt over burgerparticipatie. We zien juist ook met gebiedsgericht werken dat de helft van de potjes die we even niet uitgeven, dat we die eigenlijk over de hele gemeenterekening zien. Waar zijn dan volgens D66 die investeringen gedaan, die anticyclische investeringen bijvoorbeeld ook in groen, om dat juist te versterken? Er is heel ontzettend veel geld niet uitgegeven en ik ben wel benieuwd naar de reactie van D66 daarop.

01:24:08

De heer Rustebiel: Vorig jaar lagen hier concrete moties van partijen die allerlei investeringen gericht wilden stoppen. Het geld wat nu in de jaarrekening blijft hangen, komt gewoon doordat een aantal projecten vertraagd is. Dat is geen bewuste keuze geweest, dat is helaas hoe het in sommige projecten gelopen is. Die projecten blijven gewoon doorlopen en op de agenda staan. Dus wij zullen ook het college, met name aan het gebiedsgerichte werken, natuurlijk blijven houden.

01:24:33

Voorzitter: De heer Van Zoelen.

01:24:35

De heer Van Zoelen: Ja, dank, voorzitter. Daar concludeer ik uit dat we niet anticyclisch hebben geïnvesteerd, maar dat we gewoon de uitgaven hebben opgeschort tot later.

01:24:45

De heer Rustebiel: Nee hoor, volgens mij hebben wij heel veel investeringen gedaan, maar zijn allerlei projecten door verschillende redenen vertraagd - in het ruimtelijk domein bijvoorbeeld vanwege participatie, vanwege bouwmaterialen, vanwege personeel - dus ik denk dat u mij niet goed begrepen heeft. Maar, voorzitter, mijn fractie wil graag even wat zeggen over onderwijs, want over onderwijs hebben wij het in deze zaal nog niet zo vaak. Dat komt, denk ik, omdat het college het op het gebied van onderwijs heel goed doet. Aan de ene kant vind ik dat jammer, want mijn partij wil de hele dag wel over onderwijs praten, maar aan de andere kant laat het ook zien dat de onderwijsplannen van het college gewoon heel veel steun genieten. De ene na de andere mooie school rolt hier conform door de gemeenteraad, zonder blikken of blozen. En wij zijn ook heel erg trots op het college, maar ook op de gemeenteraad, die gewoon vol achter die onderwijsagenda blijven staan. Want of het nu gaat ongelijkheid, inclusie, emancipatie of vrijheid: het fundament daarvoor wordt gewoon in het onderwijs gelegd. Wij denken dus dat het onderwijsprogramma op deze plek echt wel even de complimenten verdient die we hier normaal niet altijd kunnen geven.

01:25:45

Voorzitter: De heer De Greef, SP.

01:25:46

De heer De Greef: Het is natuurlijk te verwachten dat D66 over onderwijs begint, maar wij hebben ook in de rekening gelezen dat er een hoop geld niet uitgegeven wordt in het onderwijs. Als het gaat om onderwijsachterstanden, is dat twee ton. Als het gaat over de kinderopvang, meer een miljoen. Als het gaat over de kwaliteitsbewaking, 150.000 euro. Vindt D66 het niet zorgelijk dat dat geld niet terechtkomt, daar waar het zo hard nodig is?

01:26:18

De heer Rustebiel: Dat het geld daar dit jaar niet aan uit is gegeven, wil niet zeggen dat het geld daar uiteindelijk natuurlijk niet terecht komt. Ik denk dat dat een vergelijkbare opmerkingen is die ik net al richting de heer Van Zoelen maakte. Ja, wij willen nog even wat zeggen over wonen. Wij zien dat er veel grote plannen aankomen: de Held, Suikerzijde, de Eemskanaalzone, plannen die er goed uitzien en plannen die wij nodig hebben. Alleen, voor de korte termijn bieden die de wooncrisis niet het hoofd. Wij vinden echt dat het college meer werk moet maken van onze motie voor het middensegment. Als je kijkt naar de jaarrekening, dan zie je dat daar een kopje staat met 'betaalbaar wonen', en dat gaat alleen maar over sociale huur. We moeten ons wel goed beseffen dat er bij sociale huur voldoende gebouwd wordt, of dat we daar tenminste wel redelijk mee op planning zitten. Vaak wordt het dan gecompenseerd met hele dure nieuwbouw, en dat gat ertussenin wordt steeds groter. Dus iedereen met een modaal salaris die geen tweeverdiener is en graag in Groningen wil wonen, die heeft momenteel een probleem. Wij zouden hier dus graag meer actie op zien. We vragen ook vaak bij verschillende plannen hoe het zit met dit segment, en wat ons betreft mag het college hier wel wat meer energie in steken.

01:27:22

Voorzitter: De heer Van Kesteren, PVV.

01:27:24

De heer Van Kesteren: Ja, voorzitter, ik heb nog even een vraag aan de heer Rustebiel van de zelfbenoemde onderwijspartij D66. Men klopt zichzelf wel op de borst, maar ik lees op bladzijde 62 van de jaarrekening dat de Vensterschool inhoudelijk toe is aan een nadere verduidelijking. Kan die onderwijspartij D66 dat verduidelijken voor de PVV-fractie? Want ik kom er nog steeds niet achter - en ik heb toch wel veel meer dan 40 jaar in het onderwijs gewerkt - wat nu precies moet worden verduidelijkt. Misschien kan de onderwijspartij dat eens duidelijk maken aan de PVV-fractie.

01:28:01

De heer Rustebiel: Nou, kijk: als u wil weten wat het college letterlijk met die zin bedoelt, dan moet u dat natuurlijk aan het college vragen. Wij zijn heel erg trots op het concept vensterschool, juist omdat dat hier in Groningen natuurlijk ontwikkeld is en mede op initiatief van mijn partij. Als u zo'n technische vraag heeft, dan denk ik dat u die beter aan het college kunt stellen.

01:28:19

Voorzitter: De heer Bolle, CDA.

01:28:22

De heer Bolle: Ja, ik vroeg me nog even af wat het college dan precies zou moeten doen met die actie voor het middensegment. Ik snap wel dat D66 wil dat er meer komt, maar zijn er ook suggesties bij?

01:28:35

De heer Rustebiel: Nou, we bespreken hier nu de gemeenterekening, dus ik verwacht nu niet inhoudelijke voorstellen over hoe dat vormgegeven wordt, maar ik verwacht dan wel in de gemeenterekening terug te lezen - want vorig jaar hebben we die motie ingediend, in het voorjaar al - wat daarvoor gedaan is. Dat is eigenlijk mijn vraag: leg wat meer verantwoording af over wat nu precies gebouwd wordt en voor wie. Dan kunnen wij er als gemeenteraad ook meer grip op krijgen, want iedereen hier onderkent dit probleem natuurlijk. Ja, tot slot, voorzitter: we zien een gemeente die steeds actiever wordt, op het gebied van wonen en energie bijvoorbeeld. Dat brengt ook de nodige risico's met zich mee, en daarom denken wij dat het goed is dat het college ook denkt aan de financiële bestendigheid van de gemeente. Want als je meer risico's neemt, dan betekent dat ook dat het gewoon verstandig is om je weerstandsvermogen aan te vullen, zodat je ook robuuster bent in de toekomst. Verder kijken wij vooral naar het debat van volgende week, waarin wij onze speerpunten voor het laatste jaar nog wat steviger in de verf zullen zetten.

01:29:29

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de SP. Mijn gevoel zegt dat het de heer De Greef is. Dat klopt.

01:29:36

De heer De Greef: Dat heeft u helemaal juist, voorzitter. Het debat over de rekening gaat over wat het college het afgelopen jaar heeft gedaan en of het geld dat we wilden uitgeven bij de begroting daar terecht is gekomen waartoe besloten is. Iedere maand doet de SP hier voorstellen om meer geld uit te geven voor sociale voorzieningen en/of zorg, welzijn, inkomensondersteuning, energiebesparing of betaalbaar wonen. U mag dus van de SP verwachten dat wij er scherp op toezien dat het geld dat u daarvoor begroot heeft, daadwerkelijk ook daaraan uitgegeven wordt. En, voorzitter, dat is niet het geval. Sterker nog, dat is al jaren niet het geval. De heer Koks maakt al jaar in, jaar uit lijsten van begrotingskosten van broodnodige voorzieningen, armoedebestrijding, zorg, welzijn en sociale zaken, waar tientallen miljoenen overblijven - en ook dit jaar. Een enorme boeggolf, een stuwmeer, een buffelreservoir, een vat van ruim 25 miljoen, oftewel: geld wat jaarlijks overblijft en vooruitgeschoven wordt. En dat geld is niet over omdat er geen problemen zijn, voorzitter, of omdat we niet weten om wie het gaat. Als dat laatste het geval is, dan heeft het college echt een probleem. Volgens de SP moeten wij in een gemeente met grote armoedeproblematiek, waar mensen geen werk hebben, waar mensen zijn die hoge zorgkosten maken, waar mensen zijn die moeilijk een betaalbaar huis kunnen vinden, waar kinderen met leerachterstanden zijn, waar mensen moeite hebben om mee te doen, juist daar, juist op die terreinen moet dat geld uitgegeven worden waar het begroot is. En de SP wil niet dat er geld overblijft, maar dat de gemeente...

01:31:27

Voorzitter: De heer Leemhuis heeft een vraag. GroenLinks.

01:31:31

De heer Leemhuis: Dank u wel, voorzitter. Ik heb de indruk dat de SP een wat selectieve manier van het lezen van de rekening heeft. Heel kort een vraag: is het niet zo dat dit college voor 40 miljoen extra heeft bijgelegd als het gaat om de punten Jeugdzorg, BUIG en Wmo? Doet dit college dus niet juist veel meer? En daar komt bij: zegt het college niet nu juist op die punten waar de SP het over heeft, dat die bedragen die overblijven in 2020 in 2021 opnieuw uitgegeven worden voor dat doel? Wat de SP wil voorstellen is: we wachten even, en we gaan het pas in 2022 in de begroting gebruiken. Is het dus niet veel beter de koers van het college te volgen?

01:32:17

De heer De Greef: Je reinste flauwekul, voorzitter. Jaar na jaar blijft er 25 miljoen in een reservoir over, en het geld wat u in een begroting uitgeeft, dat vloeit daaroverheen, maar dat vat van 25 miljoen dat wij hebben om de tweedeling te dichten, dat geeft u niet uit en daar doen wij keer op keer voorstellen voor. De lucht uit de begroting halen, dat is wat de wethouder zegt te willen in de commissie. Er zit geen lucht in de begroting, voorzitter, maar er zitten veel te veel niet uitgegeven centen voor sociale doelen.

01:32:54

Voorzitter: De heer Bushoff.

01:32:57

De heer Bushoff: Ja, voorzitter, ik ben eens met de SP dat het geld dat we hebben begroot ook uitgegeven moet worden, omdat de uitdagingen waar we voor staan inderdaad behoorlijk groot zijn. Maar mijn vraag is simpel: welk concreet voorstel doet de SP om het geld dat begroot is ook daadwerkelijk uit te geven?

01:33:12

De heer De Greef: Nou, bijvoorbeeld het geld voor chronisch zieken: daar hebben we 400.000 euro voor begroot. Volgens mij kunnen we dat prima aan die mensen geven. Die hebben dat hartstikke hard nodig, die hebben nu 330 gekregen, die hebben gemiddeld duizend euro aan kosten, dus laten we dat geld verdelen onder die 4500 mensen die allemaal 70 euro extra in hun portemonnee krijgen, hetgeen ze hard nodig hebben.

01:33:40

Voorzitter: De heer Bushoff en dan de heer Brandsema.

01:33:42

De heer Bushoff: Ja, voorzitter, maar dat is incidenteel: dan regel je het maar één keer voor die mensen. Zou het dan niet veel beter zijn om dat structureel goed te regelen voor die mensen?

01:33:51

De heer Van Kesteren: Nou ja, de SP-fractie is al hartstikke blij als wij hier in deze raad het voor één keer voor elkaar krijgen. Als u betere voorstellen heeft om het structureel te doen, dan gaan we daar uiteraard in mee.

01:34:02

De heer Bushoff: Ja, dat heb ik, voorzitter. Het voorstel komt volgende week en ik introduceerde het zojuist al even. Het is simpelweg dat je gewoon beter - oftewel risicovoller

- gaat ramen. Je zegt gewoon bij de begroting: we hebben blijkbaar elk jaar wat geld over, laten we die meerkostenregeling wat ophogen. Ook al komt uit de ramingen dan een negatief resultaat: we zien telkens bij de jaarrekening dat we een positief resultaat hebben. Dan kun je het structureel beter regelen voor die mensen.

01:34:28

Voorzitter: Dat is helder. Dan de heer Brandsema.

01:34:31

De heer Brandsema: Ja, dank u, voorzitter. Ik kan een eind mee met de SP als het gaat om het geld wat overblijft - dat wordt denk ik wel breder in de raad gedeeld. De heer De Greef geeft ook aan dat die 330 euro dit jaar naar 360 euro verhoogd is. Maar zegt de SP nu eigenlijk dat er mensen zijn die daar recht op hebben, die dat niet gekregen hebben? Iedereen die dat wil krijgen, die krijgt toch die meerkostenregeling?

01:34:55

De heer De Greef: Nou, ik kijk even naar onze wijze man in de fractie, en die knikt. Ja, dat zeggen wij. Daarbij: als u kijkt wat er aan BUIGen over is - namelijk 850.000 - we hebben ook deze maand in de krant moeten lezen dat een derde van de mensen die recht op heeft op uitkeringen, dat niet aanvraagt. Dus dat geld komt niet bij de mensen die dat het hardst nodig hebben.

01:35:21

Voorzitter: De heer Brandsema.

01:35:24

De heer Brandsema: Voorzitter, dat is toch niet hetzelfde als dat het college hier gewoon niet bereidwillig is om dat soort zaken aan mensen te geven?

01:35:37

De heer De Greef: Sorry, die vraag begrijp ik niet helemaal. Nee, als ik hem zo interpreteer... Nee, ik geloof niet dat hier mensen zitten die moedwillig zorgen dat dat geld niet aankomt, maar daar maak ik me erg zorgen over, want blijkbaar zijn de regeltjes en de voorwaarden en de loketjes te moeilijk te vinden voor mensen die dat geld nodig hebben, want wij weten dat ze het nodig hebben. De heer Bushoff zei dat ook in zijn betoog: de verschillen zijn groter in Groningen en we hebben dat geld ervoor, maar jaar na jaar komt dat geld daar niet terecht. En daar proberen wij uit alle macht voorstellen voor te doen, dus u bent van harte welkom om die samen met ons in te dienen. Als u betere voorstellen heeft, zullen we die steunen. Voorzitter, tot slot nog een jaarlijks terugkerend fenomeen: de hondenbelasting. Vandaag dient de SP met andere partijen een voorstel in om hondenbelasting per 1 januari 2022 af te schaffen. Wij willen de coalitiepartijen alle gelegenheid geven om te kiezen voor verschillende dekkingen hiervoor. De dekking die we vandaag hebben past bij het rekeningresultaat van de rekening. Daar nemen we een klein deel uit, de rest dekken we met OZB en voor de komende jaren willen wij graag de OZB verhogen met 1.2%, zodat iedereen die dat wil in Groningen een hond kan hebben.

01:36:58

De heer Leemhuis: De heer Leemhuis.

01:37:00

De heer Leemhuis: Voorzitter, deze bijdrage verbaast me. Dit laatste stuk over de hondenbelasting verbaast me nogal - om te beginnen omdat het natuurlijk logisch is om dat bij het voorjaarsdebat te doen, want dit gaat over begrotingszaken - maar het is vooral boeiend dat de heer De Greef eerst een heel verhaal houdt over die mensen die het meeste nodig hebben en vervolgens stelt de SP hier een denivellerende maatregel voor. Ik snap dat niet. Kan de SP uitleggen waarom, als er dan financiële ruimte wordt gevonden in de OZB, het precies daaraan wil uitgeven?

01:37:36

De heer De Greef: Voorzitter, ook het hebben van een huisdier moet niet voorbehouden zijn aan of je geld hebt om er belasting voor te betalen of niet. En ik snap niet helemaal wat de heer Leemhuis met denivellerend bedoelt, maar de belasting die wij voorstellen gaat zowel naar huiseigenaren als naar bedrijven, dus volgens mij zijn dat precies de mensen die wel wat kunnen missen. Natuurlijk betalen huurders dat indirect ook, maar daar zit gelukkig een maximum aan van wat ze mogen vragen in de sociale huurwoningen. Dus ik zie het probleem niet.

01:38:10

Voorzitter: De heer Leemhuis.

01:38:11

De heer Leemhuis: Ik constateer dat de SP voor een heleboel groepen zegt dat er meer moet worden gedaan, maar als de SP financiële ruimte regelt binnen het binnen de OZB, dan geeft het dat niet uit aan die mensen waarvan het zegt het meest te willen opkomen.

01:38:23

Voorzitter: De heer Van Kesteren.

01:38:27

De heer Van Kesteren: Ja, voorzitter, ik zou de SP ook iets willen vragen. Er moet dekking gezocht worden, maar het valt mij op dat bij heel veel partijen de dekking altijd gezocht wordt in lastenverhoging voor gewone burgers. Heeft de SP ook wel eens nagedacht over het uitgavenpatroon van deze gemeente en allerlei klimaat ideologische en andere onzinprojecten waar heel veel geld heengaat en wat alleen maar leidt tot lastenverhoging van gewone mensen, waardoor de voorzieningen, eenvoudige voorzieningen, belangrijke voorzieningen voor burgers gewoon worden uitgekleeft? Houdt de SP zich daar ook wel eens mee bezig, of is het alleen maar nog meer geld vragen van die burgers?

01:39:05

De heer Leemhuis: Voorzitter, ik snap niet dat GroenLinks zo zuur doet. Neem de uitgestoken hand aan, laten we het samen regelen. Als u vindt dat wij voor de juiste groepen op moeten komen, dan kunnen wij die voorstellen steunen en volgens mij heeft de SP het meeste gedaan van alle partijen hier in de raad voor het verlagen van de energierekening, het verbeteren van woningen voor de mensen die het het hardst nodig hebben, dus het gaat u mij daar alstublieft niet de maat nemen. Dank u wel.

01:39:32

Voorzitter: De heer Van Kesteren nog een keer.

01:39:34

De heer Van Kesteren: Tot slot, voorzitter, wil ik de SP vragen of zij echt daadwerkelijk vinden dat elke woningeigenaar en iedere werkende Groninger, dat dat een kapitalist is met te veel geld. Of zie ik dat verkeerd?

01:39:50

De heer De Greef: Voorzitter, ik zei net al, voorafgaand aan deze vergadering, dat het economisch systeem zoals wij dat zien... Bij het kapitalisme zit altijd uitbuiting. Dus ja, de arbeider wordt uitgebreid door de kapitalist.

01:40:06

Voorzitter: Dank u zeer.

01:40:06

De heer De Greef: Daar zullen ze in Den Haag blij mee zijn, voorzitter.

01:40:10

Voorzitter: Dan kijk ik naar de fractie van de VVD. Wie mag ik het woord geven?

01:40:15

Mevrouw Jacobs: Ik moest die laatste woorden even tot mij laten doordringen, maar laat ik daar maar niet op ingaan. We kijken terug op 2020, het eerste volledige jaar van dit college. We kunnen nu zeggen: het is een memorabele rekening, maar 2020 zal de boeken ingaan als een heel bijzonder jaar. Daar waar dit college ongetwijfeld vol goede moed wilde werken aan het groen, gezond en gelukkig maken van onze gemeente en haar inwoners, kreeg gezondheid een hele andere betekenis. COVID-19 veranderde medio maart de wereld om ons heen. Iedereen kende wel slachtoffers van de ziekte, sommigen verloren mensen heel dichtbij en andere verder weg. Maar ook ons sociale leven veranderde volop. Heel veel mensen moesten thuiswerken, anderen, zoals mensen in de zorg en ziekenhuispersoneel, moesten onder zware druk en moeilijke omstandigheden hun werk blijven doen. Maar er gebeurde in 2020 nog meer. We namen afscheid, niet eens fatsoenlijk, van Toon Dashorst, onze griffier en verwelkomde - ook niet eens fatsoenlijk - onze nieuwe griffier Josien. Daarnaast hadden we te maken met een wethouderswissel - exit Matthias en welkom Isabel. We leerden digitaal vergaderen: 'Voorzitter, voorzitter, hoort u mij? Wilt u allen uw geluid uitzetten?' Digitaal vergaderen, hybride vergaderen en daadwerkelijk politiek bedrijven in een theater: allerlei nieuwe standaarden deden hun entree in de vergadering. Zo weten we een beetje van ieders huiskamer, werkkamer, kind en/of huisdier. Kortom: een bijzonder jaar. Maar één ding bleef gelijk: in de raad bakkeleien we over van alles en nog wat. Uiteraard wil mijn fractie complimenten uitdelen aan de ambtelijke organisaties over het vele werk dat is verricht onder lastige omstandigheden in de afgelopen periode. Maar onze complimenten gaan ook zeker uit naar de griffie en ook naar alle raadsfracties en het college, voor het feit dat we ook met elkaar flexibel zijn geweest en de democratie amper heeft geleden onder deze pandemie. Wij hebben niet veel vragen aan het college. Onze vragen zijn vorige week beantwoord en sommigen zelfs naar tevredenheid. Toch willen we nog terugkomen op een aantal punten. Vorig jaar stelden wij bij het behandelen van de rekening dat de financiën zorgelijk waren. Dit standpunt hebben we nog steeds. Toch valt het ons op dat heel veel geld is overgebleven vorig jaar. Naar aanleiding van de diverse commissies van vorige week, is ons bijgebleven dat corona veelvuldig als veroorzaker is

genoemd van het niet of niet goed of niet volledig kunnen uitvoeren van de plannen. Deels kan dat natuurlijk waar zijn, maar soms klinkt het ook wel wat makkelijk om de schuld op corona te schuiven en lijkt corona wel een excuustruus. Daarom hebben we ook nog de volgende vraag aan het college: wat spijt u het allermeest wat niet gerealiseerd is in 2020? En het vervolg daarop: wat had u willen doen in 2020 wat niet is gerealiseerd en waarvan u zegt: laat ook maar? Nu is dat een beetje ingewikkeld, omdat waarschijnlijk wethouder De Rook die vraag gaat beantwoorden en die laat het toch wel. Maar ja, misschien kan hij daar toch op antwoorden. Vorige week spraken we over het voorspelbaar vermogen van de ambtelijke organisatie en het cultuuraspect waar de accountant over rept. Het antwoord van het college was - uiteraard in mijn eigen woorden: de politieke afrekening bij overschrijding is nogal fors, vandaar deze voorzichtigheid. Deze woorden hebben we de afgelopen week op ons kunnen laten inwerken en dat leidt bij ons al snel tot de gedachte dat de standaard te ruim begroot zou worden en dat allemaal wel een tandje minder kan. Zou het college daar eens op willen reflecteren? Wat mijn fractie betreft, zou namelijk het juist begroten niet per se lef zijn, maar zou juist begroten gewoon goed zijn. En of dat nou risicovol is: ja, dat weet ik niet. Misschien is goed wel gewoon de standaard en niet per se risicovol.

01:44:02

Voorzitter: De heer Leemhuis, GroenLinks.

01:44:04

De heer Leemhuis: Op het gevaar af om in een semantische discussie terecht te komen, vind ik dit wel een interessant punt. Ik hoor mevrouw Jacobs nu zeggen: eigenlijk moet je beter - ik noem het dan inderdaad scherper, zoals mijn fractiegenoot het in de commissie ook al zei - begroten. Als we dat nu doen en we gaan een nieuwe begroting vaststellen, we beginnen volgende week met dat proces en in november stellen we die dan vast en het college komt met een begroting die scherper is of preciezer - zoals u het zegt - gaat u dan niet zeggen: ja, het zijn moeilijke tijden, het college neemt te veel risico? Dus ik ben wel benieuwd hoe u dat dan ziet.

01:44:44

Mevrouw Jacobs: Ik kan me niet voorstellen dat wij dan, als je correct, juist en goed begroot, zeggen dat dat niet goed is, dus dat kan ik me niet voorstellen. Maar ik wilde vooral een reflectie van het college op datgene wat bij ons is blijven hangen, op het antwoord wat de wethouder gaf op het cultuuraspect wat bij de begroting speelt. Dus dat was mijn vraag.

01:45:09

Voorzitter: De heer Bushoff.

01:45:11

De heer Bushoff: Voorzitter, kijk: volgens mij werd gesteld dat we alles bij de gemeente logischerwijs wat behoudend begroten, wat behoudend beramen. En als je dan ook ziet dat er jaar in jaar uit er een vet rekeningresultaat is, dan is de logische conclusie toch dat je wat minder behoudend gaat begroten en gaat ramen? Maar als je dat doet en je komt op een negatieve raming uit, dan heb je de VVD niet aan je zijde. Die zeggen dan: nee, dat is te risicovol. Nee, dat kan niet. Maar vinden we dan deze keer de VVD wel aan onze zijde, als we dat zo gaan doen?

01:45:46

Mevrouw Jacobs: Nou, ik denk dat u zegt: we begroten óf met een fors overschot óf met een forst tekort. En misschien heeft mijn fractie wel het idee dat we ook goed kunnen begroten, dat we gewoon net zoveel geld uitgeven als we ervoor geraamd hebben. Dat is in ieder geval wat bij ons is blijven hangen, wat wij heel graag zouden willen. En ik zou ten aanzien van mijn vraag graag nog een reflectie van het college willen hebben.

01:46:07

De heer Bushoff: Een vervolgvraag dan, voorzitter, want ik denk dat dat op zich is wat we allemaal willen - dus daar kan ik in meekomen - maar feit is dat we nu wel misschien al tien jaar op rij zien dat dat niet het geval is en dat je toch iets zal moeten doen om dat te veranderen. En is hetgeen wat je dan moet veranderen niet dat je inderdaad wat risicovoller gaat begroten en misschien wel dus met een negatieve raming uit de voeten kan, omdat je weet dat bij het jaarrekeningresultaat er toch weer een positief resultaat zal zijn?

01:46:34

Mevrouw Jacobs: Het lijkt me niet handig om in een taalkundig-semantiche discussie te gaan, want volgens mij vinden wij correct begroten niet per se risicovol.

01:46:42

Voorzitter: De heer Van Zoelen, Partij voor de Dieren.

01:46:44

De heer Van Zoelen: Ja, dank, voorzitter. De VVD wil eigenlijk echt even helemaal terug, want de VVD begon veelbelovend met de impact van COVID-19 op het jaar 2020: wat voor impact dat heeft gehad op de gemeentelijke organisatie, op alles wat we doen. En opeens zijn we in een heel groot financieel verhaal beland. Ik ben eigenlijk wel benieuwd als we kijken naar de oorzaak van deze pandemie, dat er een virus is overgesprongen van een dier op een mens, en als je dan terugkijkt op het jaar 2020, ziet de VVD in de jaarrekening dan ook iets terug van dat we ook maar iets hebben bekeken naar de oorzaak daarvan - bijvoorbeeld eiwittransitie - en dat we gaan kijken hoe je dat in de toekomst kunt voorkomen? En dat wij daar zelf als gemeente ook een bijdrage aan leveren. Is dat dan puur een financieel verhaal of moeten we ook gaan kijken wat voor een impact dat nu heeft gehad, als u zo veelbelovend uw betoog begint?

01:47:37

Mevrouw Jacobs: Dank u wel voor de complimenten over mijn veelbelovende betoog. Op uw vraag: ziet u iets terug in de rekening van de eiwittransitie? Dat heb ik niet gevonden, maar ik denk namelijk dat u dat ook niet hebt gevonden, want dat staat er volgens mij niet. Op de vraag of ik dat gemist heb: nou, ik denk het eigenlijk niet.

01:47:53

Voorzitter: De heer Bolle, CDA.

01:47:55

De heer Bolle: Voorzitter, dank u wel. De VVD had twee hele leuke vragen voor het college, maar ik ben wel benieuwd hoe de VVD-fractie die vragen zelf zou beantwoorden.

01:48:05

Mevrouw Jacobs: Ten aanzien van wat niet is gerealiseerd en waarvan het college wat mij

betreft zou zeggen: laat maar... Ja, daar heb ik geen antwoord op, want dat is de vraag over wat het college niet heeft gedaan en wij zitten niet in het college zoals u weet. Ten aanzien van de reflectie: dan zou ik het ons gunnen dat we inderdaad dat geld wat we begroten ook daadwerkelijk uitgeven waar we het voor doen. Maar dat is voor onze fractie natuurlijk een beetje lastig om dat te zeggen, omdat niet elke post die zo begroot is door ons ook zo begroot zou zijn. In sommige situaties blijft er dus misschien wat over en dan zouden wij kunnen zeggen: nou ja, dat is prima. Maar onze basis is dat wij het allerlieftst zouden willen dat we als gemeente zodanig begroten en dat we zodanig de plannen kunnen ramen, dat die ook correct zijn. Ik vervolg mijn betoog. De wethouder deelde vorige week de zorgen van mijn fractie ten aanzien van de hoge lokale lasten: niet zozeer om de hoge plaats op de ranglijst, als wel het feit dat steeds meer mensen - en dan vooral de mensen met de middeninkomens, de onderwijzer, de verpleger, de politieagent en noem maar op - moeite hebben met het betalen van de lokale lasten. Wij zijn blij dat u die zorgen deelt en zien dan ook vol vertrouwen uit naar de begroting, waarin wij ook verwachten dat deze lasten dus zullen dalen. Ten aanzien van woningbouw: het college is aan de slag geweest met de belangrijke thema's woningbouw, duurzaamheid en bereikbaarheid. Daar zijn we blij mee. Er zijn nog wel aandachtspunten, met name op het gebied van woningbouw. De woningnood is hoog, ook in Groningen. Niet voor niets roepen wij bijna alle partijen op in deze hele periode samen met andere partijen: bouwen, bouwen, bouwen. Hoe kijkt u aan tegen het inzetten van het overschot van de grondexploitaties voor het verder versnellen van de woningbouw, in bijvoorbeeld de Eemskanaalzone en Meerstad? In 2020 is immers een flink bedrag overgehouden aan grondexploitaties. Vanwege het enorme woningtekort, willen we een deel van dit bedrag daar bijvoorbeeld voor inzetten. Zou u een reflectie daarop kunnen geven over wat u van dat idee vindt?

01:50:08

Voorzitter: Leemhuis, GroenLinks.

01:50:10

De heer Leemhuis: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vind het wel apart dat de VVD hier stelt dat lokale belastingen voor politiemensen, mensen in het onderwijs en in de zorg een groot probleem zijn, terwijl dat echt een heel klein onderdeel is van de kosten die deze mensen hebben. En is het niet zo dat juist wij daarvoor afhankelijk zijn van landelijk beleid, waarbij de VVD stelselmatig te weinig doet aan het verhogen van de lonen daarvan en, door bijvoorbeeld het invoeren van de verhuurdersheffing, juist hetgeen waar mevrouw Jacobs vervolgens mee kwam, door het invoeren van de verhuurdersheffing juist de hele woningmarkt verziekt heeft voor precies die mensen? Ik zou wel willen horen of mevrouw Jacobs daar ook even op kan reflecteren.

01:50:53

Mevrouw Jacobs: Als u denkt dat de lokale lasten afgelopen periode niet zijn gestegen, dan zou ik willen vragen om even met een onderwijzer in Haren te gaan praten, die twee honden heeft en die zijn Diftar is kwijtgeraakt. Ik vervolg mijn betoog. Wij dienen samen met de SP, de Stadspartij, het CDA, Student en Stad en de PvdA een motie in waarbij wij heel graag zouden willen dat de plancapaciteit, zoals die gebruikelijk is om op 130 procent te houden, dat we die ook naar 130 procent brengen. We zitten momenteel slechts op 110 en 115 procent, en dat vinden wij hartstikke jammer, vooral omdat we weten dat we het niet

geheel realiseren en omdat dat ons helpt om de versnelling in de woningbouw en het aanpakken van de woning te realiseren. Ten aanzien van verkeer en mobiliteit - ik zie dat ik al bijna in de rode cijfers zit, dus ik zal even wat sneller door mijn verhaal heengaan -zijn wij geschrokken over de onveiligheid in het verkeer, dan wel het gevoel van onveiligheid. Wij verwachten dan ook een inhaalslag in 2021. Werk en inkomen: wij zijn heel blij te constateren dat de wethouder aangeeft dat we het qua bijstandsdichtheid sinds de tweede helft 2020 beter doen dan gemiddeld. Dat is hartstikke mooi. Laten we die stijgende lijn ook volhouden, zodat we op korte termijn weer maken dat we uit die top tien komen. Daarnaast zien we natuurlijk ook dat er in tal van sectoren behoefte is aan arbeidskrachten en we hebben goede hoop op een match met uitkeringsgerechtigden. Dat zou bijvoorbeeld kunnen helpen om de zwembaden weer te openen. De horeca staat ook te springen om personeel: wie weet is daar ook winst te behalen. Vorige week heeft mijn fractie complimenten uitgedeeld aan het college met betrekking tot acties ten aanzien van ondernemers in het coronatijdperk. Die zouden wij nu nog willen herhalen. De wethouder gaf aan dat op de samenwerking tussen Rijk en gemeenten vaak iets aan te merken is, maar in dit geval vooral niet. Goed om te horen. Wat mijn fractie betreft, is het dus goed om te kijken welke maatregelen in coronatijd zo succesvol zijn geweest dat het goed zou zijn om ze te behouden, zoals bijvoorbeeld de terrassen op de Vismarkt. Wat heeft de wethouder nodig van de raad om dat definitief mogelijk te maken? Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

01:53:13

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de ChristenUnie.

01:53:18

De heer Brandsema: Dank u wel, voorzitter. We bespreken de rekening van een bijzonder en bewogen jaar dat achter ons ligt, dat van velen in onze samenleving veel gevraagd heeft. In het bijzonder wil ik hier onze ambtenaren noemen. In de rekening kunnen we lezen wat Groningen allemaal wel gerealiseerd heeft. Toen het land in maart in lockdown ging, konden we niet voorzien welke tijd voor ons lag, maar terugkijkend verdient het een compliment aan de ambtenaren voor wat ze wel hebben gerealiseerd. Dat compliment wil ik ook maken aan het college, want ga maar er maar aanstaan: varen in de mist en dan proberen de goede keuzes te maken. Voorzitter, voor onze inwoners was 2020 aan de ene kant een jaar van onzekerheid, van verdriet, van uitzichtloosheid, maar hopelijk ook een jaar waarin men rust, vertrouwen en hoop heeft mogen houden. Ondanks alle ellende die deze coronapandemie met zich meebrengt, geeft het ook hoop om te zien hoe mensen voor elkaar klaarstaan en naar elkaar omzien. Om met de woorden van de Belgische psychiater Dirk de Wachter te spreken: in de ongelukkigheid komen de grootste verbindingen tot stand. Voorzitter, de coronamaatregelen maken ook dat de jaarrekening lastig te duiden is. Sommige dingen konden we sneller realiseren, zoals sommige infrastructurele projecten, en andere zaken liepen juist vertraging op of gingen helemaal niet door. Veel liep in ieder geval anders dan vooraf bedacht. En ondanks het bijzondere jaar zijn we blij met de goedkeurende controleverklaring van de accountant. Het is de gemeente gelukt om te verbeteren op het gebied van Europese aanbestedingen en op het sociaal domein zijn de onzekerheden afgenomen. De financiële positie van de gemeente blijft kwetsbaar geeft ook de accountant aan, en de financiële kengetallen blijven aandacht behoeven. Mijn fractie is dan ook blij met

de keuze van het college om zestien miljoen euro van het resultaat in te zetten ter versterking van het weerstandsvermogen.

01:55:09

Voorzitter: De heer De Greef.

01:55:11

De heer De Greef: Dank u wel, voorzitter. Maakt de ChristenUnie zich geen zorgen over dat de meest kwetsbaren in onze samenleving, dat wij daar beleid voor maken en waarvan dat beleid 25 miljoen euro niet bij die meest kwetsbaren terecht komt?

01:55:28

De heer Brandsema: Daar gaat mijn woordvoering nu naartoe, dus als het goed is bedien ik daarin de heer De Greef. Want aan de andere kant geeft de accountant ook aan dat er aandacht moet zijn voor het voorspellend vermogen van de gemeente. Als gemeente wil je elke euro die je begroot ook uitgeven aan de dingen waar je ze voor hebt bedoeld, omdat onze inwoners daar uiteindelijk beter van worden. Geld overhouden wordt dat dan ook niet nagestreefd, maar door corona was afgelopen jaar wel een afwijkend jaar, waardoor we geld over hebben gehouden. Maar - helaas - zeg ik ook tegen de heer De Greef: vorig jaar is niet het enige jaar waarin we geld overhielden. Vorig jaar noemde mijn fractie ook al het feit dat het lijkt alsof de gemeente het geld op onderdelen lastig uitgegeven krijgt, en meerdere fracties hebben het vorige week, en ook nu alweer, in deze raad benoemd. Dus aandacht voor het verminderen van die lucht in de begroting, die blijft daarom belangrijk. Voorzitter, zoals gezegd werken we allemaal vanuit verschillende politieke visies aan een mooier Groningen, en om dat in financieel zware tijden zo goed mogelijk te kunnen blijven doen, hebben we bij de begroting van vorig jaar lasten moeten verzwaren, ambities moeten temporiseren en hebben we een fors bezuinigingspakket ingeboekt. En in de jaarrekening lezen we dat een groot deel van deze bezuinigingen ook zijn behaald.

01:56:43

Voorzitter: De heer De Greef, SP.

01:56:45

De heer De Greef: Voorzitter, een korte vervolgvraag hoor, want ik ben heel erg blij dat de ChristenUnie ook ziet dat er een probleem op het sociaal domein, maar heeft u ook ideeën om dat in de toekomst te gaan voorkomen? En bent u het inmiddels eens dat dat geld nu versneld alsnog naar die mensen toe moet?

01:57:03

De heer Brandsema: Voorzitter, als eerste: het beeld wat de SP een beetje schetst in mijn ogen is dat er heel weinig naar het sociaal domein gaat en daar veel meer naartoe zou moeten. Ik ben het met de SP eens dat daar inderdaad geld overblijft. Tegelijkertijd, en dat heeft de heer Leemhuis ook al aangegeven, leggen we tientallen miljoenen bij op het sociaal domein, dus daarin doen we datgene wat nodig is. En desondanks ben ik het wel met de SP eens: we moeten wel kijken hoe we beter in de toekomst kunnen gaan begroten en voorspellen. Voorzitter, ik was gebleven bij het feit dat we bij de begroting van vorig jaar lasten hebben verzwared, ambities hebben getemporeerd en een fors bezuinigingspakket hebben ingeboekt. En in de jaarrekening lezen we dat een groot deel van deze bezuinigingen zijn gehaald. En ondanks dat bezuinigen geen pretje is op zichzelf...

01:57:54

Voorzitter: De heer Bolle, CDA.

01:57:56

De heer Bolle: Voorzitter, ik zou graag van de ChristenUnie willen weten: welke drie ambities zijn er getemporeerd?

01:58:03

De heer Brandsema: Nou, bijvoorbeeld het aantal aardgasvrije wijken: dat is getemporeerd. Daar hebben we minder gedaan dan vooraf de ambitie was.

01:58:13

De heer Bolle: Hoeveel geld heeft dat dan opgeleverd?

01:58:17

De heer Brandsema: Dat heeft opgeleverd dat we daar minder aan uit konden geven dan dat we vooraf hadden bedacht, en dat heeft dus opgeleverd dat we minder snel die transitie kunnen vormgeven.

01:58:27

Voorzitter: De heer Van Kesteren, PVV.

01:58:29

De heer Van Kesteren: Voorzitter, ik zou de woordvoerder van de ChristenUnie willen vragen: het is heel mooi, de bezuinigingsronde, daar zijn we in geslaagd op sociaal domein en voorzieningenniveau, maar heeft de ChristenUnie ook wel eens nagedacht over het uitgavenpatroon van de gemeente Groningen, dat daar ook wel eens in gesnoeid kan worden? En dat ambities bijgesteld kunnen worden op dat ideologische vlak waar ook heel veel geld...? Want overal moet op bezuinigd worden, behalve daarop. Denkt u daar wel eens over na? Dat wil ik via de voorzitter vragen, om daar ook eens een slag in te slaan. Of is dat onbespreekbaar?

01:59:04

De heer Brandsema: Nou, voorzitter, als de heer Van Kesteren mijn antwoord aan het CDA had gehoord, dan was het precies het antwoord wat de heer Van Kesteren volgens mij wilde horen. Voorzitter, doordat we hebben bezuinigd - wat geen pretje op zich is, maar wat de ChristenUnie wel positief vindt, aangezien het vet inmiddels wel van de botten is van de gemeente - hebben we hierdoor geen voorzieningen hoeven sluiten en hebben we kunnen blijven investeren in een aantrekkelijke gemeente. Voorzitter, inhoudelijk is het meeste ook wel vorige week gedeeld tijdens de commissies. Een aantal punten pak ik er hier graag nog even specifiek uit. Als eerste: veiligheid. Een veilige leefomgeving is belangrijk voor iedereen en Groningen werkt daaraan. Maar wat de ChristenUnie vorig jaar bij de rekening over het 2019 constateerde, een dalende trend bij indicatoren over ondermijnende criminaliteit, mensenhandel, prostitutie en drugshandel, heeft zich afgelopen jaar voortgezet. Dat baart de ChristenUnie zorgen. Een voorbeeld hiervan zijn het aantal Bibob-adviesaanvragen.

02:00:00

De heer Brandsema: Daar waar er zes werden beoogd hebben we er nul gerealiseerd, evenveel als het jaar daarvoor. Terwijl steden als Breda en Eindhoven vorig jaar respectievelijk 13 en 19 adviesaanvragen hebben ontvangen en Utrecht zelfs 31. Nu gelooft

mijn fractie direct dat Groningen een relatief veilige stad is, maar we moeten niet naïef zijn. Mijn fractie kan niet geloven dat we hier iedereen op zijn of haar blauwe ogen kunnen geloven. Zoals gezegd zien we hetzelfde patroon bij het aantal verdenkingen van mensenhandel, bestuurlijke maatregelen in de vergunde- en illegale prostitutie en het aantal gesloten drugspanden. Juist aan de voorkant kunnen veel maatschappelijke problemen en kosten bespaard worden en hier geldt zeker dat voorkomen beter is dan genezen. Bij het voorjaarsdebat zullen we met voorstellen komen om op onderdelen een bijdrage te leveren aan verbetering van deze onderwerpen. Voorzitter, toen ik 12 jaar geleden in Groningen kwam wonen, woonde er een jongetje in de buurt - die zal toen een jaar of zes zijn geweest - die al slaand met een stok op lantaarnpalen de voorbijkomende fietsers toeschreeuwde.

02:01:03

De heer Brandsema: Een jaar of zes later, toen hij ongeveer een jaar of 12 was, kwam ik hem in de Intertoys tegen, waar hij samen met wat vriendjes aan het voetballen was in de gangpaden tussen de dozen LEGO met een bal uit het schap en ik had aan de vraag van de medewerkster of ze wilden vertrekken. Recent zag ik hem met zijn vrienden in de stad, nu een jaar of 17, mezelf afvragend of die vriendengroep wel zo'n positieve invloed op hem heeft. Voorzitter, ik moet vaak aan deze jongen denken als het gaat om probleemjongeren en problematische jeugdgroepen. Jongeren die geen invloed hebben op waar hun wieg staat, maar wat hun levensloop wel kan bepalen. In algemene zin maakt mijn fractie zich zorgen over de toename van criminaliteit onder jongeren, wapenbezit op steeds jongere leeftijd en het blijven ontstaan van problematische jeugdgroepen, ondanks dat het lukt om deze groepen uit elkaar te laten vallen. In het beleidskader Veiligheid zijn zorgelijke cijfers te lezen over deze toename. De ChristenUnie ziet graag dat er een wapen-inleveractie wordt georganiseerd waarbij wapens ingeleverd kunnen worden zonder vervolgd te worden. Elk wapen dat van straat wordt gehaald verkleint immers de kans op een geweldsincident. Nu heeft mijn fractie begrepen dat er aan een bredere aanpak wordt gewerkt en mijn vraag is of de burgemeester kan toezeggen dat er dit jaar nog zo'n actie wordt georganiseerd? Graag een reactie.

02:02:22

Voorzitter: Dank u zeer. Meneer de Greef heeft nog een slotvraag aan u.

02:02:25

De heer De Greef: Ja, nog even een korte vraag, want ik deel de zorgen wel met de ChristenUnie-fractie over jongeren die langzaam crimineel gedrag gaan vertonen. Mijn vraag is: hoe kunnen we de omstandigheden veranderen dat die jongeren niet in zo'n situatie terechtgekomen? Zou, bijvoorbeeld, meer jongerenwerkers een oplossing kunnen zijn, waar de ChristenUnie voor zou kunnen kiezen?

02:02:52

De heer Brandsema: Voorzitter, volgens mij kun je een debat voeren alleen al op het punt van hoe je nou kunt voorkomen dat dat soort jongeren in dat soort problemen terechtkomen. Ik was nog niet helemaal klaar met mijn woordvoering, maar ik ga wel langzaam richting een afronding. Ik zit al over mijn tijd. Dan sla ik even wat over, want dat is op zich positief en dat is ook al eerder gezegd. Voorzitter, dan toch even tot slot. Positieve dingen mogen gedeeld worden, maar dat is vorige week ook al gedeeld, dus dan skip ik dat

helaas toch maar even. Het is de laatste jaarrekening van onze wethouder Financiën en bij wethouder De Rook moet ik denken aan 'de gelijkenis van de talenten', wat in het Bijbelboek Matteüs te vinden is. Wethouder de Rook komt, volgens mij, weleens in een kerk, dus wellicht kent hij de gelijkenis. Maar goed, zonder het hele verhaal nu te gaan vertellen, zie ik de wethouder als de dienaar die twee talenten heeft ontvangen. Niet de dienaar met vijf talenten, want de gemeentefinanciën houden niet over, maar wel meer dan het ene talent dat de derde dienaar heeft ontvangen. De wethouder heeft, wat mijn fractie betreft, die twee talenten goed beheerd. Ondanks de financieel lastige tijden is het college het de afgelopen jaren gelukt om verstandige keuzes te maken die ertoe leiden dat voorzieningen open konden blijven en we konden blijven investeren. Een knappe prestatie, wat mijn fractie betreft. Voorzitter, dan rest mij niks anders dan ambtenaren en de accountant te bedanken voor het vele werk dat ze gestoken hebben in het opstellen van de jaarrekening. Dank daarvoor.

02:04:20

Voorzitter: Dank u zeer. Dan komen we bij de Partij voor de Dieren.

02:04:24

De heer Van Kesteren: Mag ik nog een vraag stellen?

02:04:25

Voorzitter: Nee, want we gaan even verder. Meneer van Zoelen.

02:04:30

De heer Van Zoelen: Dank, Voorzitter, en ook dank aan alle ambtenaren die de jaarrekeningen hebben opgesteld en de accountant die het heeft gecontroleerd. Wij hebben eigenlijk niet veel toe te voegen aan wat we al in de commissies hebben ingebracht. We zijn blij met de toezeggingen die zijn gedaan, zoals straks meer indicaties in de jaarrekening hoe het met het groen is vergaan en we waren blij met het feit te horen dat er biologische zaaadjes worden gebruikt op De Kruidhof. Een jaarrekening focust zich voornamelijk op geld en het is het controleren van de boekhouding. Dat zie je wel een beetje in de debatten hier. Wij vinden ook andere zaken belangrijk als het gaat om verantwoording in wat we het afgelopen jaar hebben gedaan, zoals de omgang met de planeet, dieren en milieu. Ik heb er net al een vraag over gesteld bij de VVD, waarom er, bijvoorbeeld, niet werd stilgestaan bij de oorzaak van de pandemie. Dat het virus is overgesprongen van dier op mens en dat we daarom anders om moeten gaan met onze dieren en de planeet.

02:05:28

De heer Van Zoelen: We hadden veel meer in de jaarrekening terug willen zien over eiwittransitie. Het programma Economie begint een verhaal over het bruto binnenlands product en we vragen ons af wat je nou aan zo'n berekening hebt. We zien dat groei, bij regel, altijd in de zakken van een paar grootverdieners verdwijnt. Bijvoorbeeld supermarkten hebben megawinsten gedraaid, maar desondanks bungelen medewerkers aan de onderkant van de maatschappelijke ladder, zo stelde ook Oxfam Novib onlangs. Wij hebben een andere maatstaf nodig om ons welbevinden en onze successen te meten. Groeicijfers gerelateerd aan het bbp zijn nietszeggend. Ten hoogste geven zij een indicatie in welke mate we onze planeet van haar grondstoffen aan het beroven zijn. Is het niet eens tijd andere indicatoren te gaan gebruiken? Zoals een systeem als de Donut-economie, waarbij we binnen de cirkels

van de draagkracht van onze planeet blijven. Gelukkig gaan we straks de jaarrekening en de begroting herzien. We weten allemaal dat het klimaat een factor gaat worden, waar we binnen onze economie rekening mee moeten gaan houden en dat daar straks risico's liggen, zoals in het weerstandsvermogen als we daar een debat over hebben, die daar invloed op gaan hebben.

02:06:40

De heer Van Zoelen: Bij de verantwoording van een jaarrekening zou hier dus veel meer aandacht voor moeten zijn en misschien is het weleens tijd om, in navolging van andere steden, te gaan kijken of we moeten gaan experimenteren met een economisch model, waarin de donut-economie centraal staat. Ook binnen gemeenten zoals Amsterdam. Tot slot, in het algemeen vinden we jammer dat veel potjes niet zijn opgemaakt - daar zijn al diverse opmerkingen over gemaakt - en dat er veel kansen zijn blijven liggen om een extra stap te zetten tegen de gevolgen van klimaatverandering. Onze verbazing was groot dat het subsidieplafond voor groene daken was bereikt, terwijl we een positief resultaat van zes en een half miljoen hebben bereikt. Er zijn dus voldoende middelen te vinden om, bijvoorbeeld, voor de groene daken die subsidie in 2021 door te zetten en wij dienen daarom nu een amendement in om een deel van dit rekeningresultaat voor deze extra vorm van vergroening in 2021 voort te zetten. We vragen het college in het vervolg passender te begroten - daar zijn ook al diverse opmerkingen over gemaakt - zodanig, dat het herstel van natuur niet achter op schema blijft liggen. Dank, Voorzitter.

02:07:46

Voorzitter: Het CDA, meneer Bolle.

02:07:48

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Laat ik beginnen met complimenten en dan vooral voor de organisatie. Dat heb ik weliswaar in de besprekingen al gedaan, maar ik denk dat de Voorzitter voor deze dubbeling wel een uitzondering wil maken. Het is knap om de cijfers van je dienstverlening op orde te houden en over het algemeen zelfs omhoog te krijgen. Zeker in een jaar als 2020. Ook complimenten voor de goedkeurende verklaring. Er zijn jaren geweest dat we die niet hebben gehad. De inhoudelijke punten hebben we de afgelopen weken kunnen bespreken en daar zijn, wat ons betreft, geen dingen blijven liggen. Eén dingetje wat ik vandaag nog niet heb gehoord en wat ik eruit zou willen lichten is het punt over de verkeersveiligheid. Wij zien lage ambities en een lage prioriteit bij die aanpak, terwijl die punten wel degelijk bekend zijn en, wat ons betreft, meer prioriteit zouden moeten krijgen. Daar gaan we het volgende week over hebben. In ieder geval hoeft je voor die punten geen visie te maken, want al die knelpunten hebben we in beeld.

02:08:47

Voorzitter: Meneer Leemhuis, GroenLinks.

02:08:49

De heer Leemhuis: Dank u wel, Voorzitter. Het verbaast me wat, want is het niet juist zo dat in deze raad, op initiatief van SP en PvdA, een paar jaar geleden zelfs extra geld daarvoor ter beschikking is gesteld? Ik ben het met het CDA eens dat je veel moet doen, maar het is niet zo dat er de afgelopen tijd niks is gedaan op dat vlak.

02:09:07

De heer Bolle: Nee, Voorzitter, en volgens mij heb ik dat ook niet gezegd. Ik heb gezegd dat de prioriteit, wat het CDA betreft, daarop te laag is. We hebben die knelpunten in kaart gebracht en er is inderdaad wat extra geld naartoe gegaan, maar die lijst is heel lang en we gaan wel allerlei andere ambities starten, waarvan wij zouden zeggen dat verkeersveiligheid misschien nou juist een punt is waar je meer op in zou moeten zetten en op andere dingen wat minder. Dat is mijn betoog. Waar je zou denken dat 2020 een jaar was waar de gemeentetekorten op zou lopen, omdat mensen zoveel mogelijk geholpen moesten worden, is het tegenovergestelde het geval. Het Rijk heeft goed bijgesprongen en afgelopen jaar is het niet gelukt om het begrote geld uit te geven. We hebben een historisch hoog rekeningresultaat, maar aan de andere kant is dat niet verrassend, want elk jaar zien we een groot rekeningoverschot. Er zijn partijen die zeggen dat de financiën dienend zijn en dat is natuurlijk zo.

02:10:06

De heer Bolle: Het gaat om wat je ermee doet, maar ook de doelen zijn bij lange na niet allemaal gehaald, terwijl er nog geld over was. Het is niet gelukt om tijdig die constatering te maken, zodat er mogelijk nog gestuurd kon worden, terwijl ergens in de organisatie toch wel helder had moeten zijn hoe het ervoor stond. Voorzitter, de accountant constateert dat, om dat voorspellende vermogen te vergroten, een cultuurverandering nodig is en de wethouder heeft dat beaamd. Een grote vraag blijft wel: hoe? Er wordt consistent negatief resultaat begroot en vervolgens sluiten we af met tientallen miljoenen resultaten. Nu zal de heer Bushoff aan mij willen vragen: "Ja, maar zouden we dan niet veel risicovoller moeten begroten?" Nee, we zouden zo moeten begroten dat we het geld daadwerkelijk goed uit kunnen geven en we zullen eerlijk moeten zijn. Je kunt wel tien miljoen extra op een bepaalde post zetten, maar we hebben, bijvoorbeeld, niet afdoende ambtenaren om dat geld allemaal in projecten weg te krijgen. Die duidelijkheid moet dan gegeven worden. Het is niet een kwestie van onder aan de streep wat geld erbij. Het gaat om het totale plaatje.

02:11:11

Voorzitter: Meneer Bushoff, bent u tevreden met het antwoord op de vraag die u nog niet eens heeft gesteld of heeft u nog een tweede vraag?

02:11:18

De heer Bushoff: Ik wou twee dingen zeggen. Ik ben het eens met het laatste punt van de heer Bolle, maar toch was de vraag: hoe dan? Hoe ga je ervoor zorgen dat de begroting meer in lijn is met de jaarrekening? Feit blijft wel - dat zegt iedereen - dat we best behoudend te werk gaan bij zo'n begroting. Als je dan tien jaar op rij ziet dat dat leidt tot een positief rekeningresultaat is het toch een logische conclusie dat je wat minder behoudend te werk kan gaan? Dat doet niets af aan alle woorden die u net had over dat je het goed moet begroten en dat je de juiste capaciteit moet hebben. Dat is ook het geval, maar een deel van de oplossing ligt toch in het iets risicovoller gaan begroten?

02:12:01

De heer Bolle: Ik denk dat de conclusie van de heer Bushoff als je iets risicovoller gaat begroten is, dat je nog meer geld gaat begroten op bepaalde posten, waardoor het aan het einde weer niet lukt om dat uit te geven. Volgens mij moet er ergens een prikkel van uitgaan om die cultuur te veranderen om ervoor te zorgen dat die doelen zoveel mogelijk worden

gehaald en als er geld overblijft dat aan te geven, zodat de raad weer een integrale afweging kan maken. Als we dat over de schutting gooien en daar neerleggen en zeggen: "Ga dit maar opmaken en neem maar zoveel risico's als je wilt", dan denk ik dat we als raad niet meer goed aan het stuur zitten en dat zouden we niet moeten doen.

02:12:41

Voorzitter: De heer Leemhuis.

02:12:44

De heer Leemhuis: Dank u wel, Voorzitter. Ik kan een heel eind meegaan met wat de heer Bolle zegt over het thema wat we op dit moment bespreken, namelijk de relatie tussen begroten en resultaat. Het verbaast me wel een beetje om het juist over 2020 te doen. Het jaar van de corona-pandemie waarbij, nota bene, uw partijgenoot als minister van Financiën ook niet weet waar al dat geld heen gezet moet worden. Is het niet, juist in dit jaar, de verklaring dat de corona-pandemie het nog veel moeilijker heeft gemaakt om het preciezer te doen?

02:13:17

De heer Bolle: Voorzitter, natuurlijk heeft de corona-pandemie dat iets moeilijker gemaakt, maar die cultuur is niet van vandaag op gisteren begonnen. Als de accountant dat constateert, de wethouder dat vervolgens beaamt en het niet het eerste jaar is dat het uit mijn mond komt, klinkt die verbazing van de heer Leemhuis mooi, maar is die niet helemaal terecht. Verder zien we dat het college in ieder geval wel.... Nee, die vraag blijft wel: hoe? Ik heb een aantal suggesties gedaan dat er ergens een prikkel moet zijn, maar het lijkt me een opdracht voor het college om daar de komende tijd stappen in te gaan zetten. We zien verder dat het college in ieder geval inziet dat je een fatsoenlijke buffer moet hebben voor alle risico's die zich zouden kunnen gaan voordoen. Ook omdat er op sommige punten meer risico's genomen worden, zoals de heer Rustebiel al aangaf. Als ik de afgelopen week een aantal coalitiepartij hoorde is het niet zo vanzelfsprekend dat het college dat doet.

02:14:18

De heer Bolle: Dat is, op zich, vreemd, want je kunt niet aan de ene kant roepen: "Ja, anticyclisch investeren" en er aan de andere kant niet voor zorgen dat je een afdoende reserve hebt, die je dan dus anticyclisch moet aanvullen in tijden dat het goed gaat en dat het kan. Dus niet iedere euro die je kunt vinden in een begroting uitgeven, want er ligt geen geld op de plank in de gemeente Groningen. Er ligt geen geld op de plank! Zo'n beetje alles wat wij uitgeven doen we met geleend geld.

02:14:46

Voorzitter: De heer Leemhuis.

02:14:47

De heer Leemhuis: Dit is toch wel een beetje curieus, want hoe kunt u nou het verwijt geven dat er niet anticyclisch is opgepot op het moment dat het kon, terwijl we het al elf jaar financieel moeilijk hebben, omdat er veel bezuinigd wordt en we twee crisissen achter de rug hebben? Dat is toch een beetje curieus.

02:15:11

De heer Bolle: U mag vinden, meneer Leemhuis, zeg ik via de Voorzitter, dat u het curieus

vindt, maar ik heb het idee dat de heer Leembuis in verbazing valt zo'n beetje om de minuut dat ik iets zeg. Volgens mij is dit helemaal in lijn met alle eerdere jaren en is het helemaal niet zo dat wij als gemeente anticyclisch investeren. We hebben niet meer uitgegeven dan we anders zouden doen of extra investeringen gedaan, omdat we de economie aan moeten jagen. Dat is helemaal niet gebeurd. Als het economisch goed gaat is dit geen coalitie die zegt: "Nu gaat het heel goed en nu moeten we zorgen dat we niet te veel uitgeven en dat we ook een appeltje voor de dorst hebben voor de tijden dat het slechter gaat". Nee, anticyclisch investeren, wat door de linkse partij in de mond wordt genomen, is ervoor te zorgen dat er in ieder geval niet bezuinigd hoeft te worden. Daar mag u zich dan weer over verbazen dat ik dat weer heb gezegd.

02:16:04

De heer Leembuis: Voorzitter, het is wel wel grappig, want als wij gaan spreken over het moment dat er een keer geld overblijft, dan praten wij graag met u over hoe we dat geld kunnen reserveren. Het is natuurlijk niet waar wat de heer Bolle zegt, want toen de begroting 2021 voorlag riepen allerlei partijen, waaronder die van de heer Bolle, dat we voorzichtig aan moesten begroten en juist dit college en deze coalitie heeft ervoor gekozen om dat niet te doen en te blijven uitgeven. U kunt daar allemaal termen aangeven, maar dat is gewoon anticyclisch begroten.

02:16:43

De heer Bolle: Voorzitter, dan zou ik de heer Leembuis toch even willen adviseren om mijn woordvoering van de vorige begroting terug te kijken. Mijn partij was de partij die zei: "We moeten nu niet gaan bezuinigen. We moeten nu, desnoods, onze reserves gaan inzetten als dat nodig is om alles op poten te houden". Dus ga mij hier nu niet zeggen dat het CDA hier op de rem wilde trappen, want dat is, aantoonbaar, klinkklare onzin.

02:17:09

De heer Leembuis: Als dat zo is neem ik dat terug, want dat heb ik inderdaad niet helder.

02:17:12

Voorzitter: Meneer Bushoff heeft nog een korte vraag aan u en dan kunt u uw betoog afronden.

02:17:20

De heer Bushoff: Voorzitter, op het punt van die reserve denk ik dat het zo zou kunnen zijn - dat is gelijk mijn vraag aan het CDA - dat de invulling van 'wat een goede reserve aanhouden' anders wordt beoordeeld door het CDA dan door, bijvoorbeeld, de linkse partijen. Wij vinden het prima om, als linkse partijen, de reserves in te zetten als wij denken dat het nodig is om die voor onze opgaven te gebruiken. Dat we dan een verslechtert weerstandratio hebben of zo kan ons misschien net wat minder schelen. Zou dat het verschil van inzicht kunnen zijn?

02:17:48

De heer Bolle: Dat zou eventueel kunnen als het aan de hand is. Het is niet zo dat wij per se een bepaald getal willen hebben op het weerstandsvermogen, want dat doet er uiteindelijk niet toe. Het gaat om, zoals u zelf, volgens mij, betoogt, de doelen die je wilt bereiken en dat je afdoende reserve moet hebben voor de risico's die we als gemeente nemen. Wij maken waarschijnlijk bij sommige dingen een andere afweging waarvan wij, bijvoorbeeld, zeggen:

"Een onrechtvaardige belasting zou je sowieso af moeten schaffen". Dan zegt de Partij van de Arbeid: "Ja, maar het geld is zo lekker. Laten we dat gewoon uitgeven". Voorzitter, ik rond af. Het is mij gelukt om het verboden woord niet te gebruiken en hopelijk lukt dat in 2021 weer.

02:18:31

Voorzitter: Dan gaan we naar 100% Groningen. Wie mag ik het woord geven?

02:18:39

De heer Moerkerk: Dank u wel, Voorzitter. 100% Groningen ziet een college dat hard werkt en zich wendbaar moet opstellen in een bijzondere lastige tijd. Daarvoor onze complimenten. Ik spreek ook een compliment uit over de indicatoren die mooie resultaten laten zien. Deze raad vermoeien om die specifieke indicatoren hier te gaan benoemen helpt ons maar weinig verder. Er dreigt gevaar en daar wil ik op focussen. Het gaat inderdaad wel weer over de ratio weerstandsvermogen. Het wordt een beetje een technisch verhaal, maar we gaan het zien. Voorzitter, de financiële positie van de gemeente Groningen blijft kwetsbaar. Incidentele meevallers en de al ontvangen coronasteun van het Rijk trekken 2020 nog de goede kant op. Met het vaststellen van de risico's voor het weerstandsvermogen en de stille reserves *match* u een rekening met niet al te veel moeite dan dicht.

02:19:35

De heer Moerkerk: Ondertussen gaven we in 2020 het startsein voor, toch nog steeds, dure projecten op verschillende beleidsvlakken. Natuurlijk ligt er per project een terugverdienmodel onder, maar alles bij elkaar opgeteld nemen we forse risico's die zich kunnen laten zien in de komende jaren. Dit soort risico's nemen past de overheid dus ook de gemeente Groningen, maar voor 100% Groningen wordt het wat te veel. De cumulatieve risico's worden te groot. De ratio weerstandsvermogen is aan de lage kant en dit wordt door het college erkent in de rekening van 2020. In 2021 zal de ratio weerstandsvermogen waarschijnlijk nog als voldoende gekwalificeerd worden, maar dat zal niet meer gelden voor 2022 en 2023. Hier duikt het volgende op: het college was van plan te eindigen in haar collegeperiode met een ratio boven de 100 procent. Dat lijkt dus niet te gaan lukken.

02:20:41

De heer Moerkerk: Dat kan worden geweten aan corona, dat snap ik, maar we maken als gemeente in 2020 vooral winst door incidentele bijdrages van het Rijk en ondanks dat komt er in 2022 geen gezonde ratio boven water. Wij maken ons hier zorgen over en wij delen de zorg die de accountant hiervoor heeft geuit. Er staat ruw weer in de planning: de coronanasleep, meer opgave in het sociaal domein, grote infra-plannen en dure uitbreidingen in en rond de stad. Daar stapelen we, als we niet uitkijken, nog extra risico's boven op de komende jaren, zoals een nieuwe Oosterpoort. De rekening 2020 stelt dat in 2024 de stille reserves weer genoeg waard zullen zijn. Waar koop je die glazen bol die hier zo stellig over is? Vertelde die bol ons vijf jaar geleden wat een huis nu kost of wat een lockdown is? In 2024 zou het allemaal weer goed komen. Mijn fractie vindt die veronderstelling zeer risicovol.

02:21:48

Voorzitter: Meneer Bushoff.

02:21:49

De heer Bushoff: Ik heb toch één vraag, want ik hoor in het hele verhaal van 100% Groningen dat ze zich zorgen maken over de prognoses, maar op het moment dat de prognoses positief zijn is de vraag: "Hoe kun je dat nou weten, want het is maar een prognose? Waar is die glazen bol", vraagt u dan aan het college. Waar is uw glazen bol als u zich zorgen maakt over de prognoses?

02:22:12

De heer Moerkerk: Dank voor de vraag. Wij willen niet op basis van prognoses, terwijl we al op het randje van een gevaarlijke ratio zitten, meer risico's nemen. Er zit weinig speling in. Het risico dat het risico toeneemt is groot.

02:22:29

De heer Bushoff: Voorzitter, de weerstandsratio, ook al ben ik er niet zo'n fan van dat we daar erg op focussen, verbetert en het aandeel harde- en zachte reserves verbetert ook. We zien dat we jaar in jaar uit een positief rekeningresultaat hebben. Om nou te zeggen dat we behoudender moeten zijn, minder geld moeten uitgeven en minder risicovol te werk moeten gaan, staat haaks op alles wat we hebben gezien de afgelopen tien jaar.

02:22:56

De heer Moerkerk: Meneer Bushoff, ik zie dat anders. We maken jarenlang winst en toch hebben we nog steeds een slechte ratio. Dat impliceert dat we, ten opzichte van wat we uitgeven, veel risico's in onze balans hebben staan. Het zou helemaal niet zo mogen zijn met een bedrijf wat jarenlang winst maakt - ik vergelijk de gemeente met een bedrijf - dat de reserve zo slecht is.

02:23:14

De heer Bushoff: Voorzitter, zou het niet zo kunnen zijn dat een gemeente die sociaaldemocratisch- en actief grondbeleid voert, altijd slechter uit dat soort ratio's en kerngetallen komt? Terwijl actief grondbeleid voeren misschien juist iets is wat je inhoudelijk wilt doen.

02:23:32

De heer Moerkerk: We staan ervoor dat we veel investeren in het sociaal domein en op dat soort vlakken, maar we willen een beetje tegengas geven als het gaat om prestigieuze projecten die het risico erg vergroten. Zeker als het gaat om een paar projecten die op stapel staan, zoals de Oosterpoort die ik noemde, wat in een nieuwe collegeperiode pas tot een besluit komt, maar wat een groot risico zou betekenen. Ik wil even verder gaan als ik daarmee heb beantwoord wat u beantwoord wilde hebben. Waar komen we uit als we daadwerkelijk iets, een keer, moeten doen aan die ratio? We komen uit bij lastenverzwaringen van bewoners en niet alleen bij de bewoners die een beter inkomen hebben, maar ook bij de lage inkomens in deze stad. We staan al zo hoog op het lijstje van dure gemeenten, dus eigenlijk mis ik de indicator in de jaarrekening die gaat zeggen wat we nou eindelijk eens gaan doen dat we wat lager op dat lijstje komen van dure gemeenten. Voorzitter, ik wil verder over de financiën niet zoveel zeggen. Er is hier al veel over gediscussieerd. Ik zie met verwachting uit naar de reactie van het college.

02:24:32

De heer Moerkerk: Ik wil nog iets zeggen over de jongerenhuisvesting in de stad. Het is

vanmiddag ook ter sprake gekomen bij het vragenuur. Uit indicatoren van het deelprogramma Jongeren blijkt, dat de waardering voor de omgang tussen inwoners en studenten fors is verslechterd in plaats van de gewenste verbetering die was voorgenomen. Natuurlijk heeft het te maken met de pandemie, maar het is te eenvoudig om het daarmee af te doen. De overlast was er altijd al en die is alleen maar aan het toenemen. Er komen steeds meer studenten in Groningen en vooral daardoor vraagt de overlast richting omwonenden meer aandacht. In de Schildersbuurt loopt het aardig uit de hand en de signalen uit andere wijken groeien ook. Bewoners beginnen radeloos te worden en op dit vlak is er eigenlijk geen concrete actie terug te vinden in de rekening. Dit vindt mijn fractie zeer kwalijk. De overlast niet nieuw, het is al jaren in ontwikkeling. Er is vorig jaar een brandbrief gekomen van bewoners uit Schildersbuurt en twee weken geleden opnieuw. We verwachten meer actie op dat vlak.

02:25:33

Voorzitter: De heer Leemhuis, GroenLinks.

02:25:35

De heer Leemhuis: Ik ben benieuwd of de heer Moerkerk het ermee eens is dat het een bijzonder jaar was voor jongeren. Zij moesten noodgedwongen op hun kamer blijven, hadden geen andere alternatieven, konden geen college volgen, konden niet uitgaan en konden geen activiteiten hebben. Is het niet mogelijk dat juist de problemen, die de heer Moerkerk noemt en die nu erger lijken te zijn, voor een deel daaruit te verklaren zijn?

02:26:04

De heer Moerkerk: Jazeker, meneer Leemhuis, ik wil echt niet ontkennen dat het daardoor versneld en versterkt is. Ik kon mijn kinderen moeizaam op een kamer houden en die gingen ook in het Noorderplantsoen zitten, maar het is te erg aan het worden om van omwonenden, in sommige wijken, te verwachten dat ze dat accepteren. U kunt dit niet met droge ogen gaan vertellen aan een aantal bewoners met jonge kinderen in wijken die hun kinderen om negen uur naar bed willen brengen.

02:26:31

De heer Leemhuis: Het punt is niet, Voorzitter, aan de heer Moerkerk-

02:26:35

Voorzitter: Ik wil even naar meneer Brandsema, want die heeft op hetzelfde punt nog een vraag. Gaat uw gang.

02:26:40

De heer Brandsema: Dank u wel, Voorzitter. Ik ben een beetje verbaasd, want dit gaat over het stuk, wat later vanavond op de agenda staat, over de maatregelen in het plantsoen en het stadsstrand. Nu hoorde ik 100% Groningen zeggen dat er veel meer moet gebeuren om de overlast in te perken. Dat gebeurt nu op het gebied van het stadsstrand en het Noorderplantsoen. Er worden vergaande maatregelen getroffen en dan zie ik opeens moties van 100% Groningen over het alcoholverbod en het stiltegebied na tien uur wat maar opgeheven moet worden. Daar moet het opeens vrijheid-blijheid zijn, terwijl inwoners daar aan de bel trekken en zeggen: "Jongens, het gaat niet langer, zoals het hier nu gaat". Nu hoor ik 100% Groningen hier zeggen dat het allemaal veel strakker moet. Kan de heer Moerkerk dat verschil voor mij duiden?

02:27:23

De heer Moerkerk: Jazeker, er moet flink energie gestoken worden in deze overlast en daar moeten rigoureuze maatregelen genomen worden. Die kunnen repressief zijn, maar die kunnen ook op andere manieren worden ingestoken. Je kan selectief handhaven op mensen die overlast veroorzaken en je kan de ME door het park heen sturen en iedereen weggagen. Dat is een heel groot verschil en op dat vlak willen wij graag de discussie vanavond voeren. Hoe pak je dit aan en welke maatregel is passend? Dan ga ik verder. Ik wil tot slot nog even zeggen - het is een herhaling over de verhuurvergunningen - dat we graag willen dat het instrument verhuurvergunning gebruikt gaat worden om selectief, her en der, huisjesmelkers aan te pakken, maar ook bewoners die maling hebben aan hun omgeving. We hopen dat we daar iets van terug gaan zien in de begroting en in de indicatoren die daarvoor worden opgesteld. Dank u wel, Voorzitter. Ik geef nog even het woord aan mijn collega voor andere onderwerpen.

02:28:22

Voorzitter: We zitten aan de tijd.

02:28:23

De heer Moerkerk: Zijn we er alweer? Dan komt het in de tweede termijn. Dank u, Voorzitter.

02:28:27

Voorzitter: Ja, misschien dat er in de tweede termijn nog de mogelijkheid is. Dan kom ik bij de Stadspartij, meneer Van Staijen.

02:28:34

De heer Van Staijen: Dank u, Voorzitter. Het corona-effect is in alle programma's en paragrafen goed door te vinden. Voor wat betreft de jaarrekening 2020 kunnen wij ons goed vinden in de bevindingen en aanbevelingen die de accountant heeft gemaakt. Een opmerking die wij al eerder hebben gemaakt is, dat wij, in verband met corona, als gemeente ruimhartig zijn gecompenseerd en daarmee, rekening-technisch, gered zijn door het Rijk. Tenslotte is 22 miljoen *cassatie* niet niks, hoewel in dit geval de kosten misschien pas deels na de baten zullen komen. Verder zien wij met grote treurnis terug op het jaar 2020. Het was het jaar waarin het DNA van de stad Groningen ernstig is aangetast door het nu al historisch onvergeeflijke besluit om de drafbaan te sluiten. Dan komt op ons over als een viswinkel zonder vis of een operagebouw zonder opera's. De gemeente heeft zich hier gedragen als een bepaald slechte huurbaas door niet in gesprek te gaan met bestuur en vrijwilligers van de drafbaan, maar eenzijdig de huur op te zeggen zonder te kijken naar alternatieven.

02:29:41

De heer Van Staijen: Voorzitter, geef onze inwoners en potentiële vrijwilligers meer ruimte om mee te mogen doen en denken. Dat is goed voor de gemeentelijke financiën en voor de betrokkenheid binnen onze gemeente, maar dat begint met luisteren en niet alleen met horen, zoals nu meestal gebeurt. Het is pijnlijk te moeten constateren dat een groot deel van de, in de begroting opgenomen, hervormingen niet zijn gerealiseerd en dat daarom de taakstellingen voor 2021 verlaagd zijn. De ChristenUnie dacht daar precies andersom over. Waren die hervormingen - die mag je ook bezuinigingen noemen - alleen maar voor de show

om de begroting optisch sluitend te krijgen? Ik weet het niet meer. De gemeente blijft financieel nog steeds zeer kwetsbaar. De solvabiliteit is ver onder de risicogrens en de netto schuld blijft ruim onder de norm die nodig is. Nu zeggen kerngetallen niet alles, maar ik zie die toch als een fors risico voor een betrouwbare en sterke toekomst.

02:30:43

De heer Van Staijen: Het weerstandsvermogen is nu een paar procent boven de benodigde capaciteit, maar voor 2022 - 100% Groningen zei het ook al - wordt een tekort van acht en een half miljoen voorzien en ook dat is erg ver weg van het ideaal. Voorzitter, de Stadspartij verzet zich tegen het structureel opnemen van negen miljoen aan onbenutte belastingcapaciteit en het weerstandsvermogen. Als het moeilijk wordt gaan we de woningeigenaren nog verder uitpersen en dat, terwijl uit de houdbaarheidstest van de gemeentelijke financiën blijkt dat de onbenutte belastingcapaciteit van deze gemeente al negatief is, namelijk minus 2.6 procent. In 2020 was er een meeropbrengst van bijna twee miljoen aan OZB, vooral door de steeds verder stijgende waarde van de huizen. De Stadspartij hoopt dat dit voordeel nu eindelijk een reden zou kunnen zijn voor dit college om niet verder, ieder jaar weer, rücksichtslos de OZB te verhogen. Toen een paar jaar geleden de waardes van de woningen waren gedaald moest het percentage omhoog om toch de gewenste opbrengst te krijgen. Nu de waardes gestegen zijn, kan, volgens ons, het percentage omlaag, want dan krijgt de gemeente nog steeds haar opbrengst binnen.

02:31:50

Voorzitter: Eerst even meneer Bushoff.

02:31:52

De heer Bushoff: Dank u wel, Voorzitter. Het gaat over een punt van een heel stuk terug, om heel eerlijk te zijn. Namelijk, dat ik de Stadspartij hoorde zeggen: "Ja, de bezuinigingen zijn niet gerealiseerd. Was dat bezuinigen dan maar voor de Bühne om de begroting rond te krijgen?" Ik denk dan dat het toch geweldig nieuws zou zijn als we schijnbaar minder hoeven te bezuinigen. Bent u dat niet met mee eens?

02:32:11

De heer Van Staijen: Niet helemaal, want die bezuinigingen waren deels taakstellend gesteld en men constateert, bij deze jaarrekening, dat ze soms zelfs onmogelijk waren te halen en dat dat vooraf bekend was. Dan denk ik: 'Hé, was het dan voor de Bühne?' Dus dan gaan we de norm verlagen om de toekomst zeker te stellen. Ik ga verder-

02:32:32

De heer Bushoff: Voorzitter, maar is dat juist niet heel positief als uiteindelijk blijkt dat we ons wel iets meer kunnen permitteren en dat we wat minder hoeven te bezuinigen, omdat we meer geld hebben om uit te geven? Dat is toch alleen maar goed voor onze inwoners? Alle bezuinigingen die op de lijst van een paar jaar geleden stonden, waren geen bezuinigingen waar onze inwoners vrolijk van werden. Dan is het toch alleen maar goed als een deel van die bezuinigingen teruggedraaid kon worden, wat is gebeurd bij de afgelopen begroting, en als straks blijkt dat we nog meer bezuinigingen eventueel terug kunnen draaien?

02:33:01

De heer Van Staijen: Dat hangt er vanaf welke bezuinigingen het zijn. Ik herinner me zo gauw

een bezuiniging om het aantal ingehuurde adviseurs te verminderen. Dat was een vrij groot bedrag en dat bleek later niet te kunnen, want die mensen stonden allemaal op contract van drie à vier jaar. Daar heeft de burger geen baat bij dat die mensen door gaan werken. Ze kosten alleen maar extra geld. Voorzitter, ik ga verder met een, voor mij, groot hot item, namelijk de hondenbelasting. Ook in 2020 goed voor meer dan één miljoen. Mijn fractie probeert al jaren om deze oneigenlijke belasting op te heffen en dient daarom nu, samen met de SP, een motie in. Met pijn in het hart moet ik erbij zeggen, maar dit college dwingt ons om te kiezen tussen twee kwaden, de honden of de OZB.

02:33:48

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

02:33:50

De heer Rustebiel: Dank u wel, Voorzitter. Nog even terug naar het vorige punt. U zegt eigenlijk dat inwoners helemaal niks hebben aan mensen die in dienst zijn van de gemeente. Zou u dat terug willen nemen of even goed willen verduidelijken wat we daar nu precies mee bedoeld?

02:34:01

De heer Van Staijen: Ik doelde hiermee op externe adviseurs, niet in dienst van de gemeente, die door de gemeente ingehuurd worden. Voorzitter, deze rekening heeft, nadat de vooraf vastgestelde bekleemde reserves eraf zijn, nog een volledig saldo van zes en een half miljoen. Grotendeels doordat een aantal grote projecten niet volledig zijn uitgevoerd. De Stadspartij steunt het voorstel om dit saldo toe te voegen aan het weerstandsvermogen nadat, eventueel, het stukje hondenbelasting, volgens onze motie, eraf is gehaald. Voorzitter, met trots wordt in deze jaarrekening vermeld dat de BORG-norm weer is gehaald, maar dat gaat mijn fractie toch net iets te ver, met uitzondering van het centrum-

02:34:46

Voorzitter: Meneer van Zoelen, Partij voor de Dieren.

02:34:48

De heer Van Zoelen: Dank, Voorzitter. Ik wil even wat dingen helder hebben in het betoog van de Stadspartij. U wilt de OZB niet inzetten als onbenutte belastingcapaciteit voor het weerstandsvermogen - zoals ik heb begrepen en correct me if I am wrong - maar wel voor de afschaffing van de hondenbelasting? Waarom zou je, als je de hondenbelasting af wil schaffen, ook niet eens kijken naar andere middelen, bijvoorbeeld, om de reclamebelasting omhoog te doen?

02:35:15

De heer Van Staijen: Dat lijkt me een heel ander hoofdstuk waar ik het nu niet over wil hebben. Ik heb hier een keuze moeten maken tussen - wat ik net noemde - twee kwaden. Het OZB willen wij eigenlijk niet verhogen en zeker niet nog hoger maken als die nu is, maar de hondenbelasting is ook iets waar we al jarenlang voor strijden. Wij zijn gedwongen om tussen deze twee kwaden te kiezen. Er zijn nog meer belastingsoorten, waar ik over het algemeen geen voorstander van ben, want ze grijpen in in het economisch leven van mensen die het nu al moeilijk hebben, maar ik heb dat op dit moment niet paraat. Even kijken, ik was bij die BORG-norm. Met uitzondering van het centrum is het streefniveau

minstens een klasse te laag. Daar krijgen wij, als fractie, regelmatig klachten over, dus je hoeft er niet trots op te zijn dat je dat lage niveau hebt gehaald.

02:36:12

De heer Van Staijen: Voorzitter, ondanks alle corona-problemen worden er nog steeds stappen gezet om hele dure projecten in de openbare ruimte te initiëren, terwijl de middelen op dit moment beter kunnen worden ingezet. Ook de enorme aandacht aan arbeid voor de energietransitie komt mijn fractie wat krampachtig voor, zeker als veel van deze projecten zonder draagvlak van de betrokken inwoners worden doorgedrukt. Er gaat ook veel aandacht naar de verduurzaming van de woonomgeving. Volgens de Stadspartij veel te veel aandacht. Er is meer aandacht nodig voor andere zaken, zoals de woningbouw die vooral voor de middenklasse vrijwel nihil is en voor de sociale woningbouw die met het huidige tempo nooit op afzienbare tijd aan de behoefte kan voldoen. Voor de kwaliteit van bestaande woningen is al helemaal geen aandacht. Het wordt zelfs niet eens vermeld in dit jaaroverzicht, terwijl in 2020 nog steeds veel mensen wonen in ongezonde schimmelwoningen. Dat probleem speelt al 11 of 12 jaar en er gebeurt niets mee. Voor wat betreft de financiën hopen wij dat het college echt iets gaat doen met de aanbeveling van de accountant om vervelende verrassingen in de nabije toekomst te voorkomen. Het voorspellend vermogen van bepaalde uitgaven is nog steeds veel te gering.

02:37:24

Voorzitter: Meneer Bushoff.

02:37:27

De heer Bushoff: Het triggerde mij toch even dat er niets wordt gedaan voor het verbeteren van de woningen. Hoe vaak spreken wij wel niet in deze raad over de wijk- en dorpsvernieuwing? Hoeveel miljoenen euro's hebben wij daar wel niet voor gereserveerd? Deels uit onze eigen middelen, deels omdat we succesvolle aanvragen doen bij het Rijk, de Regio Deal en het MPG. Allemaal geld wat we concreet investeren in wijk- en dorpsvernieuwing, waarmee we wel degelijk wijken en huizen aanpakken. Hoe ziet de Stadspartij dat?

02:37:55

De heer Van Staijen: Geweldig. Dat is heel goed, maar dat staat nog steeds in een verbetering en vernieuwing van iets wat, op zich, al redelijk goed is. Ik praat hier net, en breek ik een lans, voor iets wat, geloof ik, al 12 jaar in deze raad besproken wordt, namelijk mensen die in afgekeurde, ongezonde schimmelwoningen wonen, waar de gezondheidsrisico's groot zijn. Jaar na jaar komt het weer naar voren en jaar na jaar gebeurt er niets mee.

02:38:23

De heer Bushoff: Voorzitter, dat is toch niet waar? Als we bij die wijk- en dorpsvernieuwing dat soort huizen aanpakken - bij de prestatieafspraken kwam het ook terug tussen de woningbouwcorporaties en de gemeente dat we dit soort huizen aanpakken - dan is het toch aantoonbaar niet waar dat daar niks mee gebeurt in de afgelopen jaren?

02:38:38

De heer Van Staijen: Voorzitter, ik heb in de laatste prestatieafspraken zelfs zitten zoeken naar de renovatie van schimmelwoningen en daar geen woord over kunnen vinden. Dus ik

denk dat de heer Bushoff en ik totaal andere prestatieafspraken hebben gelezen. Ik sluit af, want ik ben, denk ik, door mijn tijd heen. Het voorstellend vermogen van bepaalde uitgaven is nog steeds veel te gering, waardoor de jaarrekening in relatie tot begroting onvoorspelbaar blijft. De ChristenUnie voerde dat ook al aan. Tot slot is het een hele vreemde jaarrekening door de crisis die in alle facetten doorwerkt. Daarom zijn de resultaten niet goed vergelijkbaar met de voorgaande jaren, hoewel - dat heb ik net al aangestipt - een aantal minder positieve zaken al ver voor corona in gang zijn gezet. Dank u wel.

02:39:26

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij een Student en Stad, meneer Bosch.

02:39:31

De heer Bosch: Dank u wel, Voorzitter. We kijken terug op de prestaties en de gemeenterekening van dit college. Na een raar en bewogen jaar, waarin ons leven allemaal heeft stilgestaan, zie je dat heel goed terug in de gemeenterekening. Het maakt het moeilijker om goed terug te kijken hoe de prestaties zijn gelukt het afgelopen jaar, omdat de vergelijking met de voorgaande jaren vaak mank slaat. Wel is het zo dat er een drietal complimenten zijn uit te delen en er een drietal punten zijn die wij graag anders zouden zien. Te beginnen met wat wij heel goed vinden: er zijn weer veel nieuwe woningen gebouwd. Niet precies wat de bedoeling was, iets minder helaas, maar er is veel inzet op getoond, er was een bouwrecord en veel jongerenhuisvesting. Daarnaast hebben we ingezet op duurzaamheid en de energietransitie. Grote- en kleine projecten, allemaal om onze aarde leefbaar te houden. Tot slot hebben we ruimte toegevoegd en zijn er meer hoogwaardige fietsparkeerplekken gekomen, allemaal door het college gerealiseerd.

02:40:37

De heer Bosch: Wat ons betreft zijn er zaken die beter kunnen. Wij vinden het zonde dat er geld overblijft. Het is niet alleen de taak van de fiscus om ervoor te zorgen dat er niet te veel geld uitgaat, maar ook om het geld wat we hebben uit te geven. Daarin zien wij dat er een cultuurverandering nodig is, maar óók dat we geen geld op de plank moeten laten liggen. Ik denk dat het één het andere niet uitsluit en wij zien ernaar tegemoet om hierover volgende week verder door te spreken.

02:41:06

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

02:41:08

De heer Rustebiel: Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor bijna elke fractie spreken over het geld wat overblijft. Dat is amper twee procent van het miljard dat we uitgeven. Van het geld wat overblijft is ook nog een aandeel coronasteun, wat we natuurlijk nooit hadden kunnen voorzien. Licht het allemaal niet een beetje genuanceerder met al het geld wat we zogenaamd over zouden houden?

02:41:30

De heer Bosch: Allereerst, dat het maar een klein percentage is van wat we uitgeven is een beetje een manke vergelijking, want heel veel staat vast in de gemeenterekening dus het is wel degelijk veel meer. Ten tweede is het zo, dat het niet iets van het afgelopen jaar is dat we geld overhouden. Dat is al eerder benoemd. Al heel lang begroten we vrij ruim in en

houden we geld over, dus ik vind, in dit geval, beide argumenten niet opgaan. Ik wil graag doorgaan, Voorzitter. De sportfaciliteiten in Groningen worden erg laag beoordeeld en dat snappen we wel. Het zijn er niet zoveel en er is vaak een onhandige indeling. Dan heb ik het over de openbare sportindelingen. Dat vinden we jammer en we zien ernaar uit om dat te verbeteren. Tot slot - ook genoemd door 100% Groningen - is het percentage van inwoners in Groningen die de samenwerking tussen studenten en stadjes goed beoordeelt, maar 57 procent. Dat betekent dat bijna de helft van onze inwoners die samenwerking niet goed vindt.

02:42:36

De heer Bosch: Dat baart ons zorgen, want Student en Stad zit niet in de gemeenteraad om het leven van studenten mooier of leuker te maken. Wij zitten in de gemeenteraad, omdat wij geloven in een gedeelde stad waarin studenten en stadjes samenwerken en dat je vervolgens samen een mooiere stad creëert. Op het moment dat maar de helft van de inwoners aangeeft dat ze het goed vinden gaan, gaat er, wat ons betreft, echt iets mis. Wij roepen hierbij op om meer aandacht voor dit onderwerp, omdat dit percentage zo ontzettend laag is. We zullen volgende week met voorstellen komen om dat te verbeteren. Voorzitter, ter afsluiting hoort bij terugkijken ook-

02:43:16

Voorzitter: Meneer Brandsema.

02:43:20

De heer Brandsema: Dank u wel, Voorzitter. Nu heb ik weer dezelfde vraag voor Student en Stad die een heel pleidooi houdt over meer aandacht voor stadjes versus studenten. Later deze avond komt Student en Stad met twee moties die zeggen dat, ondanks al die noodkreten uit het plantsoen, het alcoholverbod er maar af moet en dat er feest gevierd moet kunnen worden in het plantsoen. Stil na tien uur moet er ook maar gewoon af. Hoe beoordeelt Student en Stad die houding in het licht van wat de heer Bosch ons zojuist allemaal vertelt?

02:43:56

De heer Bosch: Voorzitter, wat de ChristenUnie hier zegt is echt onzin. Natuurlijk zien wij dat er overlast is en dat er iets aan gedaan moet worden. Waar we vanavond een discussie over gaan voeren is op welke manier je dat moet doen. Moet je iedereen die geen overlast veroorzaakt leegvegen en naar huis sturen of moet je kijken of je de mensen die overlast veroorzaken - en alleen die mensen - naar huis kunt sturen met de huidige - en dat kan - wetgeving. Die discussie gaan we vanavond voeren. Dat er hier nu wordt gepleit dat Student en Stad alleen maar voor een feestje in het Noorderplantsoen is en dat inwoners het maar uit moeten zoeken omdat de stad van de studenten is, is echt onzin en ik werp dat ver van mij af. Ik wil eindigen op een positieve noot en dat is dat bij terugkijken ook complimenten horen. Ik wil een compliment uitgeven aan het college voor wat is uitgevoerd, speciaal aan wethouder De Rook die afzwaait en natuurlijk aan alle ambtenaren die zich heel hard hebben ingezet om onze mooie stad nog mooier te maken. Dank u wel.

02:44:54

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de heer Van Kesteren, PVV.

02:44:58

De heer Van Kesteren: Dank u wel, Voorzitter. De jaarrekening is een behoorlijke klus om dat allemaal door te nemen. Als aandachts- en verbeterpunt kreeg de gemeente weer van de accountant mee dat het beter leesbaar en compacter gemaakt moet worden. Mogen wij deelgenoot zijn van uw lachen?

02:45:29

Spreker: Jahoor, dat mag.

02:45:29

De heer Van Kesteren: Vertel.

02:45:30

Spreker: Dat het een hoop werk is.

02:45:30

De heer Van Kesteren: Ik voel mij toch steeds een beetje onderbroken, Voorzitter, want ik hoor hier en achter mij stemmen en dat vind ik vervelend. Kunt u daar, als Voorzitter, een opmerking over maken dat ik rustig mijn betoog kan doen? Dat zou ik heel fijn vinden.

02:45:41

Voorzitter: Gaat u gewoon uw gang.

02:45:43

De heer Van Kesteren: Goed, Voorzitter. De PVV-fractie kijkt dan ook uit naar de volgende jaarrekening. Wat opvalt is dat de gemeente zichzelf goed bezighoudt met allerlei hobby-projectjes en daarvoor veel geld uitgeeft. Het zijn allemaal innovatieprojecten - zo wordt het gebracht - die allemaal passen binnen de klimaatagenda, want dat is maatgevend en belangrijk. Corona speelt een hoofdrol in deze jaarrekening. Het aantal voorbeelden is te veel om op te noemen. Ik heb maar liefst 500 bladzijden doorgespit op punten waar de eenmansfractie van de PVV iets mee kan. Je kunt dat niet in je eentje - en daar word ik wel bij geholpen - maar ik wil toch een compliment maken dat de webinar van Liesbeth Reekers heel goed in elkaar zat. Mevrouw Reekers deed dat op een hele concrete en heldere wijze. Daar wilde ik toch een compliment voor geven en ik hoop dat dat meegenomen wordt in de volgende jaarrekening.

02:46:52

De heer Van Kesteren: Wat ik ook lees is dat er wordt gezegd dat, ondanks de corona, het in elk geval gelukt is om het onderhoudsniveau van het groen op peil te houden. Fantastisch. Op peil gehouden - dan ben ik toch weer een beetje de onderwijzer - wordt dan met een lange ij geschreven. Voor het peil van de grammatica zou er een webinar moeten komen, maar dan voor ambtenaren. Hoewel het wel een heel mooi document is waar veel werk inzit, maar dat terzijde. De energietransitie: landelijk moeten we voorop blijven lopen en dat kost klauwen met geld, maar dat maakt niet uit want we gaan er gewoon mee door. Corona als argument waarom het sociaaleconomisch en sociaal-maatschappelijk zo slecht gaat in de gemeente Groningen. Corona kwam als geroepen. Lastenverhogingen, het versoberen van voorzieningen en toename van de armoede. Corona is één van de belangrijkste oorzaken van het feit dat het zo beroerd gaat in deze gemeente.

02:48:08

De heer Van Kesteren: De economische situatie is erg verslechterd. Corona! Kan het college aangeven wat het verband is tussen corona en de problemen bij het Forum? Alles is gerelateerd aan corona. Jeugdhulp wordt gehinderd door corona. Telkens weer corona. Door de lockdown post onvoorzien, verlies Forum 2021 tot 2024 drie komma drie miljoen. Kassa! Oorzaak? Corona. Nee, Voorzitter, niet alles is te wijten aan corona. De besluitvorming heeft nauwelijks uit de verf kunnen komen, bladzijde 228. Corona? Of is er wellicht een andere oorzaak te noemen? Ik zou graag van het college willen horen wat nog meer oorzaken kunnen zijn waarom het sociaaleconomisch en sociaal-maatschappelijk zo slecht gaat? Het gemeentelijk doel loopt voor op de ambitie van het Rijk. Tjonge jonge, wat zijn we hier goed bezig in Groningen. We streven het Rijk zelfs voorbij. Alleen de centen hebben we niet, want de lasten voor de inwoners worden telkens weer verhoogd.

02:49:42

De heer Van Kesteren: Ik heb het in het debat al aangegeven. De hondenbelasting gaan we afschaffen. De PVV dient wel een motie in om de hondenbelasting af te schaffen, maar die vindt het geen dekking. Dat noemen ze niet. Jawel, Voorzitter, de dekking is bij ons niet de lasten te verhogen, maar de dekking die wij zoeken is in het uitgavenpatroon van de gemeente. Dat kan heel goed, want wat ik heel teleurstellend vind, is dat de meerderheid van deze raad kritiekloos meeloopt in de politiek correcte polonaise van dit gemeenschapsgeld-verspillende-college, die zich alleen maar bezighoudt met onrealistisch klimaat, diversiteit, inclusie en overall prestige en projectjes. Dat is toch wel heel kwalijk. Ik hoop dat het kwartje eens een keer begint te vallen, zowel in de gemeenteraad als bij dit gemeentebestuur.

02:50:44

De heer Van Kesteren: Gelukkig zie je het bij steeds meer gemeenten, ook landelijk. Het is een kwestie van tijd. Maar jongens, laten we met elkaar nou eens andere keuzes maken en de uitgaven van de gemeente kritisch bezien. Wat zijn nou werkelijk, voor de inwoners van Groningen, de lasten - en dat we die lasten verlagen - en wat is nou echt aan bezinning onderhevig? De ambities die wij hebben en die verder gaan dan de EU en het Rijk, laten we daar eens een keer mee ophouden en terugkeren naar het gezond verstand en Groningse nuchterheid. Dank u wel.

02:51:24

Voorzitter: Dank u zeer, dan kijk ik tot slot naar meneer Leemhuis.

02:51:29

De heer Leemhuis: Voorzitter, dank u wel. Het wachten heeft helaas niet opgeleverd wat ik het liefst had gewild, namelijk dat de heer Been deze woordvoering zou kunnen doen. Laat ik zeggen dat u alle briljant woorden die u zometeen hoort, aan de heer Been moet toeschrijven en als het niet duidelijk is ligt dat aan mijn voordracht. Voorzitter, de coronapandemie legde allerlei zwaktes in de Groningse samenleving bloot die we wel al zagen, maar die nu extra benadrukt werden. Dan hebben we het bijvoorbeeld over de groeiende ongelijkheid wat betreft gezondheid en het belang van de openbare ruimte. We moeten concluderen dat de begroting voor 2020, die werd vastgesteld toen nog niemand van het coronavirus gehoord had, het aanpakken van die problemen al aardig in de smiezen had. We

bezuinigden tientallen miljoenen euro's om tekorten in de Jeugdzorg, op de Wmo en de uitkeringen te voorkomen.

02:52:20

De heer Leemhuis: We stelden een ambitieus groenplan vast, werkten aan het toevoegen van openbare ruimte, zoals bij Dudok en het Akerkhof en de autologica werd verder teruggedrongen. Ook qua verduurzaming - onze oplossing voor die andere crisis - heeft de gemeente in 2020 flinke stappen gezet. Het planbureau voor de leefomgeving concludeerde, in een gisteren uitgebracht rapport, dat Nederland ten opzichte van onze buurlanden traag is met het terugdringen van onze CO2-uitstoot. Terwijl in Den Haag nog altijd gesteld wordt dat we niet het braafste jongetje van de klas moeten zijn, nemen we in Groningen gelukkig wel verantwoordelijkheid. Ons doel is CO2-neutraal in 2035 en in 2020 zetten we hierin goede stappen. Het aantal aansluitingen van Warmtestad is verdubbeld van 1500 naar 3000, er is een groep energiecoaches opgeleid om energiearmoede tegen te gaan en het aantal zonnepanelen in de gemeente ligt voor op schema.

02:53:15

De heer Leemhuis: Dat, Voorzitter, ondanks pijnlijke bezuinigingen, onder andere op duurzaamheid. Bij de begrotingsvaststelling van 2020 besloten we over een structurele bezuiniging van ruim € 30.000.000. Zoals gezegd, die tekorten op Jeugdzorg, BUIG en de Wmo liepen op tot ruim € 40.000.000 per jaar en de mogelijkheden om geld te vinden in de begroting waren te klein. Desondanks zitten we nu, terugkijkend op 2020, met een overschot van tientallen miljoenen. Een belangrijk deel daarvan is goed te verklaren - zoals ik in interrupties al heb gesteld - door de coronapandemie wat leidde tot vertraging van veel plannen, maar we zien dat dit jaar in jaar uit een probleem is. GroenLinks maakt zich hier zorgen over, want als we volgende week de Voorjaarsnota bespreken en in november de begroting voor 2022, wat is dat debat dan waard? De accountant gaf aan dat die cultuurverandering nodig is - dat is ook door meer fracties gesteld - om de problemen aan te pakken en de wethouder zei daar in de meningsvormende sessie een aantal goede dingen over.

02:54:28

Voorzitter: De heer De Greef, SP.

02:54:31

De heer De Greef: Dank u wel, Voorzitter. Ik wilde de heer Leemhuis van GroenLinks het volgende voorleggen. Wij hebben geconstateerd dat er 25 miljoen niet wordt uitgegeven aan werk, inkomen, onderwijs en zorg. Bent u het met mij eens dat dat een probleem is en bent u bereid om, met de SP, een voorstel te doen om dat bij de volgende begroting te gaan voorkomen?

02:54:54

De heer Leemhuis: Om te beginnen is wat de SP doet niet helemaal fair, want de SP telt eerst allemaal dingen op die niet uitgegeven zijn, maar houdt even weg dat er voor veel dingen meer is uitgegeven en dat die daarmee deels gecompenseerd zijn. Los daarvan, de discussie is - die we nu al deels voeren en volgende week meer gaan voeren en wat precies is wat de heer Bushoff in deze raadsvergadering heeft gezegd en wat mijn fractiegenoot Jasper Been al in de commissie zei - dat we juist moeten gaan kijken naar dat scherpere begroten. Wat

de SP echter doet is nu incidenteel wat dingen voorstellen, terwijl die geen compleet beeld geven van het totale vraagstuk en daarom gaan wij daar in de bijdrage bij het voorjaarsdebat meer over zeggen en zien wij de voorstellen, die de SP daarin doet, nu niet zitten.

02:55:49

De heer De Greef: Voorzitter, dat betekent toch dat er 25 miljoen is wat wij jaar na jaar niet uitgeven? Het is een soort vat waar alle andere uitgaven overheen stromen. Kunnen wij hier toch besluiten om die 25 miljoen terecht te laten komen, daar waar het de kloof tussen arm en rijk in onze stad verkleint? Ook al is het maar incidenteel, het is heel waardevol geld.

02:56:13

De heer Leemhuis: Mijn fractie kiest voor structurele oplossingen en voor structureel inzet. Mijn fractie verbaast zich wel wat over deze reactie van de SP, want in het verleden is juist de SP behoudend geweest als het gaat om het gebruiken van potjes. Zoals ik al zeg, we gaan er bij de volgende vergadering over de voorjaarsbrief verder over spreken en wij denken erover om daar met een motie over dit onderwerp te komen. Voorzitter, afsluitend, 2020 was een krankzinnig jaar voor inwoners van onze gemeente, maar ook voor de gemeentelijke organisatie. Er kwamen acuut nieuwe regelingen op de gemeente af, er moest thuis gewerkt worden en in veel gevallen moest er op korte termijn snel gehandeld worden. Desondanks is de accountant tevredener dan ooit over de jaarrekening en waarden de burgers de dienstverlening van de gemeente beter dan vorig jaar. Daarvoor wil mijn fractie het college, maar vooral de ambtelijke organisatie die in moeilijke omstandigheden werk heeft moeten leveren in deze coronacrisis, van harte complimenten geven. Dank u wel, Voorzitter.

02:57:19

Voorzitter: Dank u zeer. We zullen de complimenten over de briljante woorden overbrengen aan de heer Been en ik vond uw voordracht eigenlijk best door de beugel kunnen.

02:57:34

De heer Leemhuis: Bedankt.

02:57:34

Voorzitter: Dan gaan wij over tot, voor zover dat nodig is, beantwoording van de kant van het college. Antwoorden van de kant. Dat is een riskante onderneming, aangezien mevrouw Jacobs een tweetal vragen heeft gesteld aan het college, die ik toch vooral als retorisch wenste op te vatten, maar de wethouder van financiën nam ze letterlijk waarop onmiddellijk de college-app begon te exploderen. We lopen het risico dat de wethouder van financiën straks al de antwoorden gaat formuleren. Ik geef nu alvast de waarschuwing dat dat niet de bedoeling is. Hij selecteert maar en dan kijken we wel waar we uitkomen, want anders wordt hij wat al te lang van stof.

02:58:26

De heer Brandsema: Voorzitter, even een punt van orde. Ik zie al een woordvoerder snel wegrepen en ik heb zelf ook behoefte aan een hele korte sanitaire stop. Is het mogelijk om kort te schorsen?

02:58:37

Voorzitter: Dat was inderdaad de vraag die ik nog even in uw midden wilde leggen. De

wethouder van financiën zal zo de hoofdlijn van de beantwoording doen. Er is nog een specifieke vraag door de heer Brandsema aan mij gesteld en die zal ik zo beantwoorden. De wethouders zullen nog reageren op de moties en amendementen. Gelet op het tijdstip vind ik uw vraag alleszins redelijk, dus wij houden vijf minuten pauze en dan kan de wethouder van financiën zich, voor zover nodig, geestelijk prepareren. We gaan zo weer verder.

03:12:39

Voorzitter: Ik heropen de vergadering. Zoals gezegd, de wethouder van Financiën pakt zoveel mogelijk van de algemene beantwoording mee en zal ook op een aantal amendementen en moties ingaan. Daarna kijk ik nog om mij heen of er nog vanuit de diverse portefeuilles specifieke punten benoemd moeten worden. Ik zal dan nog apart op de vragen van de ChristenUnie ingaan en dan is mijn indruk dat we voor dit moment wel heel veel al besproken hebben, als opmaat naar de behandeling van de voorjaarsnota. Kijk dan nog rond of er nog echt iets gewisseld moet worden of dat u tot stemverklaring en stemming over kunt gaan. Maar dat zien we dan. Eerst de wethouder van Financiën.

03:13:34

de heer De Rook: Voorzitter, dank u wel. Ik stond hier natuurlijk al een kwartier klaar omdat mij niet zoveel momenten meer gegeven zijn in dit huis. Voorzitter, u kondigde mij net aan met daarbij het risico noemend dat de wethouder wel eens over zijn spreektijd heen zou kunnen gaan. Nu weten we wel dat in de wereld van de financiën, dat op het moment dat de kans van optreden van een risico meer dan vijfenzeventig procent is, dan moet je niet spreken van een risico, maar dan moet je dat verlies nemen. Dus ik stel voor dat we dat dan ook maar zoals de financiële deugdelijkheid betaamd, maar ook doen. Voorzitter, 2020 ook door verschillende fracties gememoreerd, was een heel erg bijzonder jaar. Dat had in eerste instantie vooral te maken met dat het uitvoeringsjaar was van het begrotingsjaar 2020, waar we hier in dit huis een aantal hele lastige keuzes hebben moeten maken, om onze meerjarenbegroting sluitend te krijgen. De heer Leemhuis memoreerde dat al, het ging om een bezuinigingsopgave van vijfendertig miljoen. Er is flink gesneden in de uitgaven en ook de lasten zijn verhoogd. Ook door verschillende fracties genoemd. Dat hele pakket was nodig om de financiële toekomst, maar ook de toekomst van de dienstverlening van Groningen voor haar inwoners, om die te verzekeren. Dat heeft heel veel van de organisatie gevraagd en daar kwam die coronacrisis nog bovenop. In de commissie zei ik ook, dat ik ook wel echt met trots terugkijk op dat jaar. Dat is omdat dat we echt hebben gezien dat de gemeente Groningen heeft geleverd in 2020. Met heel veel kunst en vliegwerk zijn onze afdelingen opengebleven, heeft de dienstverlening zich kunnen doorzetten en konden wij ook dat extra beetje steun dat veel mensen op dat moment van hun gemeente vroegen ook leveren. Voorzitter, ook een compliment aan u als raad, want wij kunnen ook in de voortgang van de dingen, dus de oproep van de gemeenteraad in brede meerderheid, om te blijven investeren, om actief te zijn in die crisis. Dat kan alleen als ook de gemeenteraad dat steunt en ook in staat is en dus ook bleek afgelopen jaar, om de besluitvorming daarop door te zetten. Dat vraagt ook doorzettingskracht, dat vraagt lenigheid en aanpassingsvermogen. Wij zijn u als college bijzondere erkentelijk dat u dat afgelopen jaar heeft getoond. Zonder dat hadden we niet die stappen kunnen zetten, die we afgelopen jaar gezet hebben. Voorzitter, ik adresseer meteen maar de grootste discussie, die eigenlijk bijna in alle woordvoeringen wel genoemd werd en die ging over het rekeningresultaat. Het is vaak zo in

gemeenten, dat op het moment dat er een tekort is, dan wordt er veel over gepraat, lang over gepraat, en intensief over gepraat. En als er een overschot is, dan worden de schouders opgehaald en zegt iedereen: mooi. En dan gaan we weer verder. Het is heel goed dat we dat hier niet doen, want deze gemeenteraad heeft heel scherp dat het overhouden van geld of niet uitgeven van geld, dat dat in tegenstelling tot een commercieel bedrijf, voor een gemeente helemaal geen goed nieuws is. Want wij doen ons werk goed als wij uitkomen op nul. Dat we precies hebben uitgegeven wat we gedacht hadden, want dan zijn we doelmatig bezig en dan zorgen we ervoor dat we dicht op de bal zitten en dat de verwachtingen die we hebben gewekt, dat we die ook hebben kunnen waarmaken. Voorzitter, ik relativeer dat eerst en daarna ga ik er voor een groot deel ook in mee. Die relativering die past wel bij wat de heer Rustebiel hierover zei, dat op de begroting van meer dan één komma één, of rond de één komma miljard, dat er dan nu een overschot is van nu bruto zestig miljoen, dat is vijf procent, oftewel vijfennegentig procent gaat volgens plan. Dus de beeldvorming van: er blijft overal ontzettend veel geld over, dat is denk ik niet helemaal waar. Maar wat natuurlijk wel zo is, is als je dat bedrag optelt en dat heeft de SP met een mooie lijst in de bijlage ook gedaan, dan is dat wel heel veel geld op zichzelf. En en als je dat van tevoren beter zou kunnen inzetten, dan zou je daar wel heel veel mee kunnen doen. Dus ik zou zeggen: we doen het helemaal niet zo slecht, maar het kan nog veel beter. En als je ziet hoeveel krapte wij elk jaar weer ervaren bij de begroting, dan hebben we ook de verplichting om dat nog scherper te kunnen doen. En het college voelt dat ook zo. Niet voor niets was één van de elementen in de begroting 2020, om juist op dit vlak steviger te gaan sturen. Nou, daar zijn we mee begonnen in 2020, maar dat ging natuurlijk ook onder andere door de coronacrisis wat anders dan normaal. Maar daar is en daar blijft ook aandacht voor. De heer Bolle vroeg: 'Waar zit het hem dat dan in? Hoe doe je dat dan?' Je zou drie elementen kunnen onderscheiden van, hoe wij in onze begroting met die bedragen omgaan. Dat is bijvoorbeeld een raming, dat je een inschatting maakt bij een inkomensondersteuning regeling: hoeveel mensen zijn er eigenlijk in die regeling? Dan keer het bedrag waarvan wij vinden dat die mensen recht op hebben. En daar komt dan uiteindelijk een bedrag uit. Dus de raming is één element ervan. Maar een ander element, en dat is waar de heer Bolle en de heer Bushoff onderling een debatje over hadden, dat is: krijg je dat geld ook besteed op een doelmatige manier? Dus dat zijn verschillende elementen. Daarom denk ik dat u beiden daar niet tot overeenstemming over kwam, want het zijn verschillende elementen. Dus je ramingen moeten goed zijn. Die kunnen op een aantal punten wellicht scherper. Dan zou je misschien ook, zoals de heer Bushoff dat zei, iets meer risico moeten nemen. Want het kan natuurlijk altijd zijn dat wij koersen op nul, maar we zien wel als we terugkijken, dat dat vaak eerder positief uitpakt dan negatief financieel. Mevrouw Jacobs zei toen: maar wij willen gewoon correct begroten. Dat doen we, alleen wij zien dat als wij proberen correct te begroten, dan leidt dat eigenlijk structureel op een aantal posten tot een overschot. Dus correct begroten wil iedereen, maar we zien wel dat als je misschien aan de ramingskant iets meer risico kan nemen, om uiteindelijk dichter op nul uitkomen.

03:19:05

Voorzitter: De heer Bolle.

03:19:06

de heer Bolle: Ja, Voorzitter, het staat nu niet op de agenda vandaag, maar als ik de eerste

voortgangsrapportage bekijk, dan staat er wel weer in: ja, we zien een resultaat, maar we gaan toch maar weer uit van nihil. Terwijl je dus al die andere jaren daarvoor die tientallen miljoenen hebt staan. Dus ik zie die cultuurverandering, in ieder geval in dat document, nog niet terugkomen.

03:19:26

de heer De Rook: Ik heb daar een andere lezing van als de heer Bolle bij de voortgangsrapportage. Dat sluit aan bij het derde element waar je naar zou moeten kijken en dat is: weten we het op tijd? Weten we op tijd, wanneer er misschien wel ergens iets anders gaat dan van tevoren bedacht. Want dat kan natuurlijk. Het is ook natuurlijk ergens enigszins gek dat wij in mei van het ene jaar al moeten voorspellen welke situatie er over anderhalf jaar later ongeveer gaat zijn. Dan ben ik heel blij dat we dingen vroeg in beeld hebben. Want de grootste frustratie, in ieder geval bij mij altijd, is dat er een heel groot verschil zit tussen de tweede voortgangsrapportage en de gemeenterekening. Als je tijdens het jaar ziet dat de resultaten mogelijk zijn door allerlei redenen, dan kun je nog bijsturen. Dat is juist wat we willen. Dus ik lees het feit dat we dat nu al beter inzichtelijk hebben, eerder positief dan negatief. Maar dat gesprek dat ook in deze raad nog niet gewoon is van, wat doen we eigenlijk met dat tussentijdse resultaat? Is het wenselijk om dat te behouden of zouden we dat misschien elders moeten inzetten? Dat zou misschien ook iets zijn wat we inderdaad steviger naar de toekomst zouden kunnen oppakken.

03:20:22

Voorzitter: Meneer De Greef.

03:20:24

de heer De Graaf: Een kleine vervolgvraag. De wethouder heeft ongetwijfeld ook gezien dat het niet het eerste jaar is, dat in alle posten die mijn collega zo uitvoerig heeft gezocht, geld overblijft. Is hij het daarom niet met de SP-fractie eens, dat we specifiek op die posten waar het inkomensondersteuning betreft en het zorgen voor mensen die dat hard nodig hebben, dat we daar extra over na moeten gaan denken, hoe we dat geld wel voor die mensen beschikbaar maken?

03:20:57

de heer De Rook: Nee, zeker. Ik ga zo nog specifiek in op uw voorstel, maar dit element, wij moeten goed ons bedenken hoe we dat geld op een goede manier bij de mensen terecht krijgen, voor wie dat bedoeld is. Daar zijn het college en de SP het denk ik helemaal over eens. Voorzitter, ik adresseerde net al even thema dat de heer Bushoff en ook anderen hier aanhaalden van, kun je het niet veroorloven om daar iets meer risico bij te nemen? Dat zou kunnen. Dat zou iets zijn dat we met elkaar zouden kunnen afspreken, dat wij binnen die berekeningen, wetende dat er dus kennelijk ergens een afwijking in het systeem zit, ondanks dat iedereen alles met de beste bedoelingen en de kennis van dat moment probeert te doen, dat je met die afwijkingen in het systeem iets meer risico gaat nemen, in de ramingen die je maakt. Dat betekent wel, en dan kom ik bij die vragen over cultuur, zoals mevrouw Jacobs die stelde, dat als je dat met elkaar afspreekt, dan is de kans groter dat je een keer bij een voortgangsrapportage of bij een jaarrekening op een aantal posten, of misschien zelfs wel op het totaal, op een min uitkomt. Ik zeg er ook maar bij: dat hoeft helemaal niet erg te zijn. Maar dan moet je wel zorgen dat je reserves, in ieder geval je weerstandsvormen,

daarvoor op orde zijn. Dus waar ik ook in de commissie op reageerde is, als deze raad zegt: we willen structureel meer ruimte vrij spelen door misschien op een aantal plekken wat meer risico te gaan nemen, daar heb je niet een lager weerstandsvermogen voor nodig, maar eerder een hoger weerstandsvermogen. Om nog dat punt een keer te herhalen, Voorzitter, het weerstandsvermogen is niet iets waar de afdeling financiën heel blij van wordt, het weerstandsvermogen zou je het beste kunnen zien als de mogelijkheid die deze gemeente heeft, om tegenvallers in de toekomst op te vangen. Waarom moesten wij meteen bezuinigen toen bijvoorbeeld de grondexploitaties tegenvielen, iets meer dan tien jaar geleden? Of dat de budgetten van het Rijk tegenvielen, is omdat wij niet genoeg reserves hadden, om dat te kunnen opvangen. Dus weerstandsvermogen is niet iets dat helemaal los staat van onze sociale infrastructuur. Ik zou zeggen: dat is er een integraal onderdeel van en het zorgt ervoor dat we dat ook toekomstbestendig kunnen handhaven. Voorzitter, dan kom ik ook op de voorstellen van de SP. Het college heeft gekozen voor deze systematiek. Dat is echt een keuze, want er zijn ook gemeenten die dat anders doen. Het college kiest ervoor om uit te gaan van het voorzieningenniveau, dat zij verdedigbaar en goed vinden voor onze inwoners, en passen het budget daarop aan. Er zijn anderen gemeenten die zeggen: het sociaal domein is sociaal domein. Daar zetten wij een hek omheen. Dus de budgetten die daarvoor het Rijk voor ter beschikking zijn, die geven we daarin uit. En als dat dan niet toereikend is, dan moet dat ook daar worden opgelost. En als er misschien een overschot is, dan kan het ook daarin worden besteed. Gemeente Groningen doet dat dus anders. Wij zeggen: wij koersen op wat wij vinden dat redelijk en nodig is en passen het budget daarop aan. Het kost ons veertig miljoen euro, de heer Leemhuis zei dat ook al, veertig miljoen euro per jaar. Dat betekent dat je dat elk jaar weer erbij in zit. Wat het voorstel van de SP is in het fonds, ik reageer daar op drie manieren op. Dat gaat over de systematiek. Is dat dat veel meer een gesloten systeem lijkt te zijn door te zeggen: ja, zorg dat je de plussen en minnen in dat sociaal domein met elkaar afgerekend. Voorzitter, daar is het college echt geen voorstander van, omdat je dan een aantal dingen doet. Stel dat er min komt, gaan we dan een rekening sturen aan de mensen over wie dat gaat? Dat lijkt me een bijzonder onverstandig idee. Maar ook zorgt het voor allerlei schommelingen, dat mensen het ene jaar misschien wel dit krijgen, het andere jaar misschien wel dat. Dus daarom denkt het college dat dat een onverstandig manier is om daarin te werken. Maar, Voorzitter, ook op de inhoud, het college besteedt meer dan vijftig miljoen euro opnieuw, voor het doel waar het oorspronkelijk voor bedoeld was. Dus de SP maakt hier een voorstel dat gaat over twintig miljoen. Het college doet dat voor een bedrag wat meer dan vijftig miljoen is. Waar ook het sociaal domein natuurlijk in wordt bediend. Het overgrote deel van die middelen blijft daarvoor bestemd, ook in de komende jaren, en de structurele budgetten die blijven op peil. Voorzitter, nog één technische opmerking daarbij, is dat een groot deel van het overschot dat de heer De Greef daarbij noemt, dat zijn overschotten die bijvoorbeeld door coronasteun komen, ook bijvoorbeeld de gelden die wij krijgen als centrumgemeente. Wij hebben ook helemaal niet de bevoegdheid om daar zelfstandig over te beslissen, om dat aan onszelf toe te eigenen. Dus Voorzitter, wat mij betreft die drie redenen om dit specifieke voorstel af te wijzen. Dus het college gaat die motie ook ontraden. Maar we zijn het op het hoofdpunt dat de SP hier maakt: zorgen dat je veel scherper bent, dat je dat beter krijgt aan de voorkant, waardoor je structureel ruimte krijgt om iets voor mensen te kunnen doen, dat dat toeneemt. Daar is het college het mee

eens. Daar kom ik in de beantwoording van motie vijftien zo nog nader op terug. Voorzitter, dan kom ik bij de specifieke vragen die zijn gesteld. Er zijn een aantal vragen gesteld over wonen, onder andere van D66, die een pleidooi hield om niet alleen te focussen op sociale woningbouw. Daar is het college het mee eens, maar de politiek is zo groot, dat dat echt moet leiden tot én-én. Dus dat moet niet een concurrentie tussen beiden worden. Misschien even wat getallen: in 2020 zijn er achthonderdtweeënzeventig middenhuurwoningen gerealiseerd, tegenover vijfhonderdeenennegentig in de sociale huur. Dus daar komt de middenhuur relatief goed uit en ook in 2021 nemen die aantallen steviger toe. Ook daar wordt in de lage en middensector evenveel woningen bijgebouwd, als in de sociale huur. Dus het pleidooi van de heer Rustebiel is denk ik terecht. Volgens mij laat het college in de praktijk ook zien dat dat ook echt evenwichtig in de plannen zit. Voorzitter, de VVD heeft een pleidooi gehouden om de resultaten van de grondexploitaties in te zetten voor versnelling van een woningbouwprogramma. Daar zitten twee elementen in. De VVD heeft daar natuurlijk in het verleden ook heel veel kritische vragen over gesteld, en terecht, dat ook aan grondexploitaties risico 's zitten. Daarom is het ook goed om dat geld daar juist beschikbaar te houden, om af te dekken voor de risico's in de toekomst. Het beeld bij die versnelling van die woningbouw, dat zit eigenlijk op: hebben we locaties, hebben we die genoeg, zijn die op tijd ook bouwrijp te maken? En het derde is: zijn er ook mensen die dat kunnen gaan bouwen? Dus geld op zichzelf is niet de bottleneck, is het beeld van het college, om dit probleem verder op te pakken. Dat zit echt op een andere kant, waar wij volgens mij en dat ziet u denk ik ook in de plannen die wij daarbij naar voren brengen, dat het college alles op alles zet, om ervoor te zorgen dat die marktbenadering, maar ook de woningbouwlocaties afdoende beschikbaar zijn om die doelen op de woningmarkt te behalen. De VVD heeft ook gevraagd, Voorzitter, naar een permanent terras en wat daarvoor nodig is. Eén van die elementen is dat de Vismarkt natuurlijk nog primair het marktplein is en dat ook gaat blijven. Dus die afstemming met de markt, die is er nog niet geweest. Dus wat wij daarom hebben we gezegd, is dat een terras op die plek, dat zou in de tijdelijkheid kunnen blijven. Maar wij zijn terughoudend om dat permanent te maken, omdat er nog heel veel ontwikkelingen, onder andere bij de markt spelen, die nu nog niet te voorzien zijn. En dan moet je niet al onomkeerbare stappen zetten. Dus als u vraagt: wat is daarvoor nodig? Dat hangt samen met een wat meer steviger toekomstperspectief op de toekomst van de Vismarkt. Voorzitter, dan de twee vragen. Ik heb nu zeventien voorbeelden van dingen waarvan wij het jammer hebben gevonden, dat ze niet gelukt zijn in 2020. Maar dat zit er vooral in, ik denk dat u dat als raadslid ook heeft gemerkt, de afwezigheid van contact met inwoners met maatschappelijke organisaties. Dat dat bijna een jaar lang niet face to face heeft gekund. Dat maakt het werken minder leuk en zorgt er ook voor dat je sommige signalen minder goed opvangt. Dus ik denk dat het heel herkenbaar is. Dat heeft het college ook zo ervaren, dat dat echt een groot verlies was in 2020. Dat gebrek aan contact heeft er ook voor gezorgd dat sommige mensen, bijvoorbeeld bij de participatiebanen, dat zij niet aan het werk konden, terwijl ze dat wel heel graag hadden gewild. Er zijn er ook dingen te behouden, noem ik in ieder geval digitalisering, niet overal en altijd, maar het kan zeker de mobiliteit en het thuiswerken ook bij de gemeente, zou dat heel erg kunnen helpen. Wij hebben bijvoorbeeld ook gezien, ik zei net al iets over de markt, dat daar een corona-opstelling kwam, omdat het nodig was. Eigenlijk bevalt dat in de praktijk heel goed en misschien zouden we dat moeten we behouden. Voorzitter, 100%

Groningen heeft iets gezegd over de risico's die er in de toekomst zijn. Dat is eigenlijk verdisconteerd in het weerstandsvermogen. Nu één jaar lijkt het onder de honderd procent te komen en andere jaren zitten we daar echt boven. Dat is dus in ieder geval voldoende. Het is niet goed, want goed is volgens mij ongeveer tweehonderd procent. We zitten, zeker landelijk, echt aan de onderkant. Maar ook die risico's in de toekomst, nemen we mee. Dus als u daar een percentage ziet staan in 2024 van honderdvijf procent, dat is dus inclusief de risico's waarvan u zegt: die gaan de komende jaren toenemen. Die zijn daar dus al in meegenomen. Voorzitter, dan het meldpunt overlast en zorg. Er zijn verschillende vragen gesteld over waarom staan bepaalde elementen niet in de jaarrekening? Daarvan zegt het college altijd: dat is een spiegel van de begroting. Dus als het in de begroting niet is opgenomen, dan wordt er in de jaarrekening ook niet over gerapporteerd. Dat betekent niet, zeg ik ook tot de heer Staijen, dat als u het hier niet leest, er dan niks op gebeurt. Sterker nog, er vindt ontzettend veel inzet plaats op de schimmelwoningen. Alleen daar is natuurlijk, en daar speelt wethouder Van der Schaaf een hele belangrijke rol in, om dat aan te jagen, daar hebben de woningbouwcorporaties een leidende rol in. Die plegen daar de investeringen voordat gebeurt op heel veel plekken in de gemeente, maar dat staat dus niet concreet benoemd in de begroting. Dat kan wel in de toekomst, als u dat heel graag wil, maar dat zou u bij de begrotingsbesprekingen moeten betrekken. Dat staat nog los van de miljoenen investeringen die wij doen in wijkvernieuwing. Dat gaat natuurlijk ook over woningverbeteringen. Dus in dat beeld kan het college zich niet in herkennen. Richting de heer Moerkerk over het jaarverslag overlast en zorg: daar rapporteren we apart over. Volgens mij komt er één dezer weken weer een rapportage over uw kant op. Voorzitter, er is ook nog een vraag gesteld door verschillende partijen, over de verkeersveiligheid. Dat is een belangrijk element van het Meerjarenprogramma Verkeer en Vervoer. We zien op dit moment dat de cijfers dalen, maar dat laat niet onverlet dat wij daar wel volop inzetten. Vandaag staat het nog op de agenda. Later staan er nog een aantal projecten om ook de fietsveiligheid in Groningen te vergroten. Dus dat staat vol op de agenda en ik stel u voor, dat het college nu daar bij de herijking van het Meerjarenprogramma Verkeer en Vervoer eind dit jaar daar weer op terug komt. Voorzitter, volgens mij heb ik dan de meeste vragen gehad en ga ik naar de moties die voor mijn rekening zijn. Ik zeg van tevoren dat amendement één door wethouder Diks zal worden beantwoord. Motie acht van de VVD over de plancapaciteit door wethouder Van der Schaaf. Voorzitter, ik begin bij amendement twee van de SP over de meerkostenregeling. Daar heb ik in mijn woordvoerder natuurlijk al wat over gezegd. Het streven is natuurlijk helemaal terecht, om ervoor te zorgen dat het geld dat de gemeente heeft gereserveerd, dat dat ook op de goede manier bij deze doelgroep terecht komt. Maar wat hier wordt voorgesteld, is een incidentele oplossing. Wij zouden u willen adviseren, om te kijken of dat ook structureel beter kan en doelmatiger kan, omdat dat ook voor de mensen die de heer De Greef met deze motie probeert te helpen, dat dat uiteindelijk een betere oplossing zal zijn. Dus die motie willen wij om die reden ontraden. Voorzitter, motie vijftien van de SP, ik denk dat de SP daar terecht een pleidooi doet. Als het college zegt: u heeft een punt en dat zal ook beter moeten, dan vraagt de SP hier heel concreet om een voorstel te doen over hoe we dat gaan doen. Voorzitter, dat is natuurlijk ook gegeven hetgeen we daarover gezegd hebben, een heel redelijk pleidooi en ik vind ook dat het college die verplichting naar u toe heeft. Het zal niet een apart voorstel zijn. Maar in de aanbiedingsbrief van de begroting en die documentatie, stel ik u voor dat we

expliciet bij dit punt voor staan. Dus daarmee oordeel aan de raad, wat het college betreft. Motie zes heb ik in mijn woordvoering al behandeld. Voorzitter, dan heb ik nog motie vijftien over de hondenbelasting. Ik zou de indieners willen vragen om die motie aan te houden tot het debat van volgende week. Er zit een belangrijk element in wat eigenlijk gaat over de meerjarenbegroting van de komende jaren. Volgens mij is volgende week het geëigende moment om daar het debat over te voeren. Dus ik wil u voorstellen om die aan te houden tot dat moment. Voorzitter, dan ben ik door mijn punten heen.

03:33:18

Voorzitter: Ja. Er zijn nog twee vragen. De eerste van de kant van de SP, de heer De Greef.

03:33:22

de heer De Greef: Dank u wel, Voorzitter. Over de hondenbelasting. In de motie die wij vandaag daarvoor hebben ingediend, zit een ander belangrijk element. Dat is namelijk een deel van de besteding van het rekeningresultaat. Daarom moet het toch al op dit moment ingediend worden? Is dit het logische moment daarvoor.

03:33:44

de heer De Rook: Nee, Voorzitter, maar dan zou het advies van het college zijn: het afschaffen van hondenbelasting. Dat gaat om structureel geld. Dat is elk jaar, dus daar zou je een structurele oplossing voor moeten bieden. Begrijp mij niet verkeerd, dat staat ook in deze motie voor een deel. Maar ik zou u dan adviseren, om als de indieners dat willen, om dan de hele dekking met dit voorstel te doen. De hele dekking ook structureel van aard te laten zijn. En dat incidentele element past eigenlijk niet, is de opvatting van het college, om dat nu op dit moment voor één jaar uit het rekeningresultaat te schuiven en dan de rest met een andere dekking. Dan zou ik u adviseren: denk aan een structurele dekkingsbron. Volgende week in de instemming, dan kunnen we dat betrekken bij de Meerjarenbegroting. Ik snap het, want u doet een voorstel van de rekening, maar ik zou u niet adviseren om structurele posten af te dekken met incidentele middelen.

03:34:37

de heer De Greef: Ja, een heel logisch punt Voorzitter. Wij zullen ook volgende week met een motie komen die dat behelst. Maar we wilden het de partijen zo makkelijk mogelijk maken, om nu ook een klein beetje tegemoet komen in de keuze.

03:34:53

de heer De Rook: Volgens mij hebben de heer De Greef en ik de positie daarover gewisseld.

03:34:58

Voorzitter: Dank u zeer. Betekent dat dat u de motie wel in stemming wenst te brengen, of zegt u: ik heb u nu allemaal warm gemaakt en dan komt het volgende week nog een keer? Denk er maar over. Ik hoor het zo wel, dan inventariseer ik het wel. Dank aan de wethouder voor zijn beantwoording. Dan ga ik naar wethouder Diks voor preadvies over het amendement.

03:35:39

Mevrouw Diks: Ja, dank u wel, Voorzitter. Dat kan denk ik heel kort, want ik kan me voorstellen dat net als de Partij voor de Dieren en 100% Groningen, dat waren natuurlijk niet de enige partijen die een beetje verbaasd of verheugd, denk ik, opkeken toen ze erachter

kwamen dat het subsidiepotje voor stimulering van groene daken al op was. Daar was het college natuurlijk op zich heel blij mee, want het systeem werkt. Mensen zijn gelukkig erg actief op dit onderwerp. Ik wil u hier graag de toezegging doen, dat wij met elkaar zullen gaan kijken hoe we intern dit subsidieplafond iets kunnen ophogen. We willen natuurlijk op geen enkele manier dat er een ophobbel komt in de uitvoering van het subsidiëren van groene daken. Dus ik doe hier de toezegging, dat ik in het najaar naar u toe zal komen en u zal uitduiden hoe we dit financieel in zullen gaan richten.

03:36:36

Voorzitter: Meneer Van Zoelen.

03:36:37

de heer Van Zoelen: Dank, Voorzitter. Houdt dat dan ook in, dat dat slot van die van de website afgaat en dat mensen voor dit jaar, in 2021, subsidie kunnen aanvragen voor groene daken? Want dat staat natuurlijk wel heel erg slordig, als dat goed loopt en een succesvolle subsidieregeling is, dat dat nu opeens stilstaat.

03:36:57

Mevrouw Diks: Voor de helderheid, het is natuurlijk logisch dat het stilstaat, omdat vooralsnog de pot leeg is, zal ik maar zeggen. Dus dat klopt. Ik wil even wegnemen dat we dat niet op juiste wijze zouden inrichten, dat hoort ook zo. Maar omdat we met elkaar met die groene daken subsidiëring, natuurlijk de doelen die we ook als raadbreedte met elkaar steunen en willen voortzetten, gaan we natuurlijk dat slot eraf halen en kunnen aanvragen worden ingediend. Dan gaan wij aan onze kant inrichten om dat financieel goed af te dekken. Daarover zal ik u dan later informeren.

03:37:38

de heer Van Zoelen: Oké, dus daar maak ik uit op, dat tot op dit moment, tot nader orde in het najaar, mensen geen subsidie kunnen aanvragen voor groene daken?

03:37:46

Mevrouw Diks: Dan was ik blijkbaar toch onduidelijk. Ik geef volgens mij net aan dat we dat slot wat op de website staat, dat we dat er af zullen halen zodat mensen aanvragen in kunnen indienen.

03:37:56

de heer Van Zoelen: Oké, helder.

03:37:59

Voorzitter: Prima, dan kijk ik naar wethouder Van der Schaaf.

03:38:02

de heer Van der Schaaf: Dank u, Voorzitter. Een advies over de motie 'Plancapaciteit naar honderddertig procent.' Wat het college betreft, oordeel aan de raad aan deze motie. Het streven om de honderddertig procent plancapaciteit, gaat ten opzichte van onze woningbouw. Dat heeft ook een plek gekregen in onze verstedelijkingsstrategie, die we in regionaal verband, regio Groningen-Assen aan het uitwerken zijn, ook met het Rijk. Daar zijn we nog niet. We zijn er wel druk mee bezig om dat voor elkaar te krijgen. Ook met een aantal plannen natuurlijk, waar u zelf ook over gaat stemmen de komende tijd, vandaag en later. Dus in die zin een oordeel aan de raad. Mocht u deze motie aannemen, dan zullen wij

u ook via de verstedelijkingsstrategie, waar wij uiteraard bij u terugkomen, in september nader over informeren.

03:38:51

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kijk ik nog naar de andere wethouders. Nee. Ik wel. Ik moet nog reageren op de ChristenUnie. Ten aanzien van mensenhandel, zal er een nader voorstel komen voor een bijeenkomst in het najaar rondom dit thema. Met interessante sprekers enzovoort. Dus daar komt een nader voorstel voor en daar wordt u bij betrokken. Ten aanzien van de Bibob, kan ik u mededelen dat het aantal aanvragen daarvoor voor dit jaar alweer behoorlijk is gestegen. Wij krijgen de eerste rapportages daarover inmiddels binnen. Ten aanzien van jongeren en de geweldsmiddelen die ze bij zich hebben. nu hele concrete vraag van: wordt er ook dit jaar nog een inzamelactie georganiseerd opdat dit soort steekwapens kunnen worden ingeleverd, zonder dat daar strafrechtelijke consequenties aan verbonden worden? Is het antwoord: ja, daar wordt nu aan gewerkt. Dus daar kan ik u een toezegging op doen. Dan heb ik de indruk dat wij de vragen vanuit de raad hebben behandeld en dat er ook een preadvies ligt over de amendementen en de moties. Dus ik geef u nog de gelegenheid om daarop te reflecteren en misschien dat u de woordvoering dan gelijk mee wilt nemen, hoe u op de amendementen en moties wenst te stemmen. Mocht u die wensen te handhaven. Ik begin bij de fractie van GroenLinks.

03:40:56

de heer Rebergen: Ik heb geen aanvullende bijdrage. Dank voor de beantwoording van het college. Daar hou ik het bij.

03:41:04

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

03:41:07

de heer Bushoff: Ja, kort nog Voorzitter. Volgens mij hebben wij een goed debat gehad. Ik hoop dat we volgende week dit debat voortzetten. In ieder geval met de invalshoek dat we voldoende ruimte voor onszelf creëren bij de begroting, om ook de uitdaging waar we voor staan het hoofd te bieden en te investeren in bestaanszekerheid en kansengelijkheid. Daarover volgende week meer. Nog over een paar punten, alvast een soort stemverklaring. Ik noemde het al, de motie of het amendement rondom de meerkostenregeling, volgens mij is daar een veel betere oplossing voor, om dat structureel te regelen. Daar komen we volgende week over te spreken, dus daar zullen we nu tegen zijn, omdat we denken dat daar volgende week een beter voorstel van onze kant voor kan komen. Dat is één. Dan de motie van de SP over het college vragen om met ideeën of voorstellen bij de begroting te komen, om scherper te gaan met begroten. Ik hoorde daar eigenlijk in een toezegging van het college, dus ik ben vooral benieuwd of die motie gehandhaafd blijft of dat die ingetrokken wordt, nu dat is toegezegd door het college. En het amendement van de Partij voor de Dieren, daar hoorde ik ook een toezegging van het college, dus ik ga ervan uit dat die ook wordt ingetrokken.

03:42:14

Voorzitter: Dank u zeer, dan kom ik bij D66.

03:42:16

de heer Rustebiel: Dank u wel Voorzitter. Ik heb alles wat ik wilde zeggen in de eerste termijn wel kunnen zeggen.

03:42:24

Voorzitter: De Socialistische Partij.

03:42:25

de heer De Greef: Dank u wel, Voorzitter. Volgens de ChristenUnie was door onze woordvoering het beeld ontstaan, dat wij maar heel weinig geld uitgeven in het sociaal domein. Voorzitter, dat was niet de kritiek die de SP heeft geleverd. De kritiek is dat wij ongeveer tien procent van het budget dat we daarvoor hebben, niet weten uit te geven. Dat is de kritiek. D66 abstraheerde het ook, die zei: 'Ja, dat is maar twee procent van de totale gemeentebegroting.' Ja, dat klopt, dat is twee procent. Maar het is wel, en ik denk dat de wethouder daar helemaal gelijk in had, het is wel heel erg veel geld. Voorzitter, als ze als u bedenkt dat als wij uitgaan van de tien procent armste mensen in Groningen; vijftienduizend mensen, die in armoede leven, die kunnen die vijftienduizend miljoen hartstikke goed gebruiken. En dan heeft de PvdA natuurlijk gelijk door te zeggen: 'Ja, om dat eenmalig op welke manier dan ook uit te keren. Wat hebben ze daar nu aan? We kunnen het veel beter structureel aanpakken.' De SP zal het voorstel om structureel bijvoorbeeld de meerkostenregeling te verhogen natuurlijk ook met beide handen aangrijpen. Maar ons punt is die vijftienduizend miljoen. Als we dat in vijf delen opdelen, kunnen wij daar een structurele oplossing maken dan wel coalitieakkoord dan ook. Wat maar voor vier jaar geldt. Dus kunnen we dat incidentele geld, door het op te knippen, structureel maken. Als we dat doen, die vijf miljoen per jaar betekent voor die armste tien procent, vijftig euro in de maand, Voorzitter. Dat is bijna een week leefgeld als je naar de Voedselbank gaat.

03:44:24

de heer Bushoff: Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen? Want volgens mij doet de SP nu een voorstel, wat al een bestaande praktijk is. Want we zetten namelijk al een voorbeslag van de jaarrekening, vijf miljoen per jaar, in in de begroting. Dat doen we al. Als u zegt: 'Ja, dat bedrag kan nog omhoog.' Daarvan heeft de PvdA, heb ik zelf net gezegd: 'Als het nodig is, dan kan dat bedrag wat de PvdA betreft ook omhoog.' Dus u pleit voor iets wat we al doen. Als u zegt: 'Dat moet nog verder omhoog wat wij al doen, dan zeg ik: daar kan ik mij in vinden als het nodig is. Niet op voorhand.'

03:44:57

de heer De Greef: Ja, Voorzitter, waaruit maakt de PvdA dan op dat het niet nodig zou zijn? We zien toch de grote problemen in de stad. U heeft ze zelf allemaal genoemd. Dat is toch hartstikke hard nodig?

03:45:09

de heer Bushoff: Voorzitter, maar daarom zei ik ook in mijn inbreng, dat het belangrijk is dat we bij de begroting doen wat nodig is en dat we onszelf niet armer rekenen, dan dat we eigenlijk zijn. Dus als bij de begroting blijkt, dat we inderdaad meer geld uit moeten geven om de uitdagingen waar we voorstaan het hoofd te bieden en het zou daarvoor nodig zijn, om dat bedrag van de jaarrekening die we nu inzetten bij de begroting te verhogen. Dan vindt u mij aan uw zijde. Maar laten we dat moment afwachten.

03:45:35

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

03:45:37

de heer Rustebiel: Dank u wel, Voorzitter. De reactie van D66 op de begroting is dat die vijftientig miljoen willen wij niet bagatelliseren, want daarmee kun je in het leven van veel mensen veel verschil maken. Maar wij willen ons verzetten tegen het beeld dat hier slecht financieel werk wordt geleverd, maar dat juist in de context van de crisis waarin we zitten, heel goed werk is geleverd.

03:45:58

de heer Bushoff: Ja, Voorzitter, volgens mij hebben we daar ook geen commentaar op geleverd. Het commentaar gaat er juist over, dat dat geld niet terecht komt bij de mensen die het hardst nodig hebben. Als we de ondergrens ophogen, dat het beter is voor ons allemaal. Alle voorstellen die in die richting zouden zijn, zullen wij van harte steunen. Wij handhaven dan ook onze motie over de inzet van de begrote middelen. Dat het college daar met een voorstel gaat komen. Wij horen graag wie daarover mee willen denken in de raad. En dat geldt eigenlijk ook voor die andere moties.

03:46:40

Voorzitter: De heer Leemhuis heeft nog een vraag.

03:46:42

de heer Leemhuis: Ja. Ik maak er toch bezwaar tegen dat de SP de hele tijd selectief het antwoord nu ook weer van het college gebruikt. De SP suggereert dat die vijftientig miljoen op de plank blijft liggen, niet wordt gebruikt. Een feit is, dat het overgrote deel daarvan uitgegeven wordt voor die doelen waarvoor het gereserveerd stond. Daar wil ik best wel een reactie op vragen van de SP, maar ik verwacht niet dat er een antwoord op komt.

03:47:10

Voorzitter: Ik heb de indruk dat we een paar keer dit rondje gelopen hebben. Dat spaart volgende week weer heel veel tijd uit.

03:47:20

de heer Bushoff: Voorzitter, even kort. De motie 'Geef geld uit waar dat nodig is', daar kwam een toezegging van het college, maar die handhaaft die ook?

03:47:33

Voorzitter: Ja.

03:47:34

de heer De Greef: Volgens mij zei de wethouder dat de raad hierin haar oordeel over uit mag spreken en dat willen wij graag.

03:47:40

de heer Bushoff: Dan een verhelderende vraag aan het college: was het een toezegging of was het oordeel raad, Voorzitter.

03:47:47

de heer De Greef: Ik wil nog graag ingaan op wat de heer Leemhuis mij in een laatste bijzin verwijt, namelijk dat ik niet in zou gaan op die suggestie. Kijk, Voorzitter, hoe wij het zien, is

dat geld, we hebben het al stuwmeer genoemd. Je kunt het ook vergelijken met een regenton, Voorzitter. Daar gaat heel veel water doorheen, maar toch heb je een vat van honderd liter, wat je amper leeg krijgt. Daar moet kraan van open, deel voor deel om hem leeg te krijgen. Wij stellen voor dat deze vijftwintig miljoen, die in dat vat zit, dat we daar langzaam de kraan voor open zetten. In vijf jaar tijd tappen wij dat regenvat leeg en dan blijft dezelfde hoeveelheid geld blijft door de pijp stromen. Dank u wel.

03:48:35

Voorzitter: Dat is helder. Dan is er nog een verduidelijkende vraag gesteld door de Partij van de Arbeid over de motie. Meneer Bushoff die stelde nog de vraag: is er nu een toezegging op gekomen of is het advies aanhouden? Dus ik kijk even nu naar de wethouder of?

03:48:56

de heer De Rook: Ja, Voorzitter dat hele polemische over of het college iets ontraadt of een voordeel geeft bij dingen waarvan we eigenlijk zeggen: die gaan we doen. Dus ik heb gezegd wat ik denk dat een goed idee is. Het is volgens mij aan de heer De Greef of hij dat opvat als een toezegging, of dat hij zegt: ik handhaaf alsnog mijn motie. Volgens mij is het aan de heer De Greef, om te bepalen of hij dat afdoende vindt om zijn motie in te dienen of niet.

03:49:16

Voorzitter: En dat antwoord is er. Dan is het vervolgens aan de fractie van de Partij van de Arbeid, om daar ook weer conclusies aan te verbinden. Ik kom bij de VVD, mevrouw Jacobs.

03:49:32

mevrouw Jacobs: Ja, fantastische, liberale wereld, zou ik haast zeggen. Mijn reactie op de motie. U heeft denk ik de wethouder ook wel heel erg teleurgesteld, want hij liep achter u langs net, want hij wilde graag wat zeggen, maar helaas kon dat niet. Dus ik weet niet...

03:49:45

de heer De Rook: Om misverstanden te voorkomen, ik had mijn pasje daar laten liggen.

03:49:49

mevrouw Jacobs: Excuses, ik dacht dat u heel graag nog wat wilde zeggen. Ten aanzien van de amendementen en moties 'Groen kan het dak op'. Dat lijkt ons hartstikke leuk, maar wij menen ook een toezegging van de wethouder te hebben gehoord. Dus ik hoor straks graag van de Partij van de Dieren of ze het amendement ook in willen trekken. De meerkostenregeling zullen wij tegen gaan stemmen. 'Dicht de kloof, te beginnen bij Groningen' ook. Plancapaciteit hebben wij zelf ingediend, dus uiteraard zijn we daarvoor en we hopen dat alle andere partijen dat ook zullen zijn. Afschaffen van de hondenbelasting is voor ons natuurlijk een heel lastig punt, want dat willen we ontzettend graag. Maar wij denken dat de één komma twee procent te hoog is. Dus wij zouden heel graag de SP willen vragen, om met ons en een aantal andere partijen die heel erg voorstander zijn voor het afschaffen van de hondenbelasting, de komende week in overleg te treden om zo breed mogelijk een motie daarvoor te maken, die we dan volgende week gaan indienen. Wij zijn het ook wel een beetje eens met de woorden van wethouder De Rook, dat het beter is om daar een structurele dekking voor te vinden. En 'Geef geld uit waar het nodig is', lijkt ons een goed idee. Tot zover, Voorzitter.

03:51:02

Voorzitter: Dank u zeer. De ChristenUnie.

03:51:07

de heer Brandsema: Dank u wel Voorzitter. Een reactie op een aantal amendementen en moties. Als eerste amendement twee van de SP. De SP roept op om juist daar waar geld blijft liggen, dat bij de mensen te krijgen die daar recht op hebben. Maar het amendement wat nu voorligt uit de SP, die zorgt ervoor dat datgene wat niet uitgegeven is, terechtkomt bij de mensen die wel al die meerkostenregeling gehad hebben. Dus die steunen wij niet. Voor wat betreft de hondenbelasting lijkt het me inderdaad logisch, om die discussie bij het voorjaarsdebat te houden. Motie acht over de honderddertig procent plancapaciteit, zullen we steunen. En motie vijftien van de SP over 'Geef geld uit waar het nodig is', we snappen die vraag van de SP. Dat wordt ook breder gedeeld in de raad en die motie zullen wij steunen. Dank u wel.

03:52:08

Voorzitter: De Partij voor de Dieren.

03:52:10

de heer Van Zoelen: Dank Voorzitter. Ook dank wethouder, voor de mooie toezegging. Waar wij ervan uit gaan dat mensen nu weer subsidie kunnen aanvragen voor groene daken. Dat is goed voor het klimaat, dus we zijn daar heel tevreden mee. Dan trekken we het amendement in. Dan voor de rest, ik deel de mening van VVD over de hondenbelasting. Wij steunen dat ook graag, maar een dekking vanuit de OZB hoeft voor ons niet per se. We zouden kunnen kijken om iets anders, borrels, feesten en partijen die hier goed structurele dekking hebben, om het daaruit betalen. Voor de rest VVD, plancapaciteit, dat steunen we ook niet. Voor de rest steun we alle SP-moties behalve: Dicht de kloof. Tot zover.

03:52:59

Voorzitter: Het CDA.

03:53:01

de heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Ik zit nog steeds na te denken over hoe het nu kan dat de subsidieregeling dicht zat, omdat er geen geld meer was voor die groene daken en dat die nu via de dreiging van een amendement toch weer open kan. Dus ergens zit er nu alweer lucht in die begroting van 2021, waardoor het wel kan. Maar goed, in dit geval lijkt me dat prima en is dat een mooie toezegging voor de Partij voor de Dieren en voor de mensen die een groen dak nog willen aan gaan leggen. Voor de andere moties heb ik geen stemverklaring.

03:53:38

Voorzitter: 100% Groningen.

03:53:39

de heer Moerkerk: Dank u, Voorzitter. Wij willen heel graag van de hondenbelasting af. Dat willen we al heel lang. We onderstrepen de aanpak die de VVD voorstelt, laten we zoeken naar een breder gedragen motie. Dus wij willen nu tegen deze motie stemmen die incidenteel dekking zoekt. Hetzelfde geldt een beetje voor de vijftwintig miljoen gelden die nog blijven liggen, waar de SP iets mee wil doen. We vinden het een heel sympathiek voorstel, maar we willen dat wat structureler zien en niet zo strikt labelen zoals het nu gaat.

Het moet niet incidenteel worden. We moeten dit breder sturen. Dus we steunen de motie niet. We zijn blij met de toezegging van de burgemeester van de Voorzitter dat we een actie komt voor wapens inzamelen. We wilden dat graag aankarten in onze tweede termijn, maar dat hoeft niet meer. Dus dank u wel. En wij feliciteren Partij voor de Dieren met de toezegging voor de groene daken.

03:54:32

Voorzitter: De Stadspartij.

03:54:35

de heer Staijen: Dank u Voorzitter. Onze opmerkingen en vragen zijn voldoende beantwoord, daar hoeven wij het niet over te hebben. De moties: wij zullen de meerkosten motie steunen. Dat is volgens ons erg hard nodig. Ook de motie van de SP 'Geld uitgeven waar nodig'. Voor wat betreft de hondenbelasting motie zoals die er nu ligt door de SP en ons samen ingediend, die blijf ik handhaven. Hoe wordt dat aan de overkant als we dat doen? Het is met pijn het hart, heb ik ook verklaard. Wij zien dit als een eerste stap. Misschien geen structurele oplossing, maar wel iets. Ik ben heel blij met het voorstel van de VVD, om in de komende week echt met z'n allen te gaan werken aan een structurele oplossing, en liefst niet uit de OZB.

03:55:26

Voorzitter: Student en Stad.

03:55:28

de heer Bosch: Voorzitter, ook ik zal toelichten waarom wij bepaalde keuzes maken. 'Groen kan het dak op', lijkt me een toezegging voldoende. De meerkostenregeling lijkt mij ook dat een structurele dekking beter is dan een incidentele dekking. Vervolgens de plancapaciteit, staan wij mede op. Het is heel erg belangrijk dat we gaan kijken om ervoor te zorgen dat er zo snel mogelijk veel woningen bijkomen. Hondenbelasting lijkt me inderdaad een discussie voor volgende week en 'Geef geld uit waar het nodig is' van de SP lijkt mij ook één die we kunnen steunen, omdat dat wij dat onderstrepen.

03:56:08

Voorzitter: PVV.

03:56:10

de heer Van Kesteren: Voorzitter, de motie en het amendement van SP, die zal de PVV-fractie gaan steunen. Omdat moties en amendementen die oproepen en aandacht vragen voor investeringen, voorzieningen voor inwoners die het moeilijk hebben, dat is altijd de moeite waard. De VVD- motie 'Altijd zijn wij voor concrete projecten', die dagelijkse problemen waar inwoners mee worstelen oplossen. Voorzitter, er moet ook gewerkt worden aan de oorzaken van het grote woningtekort. Dat is dan wel landelijk beleid en onder leiding van de VVD wordt toch de hele wereld uitgenodigd om naar Nederland te komen. Dus daar zou deze VVD-fracties een keer met Rutte over in gesprek moeten. Voorzitter, de hondenbelasting. Dekking wordt gezocht in lastenverhoging voor de inwoners. Daarom kunnen we daar niet voor zijn, want er zijn genoeg andere uitgaven van deze gemeente die in aanmerking komen voor de dekking. Dan kom ook op de subsidie voor groene daken. Die kunnen wat ons betreft de boom in. De lasten voor de inwoners gaan al door het dak en we vinden dat bijvoorbeeld ze subsidie voor dak- en thuislozen, om ze een

dak boven het hoofd te gunnen, dan wel weer een subsidie die belangrijk is. Maar niet de subsidie voor groene daken. Dank u wel.

03:57:40

Voorzitter: Dank u zeer. Meneer Brandsema.

03:57:44

de heer Brandsema: Ik wilde nog een opmerking maken, dat was ik helemaal vergeten in mijn officiële tweede termijn. Hartelijk dank voor de reactie van de burgemeester op de vragen en heel fijn te horen dat zo'n wapeninleveractie ook nog dit jaar concreet plaats gaat vinden. Dus mooi dat dat staat.

03:58:09

Voorzitter: Wij gaan over tot stemming over de amendementen en moties, waarbij ik de kanttekening maak dat het amendement 'Groen kan het dak op' daar geen onderdeel meer van uitmaakt, want dat is in ingetrokken. Dus dat we hoeven we niet meer in stemming te brengen. We beginnen met het amendement over 'Alweer de meerkostenregeling'. Wij gaan over tot de stemmingen. Wenst iemand nog een aanvullende stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan open ik de stemming. We moeten tweeënveertig stemmen hebben. Voor elf tegen eenendertig. Dat betekent dat dit amendement is verworpen. Dan hebben we de motie van de SP 'Dicht de kloof, te beginnen in Groningen'. Daar nog stemverklaringen? Niet meer? Dan open ik de stemming.

04:00:09

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 6 en tegen 36. De motie is verworpen. Dan gaan we naar de motie van de VVD over de plancapaciteit onder M08. Zijn daar stemverklaringen voor? Niet, dan open ik de stemming. De heer Rebergen nog. Er zijn 42 stemmen uitgebracht, waarvan 39 voor en 3 tegen, dus de motie is aangenomen. Dan het afschaffen van de hondenbelasting. Meneer Van Zoelen heeft een stemverklaring.

04:01:16

De heer Van Zoelen: Ik wil de opmerking maken dat ik het jammer vind dat de SP deze motie niet intrekt, want het is eigenlijk een beetje zinloze stemming. Wij stemmen dus tegen.

04:01:27

Voorzitter: Er komt volgende week vast weer iets over de hondenbelasting. Ik open de stemming. Ik sluit de stemming. De motie is verworpen, voor 9 en tegen 33. Dan de laatste motie: 'Geef geld uit waar het nodig is'. Zijn er nog stemverklaringen? Dat is niet het geval, dus dan open ik de stemming. Die is unaniem aanvaard met 42 stemmen voor. Dan zijn we bij het voorstel zelf. Wenst iemand daar een stemverklaring op af te leggen? Nee, dan gaan we stemmen over het raadsbesluit over de rekening. Ik open de stemming. Ik sluit de stemming. Er zijn 42 stemmen uitgebracht. Voor 36 tegen 6, waarmee het raadsbesluit is aanvaard. Het is nu twintig over zes en dat is volgens planning. Het betekent dat wij om half acht weer bijeenkomen. De bossen bloemen kunnen in het water worden gezet, zodat ze het overleven en wij schorsen tot half acht.

5. Vaststellen verslag 2 juni 2021

00:13:48

Voorzitter: Ik heropen de vergadering. Wij zijn aanbeland bij agendapunt 5 en dat is het

vaststellen van het verslag van de raadsvergadering van 2 juni. Ik neem aan dat we dat kunnen vaststellen? Dat is het geval.

6a. Initiatiefvoorstel van verdeelring tot verblijfsruimte. Een nieuwe visie voor de diepenring

Voorzitter: Dan hebben wij onder agendapunt 6 het initiatiefvoorstel om van de verdeelring een verblijfsruimte te maken. Dat gaat over een nieuwe visie voor de Diepenring en die is recentelijk in de commissie besproken. Wie van de indieners mag ik het woord geven op dat onderdeel?

00:14:32

De heer Been: Ja, Voorzitter.

00:14:33

Voorzitter: Ja, gaat uw gang. U bent er al.

00:14:37

De heer Been: Ik ben er weer, inderdaad. Voorzitter, de grootste kansen voor het toevoegen van openbare ruimte liggen op of aan de Diepenring. Dat staat in de leidraad voor de binnenstad van de gemeente. Met dit initiatiefvoorstel grijpen we die kans met beide handen aan. Wij indieners stellen dat alle individuele plannen voor de Diepenring beter in samenhang gezien kunnen worden dan als losse plannen. Maak nu één integrale visie met als doel om een groene gordel om de binnenstad te maken. We willen graag omwonenden en mede-initiatiefnemers bedanken bij hun hulp om dit plan beter te maken en hopen op steun van de gemeenteraad. Dank u wel.

00:15:12

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er nog andere indieners? Dat is niet het geval. Ik heb begrepen dat het college er ook positief op gereageerd heeft. Behoeft dat nog bevestiging? Ik kijk even naar de collega's.

00:15:29

De heer Van der Schaaf: Zal ik heel kort?

00:15:30

Voorzitter: Ja.

00:15:30

De heer Van der Schaaf: Ja, het klopt wat u zegt. We hebben volgens mij een hele goede bespreking gehad in de commissie en het college ziet heel veel kans om dit uitstekende voorstel in te passen in de totale binnenstadsaanpak. Het voorstel geeft op een aantal hele heldere punten aan, welke verbetering in onze aanpak mogelijk is en de Diepenring verdient zo een goed initiatiefvoorstel, dus ook van de kant van het college een warme aanbeveling.

00:15:54

Voorzitter: Dank aan de indieners. Dan stel ik u voor dat we gaan stemmen over de besluitpunten. Wenst iemand nog een stemverklaring af te leggen op dit onderdeel? Meneer Koks.

00:16:24

De heer Koks: Voorzitter, wij zullen tegen dit initiatiefvoorstel stemmen. Niet, omdat we geen waardering hebben voor de energie die daar is ingestoken door de indieners. Wij vinden echter op de eerste plaats dat de Diepenring al voor driekwart gerenoveerd is de laatste jaren. De Grote Markt komt nog aan de beurt en allerlei andere binnenstadsplannen. De verbinding Kanaalzone die komt aan de orde op het moment dat we het over de noordkant van het station hebben, dus wij vinden het zonde van het geld om hier twee of drie ton in te steken om daar weer eens een onderzoek op los te laten. Wij zullen dus tegenstemmen.

00:17:05

Voorzitter: Meneer Ubbens.

00:17:06

De heer Ubbens: Ik kan me aansluiten bij de stemverklaring van de SP.

00:17:10

Voorzitter: Anderen nog?

00:17:11

De heer Staijen: Voorzitter?

00:17:12

Voorzitter: Ja, meneer Staijen.

00:17:14

De heer Staijen: Dank u, Voorzitter. Ik had hier een tekst, maar dat is hetzelfde wat de heer Koks net uitsprak, dus daar sluit ik mij ook bij aan.

00:17:21

Voorzitter: Nog andere stemverklaringen?

00:17:23

De heer Moerkerk: Voorzitter?

00:17:23

Voorzitter: Ja, gaat uw gang.

00:17:25

De heer Moerkerk: Dank u, Voorzitter. Mijn fractie zal voorstemmen, maar wel met dien verstande dat een belangrijk element in dit plan het knippen aanbrengen in de Diepenring is en daar zijn wij fel op tegen. Als we dan toch gaan verbouwen – want we zien ook wel dat er een raadsmeerderheid is voor de knips aanbrengen die dit najaar op de agenda staan – laten we dan alsjeblieft een goed plan neerleggen. Of we akkoord gaan met de investeringen is dan nog te bezien, maar we willen wel een goed en breed plan. Dank u.

00:17:53

Voorzitter: Nog meer? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

00:18:35

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 33 leden en tegen 10, waarmee het initiatiefvoorstel verder zal worden gebracht conform de besluitpunten.

7. Ingekomen stukken

Voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 7, de a is niet van toepassing. Wenst iemand nog een opmerking te maken? Dat is niet het geval.

8. Conformstukken

Dan kom ik bij de conformstukken. Ik kijk even of er nog stemverklaringen zijn? In het presidium had ik alleen een stemverklaring binnengekregen onder punt i – van Isaak – en ik wijs u er nog even op dat het versterkingsplan en voortgang lokaal plan aanpak versterkingsopgave ook onder de conformstukken is komen te staan na bespreking in het presidium. Als u daar nog een stemverklaring bij zou hebben, dan is het goed om dat nog te melden. Ik kijk naar 8 i – daar waren diverse partijen – in ieder geval de Stadspartij wenste daar een opmerking over te maken; de snorfietzen.

00:19:47

De heer Staijen: Ja, dank u, Voorzitter. Wij zullen tegen dit voorstel stemmen, want wij denken dat het zonde van het geld is, omdat het effect van deze maatregel uiterst klein zal zijn.

00:20:00

Voorzitter: GroenLinks.

00:20:01

De heer Leemhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Mijn fractie is blij met het voorstel. Het voorstel behelst iets te doen en dat is beter dan niets. Natuurlijk zouden we liever hebben dat het Rijk ons meer mogelijkheden geeft, maar dit is een hele mooie stap in schoner fietsen in Groningen. Dank u wel.

00:20:20

Voorzitter: De SP.

00:20:22

De heer Brandenburg: Ja, dank Voorzitter. Twee ton voor wat verkeersbordjes; een maatregel die niet wordt gehandhaafd voor een kwestie die zich op termijn vanzelf oplost. Daar kan mijn fractie niet mee instemmen, dus wij zullen tegenstemmen.

00:20:33

Voorzitter: 100% Groningen.

00:20:35

De heer Moerkerk: Dank u, Voorzitter. Mijn fractie stemt tegen, omdat we ook vinden dat dit op termijn zichzelf oplost en de kosten nu te hoog zijn. We delen de irritatie over de snorfietzen, maar dat weegt niet op tegen wat ik eerder zei. Dank u wel.

00:20:49

Voorzitter: D66 mogelijkkerwijs? Nee? CDA.

00:20:55

De heer Ubbens: Dank Voorzitter. Wij maken dus net weer een andere afweging, dan de andere oppositiepartijen zojuist. Wij hebben uiteindelijk besloten om toch voor het voorstel

te stemmen, omdat wij denken dat de winst op die vrij liggende fietspaden voor de fietsers opweegt tegen de kosten die we hier nu voor maken.

00:21:11

Voorzitter: PVV.

00:21:12

De heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter, hoogste prioriteit moet de verkeersveiligheid hebben en als je elektrisch aangedreven tweewielers bevoordeeld boven gemotoriseerd fossiel aangedreven tweewielers, dan ben je verkeerd bezig.

00:21:30

Voorzitter: Nog andere fracties op dit onderdeel? VVD.

00:21:33

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. Mijn fractie zal tegenstemmen. Mijn fractie was al tegen de moties en ook tegen deze uitvoering, met name ook om de reden die de SP heeft aangegeven; een hoop geld voor weinig oplossing. Wij zijn ook blij dat we vorige week hebben kunnen constateren dat de lucht in Groningen uitermate schoon is.

00:21:51

Voorzitter: Nog meer fracties hier op dit punt? Dat is niet het geval. Dan lijkt het me toch goed om een scherp beeld te hebben om 8 i even in stemming te brengen, dan weten we het precies. Misschien dat de bodes even een flesje water zouden kunnen brengen naar mij. We gaan 8 i even in stemming proberen te krijgen. Ik open de stemming.

00:23:13

Voorzitter: Ja, dan hebben we het scherp, dus het voorstel is aanvaard. Voor 29, tegen 14. Totaal 43 stemmen, dat klopt. Kan ik de anderen dan conform vaststellen? Aldus besloten.

9. Conformstukken + moties

9a. Herstelagenda Groningen vooruit

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt 9 a, dat is de Herstelagenda Groningen vooruit. Daar is een amendement op binnen gekomen van de VVD en een tweetal moties. Ik geef het woord aan de VVD.

00:24:02

Mevrouw De Vries: Dank u wel, Voorzitter. Herstelagenda Groningen vooruit waren we, hè? Ik was even iets anders aan het bijwerken, excuses. Vandaag bespreken we de Herstelagenda Groningen vooruit en dat is een belangrijk voorstel voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Nu de besmettingscijfers de goede kant op gaan, is het tijd om vooruit te denken en om onze lokale ondernemers te helpen een vliegende start te maken. Ruimte voor bijvoorbeeld terrassen is hier belangrijk en we zijn blij om dit terug te zien in de plannen. Voor horecaondernemers is de ellende nog niet klaar met het heropenen van onze maatschappij. Er zal veel tijd nodig zijn om deze verliezen goed te maken. Creatieve oplossingen kunnen hierbij waardevol zijn en de VVD roept de gemeente op vooral te kijken naar wat wel veilig mogelijk is, in plaats van veel te verbieden. Wat de VVD betreft, mist er wel een belangrijk onderwerp. Er wordt namelijk in dit stuk geen rekening gehouden met de

mogelijke opleving van het virus en daarmee met een vierde golf. De VVD ziet graag dat het college in kaart brengt welke maatregelen de gemeente kan treffen om de kans op een vierde golf, en een mogelijke nieuwe lockdown die daarbij hoort, te verkleinen. De VVD zal hierover dan ook een motie indienen. Het plan zit verder vol met voorstellen die al gepland waren, zoals de centrumvisie Haren, het aantrekkelijker maken van de openbare ruimte en het stimuleren van startups -

00:25:25

Voorzitter: Meneer Bolle, CDA.

00:25:26

De heer Bolle: Ja, dank u, Voorzitter. De VVD heeft vast wel een beetje nagedacht wat voor maatregelen dat zouden zijn, die de gemeente zou kunnen treffen, om die vierde golf te voorkomen. Zou de VVD daar een aantal van kunnen toelichten, want ik ben heel erg benieuwd welke rol de VVD voor de gemeente ziet?

00:25:45

Mevrouw De Vries: Wij vragen uiteraard het college om hier met ideeën over te komen, omdat we denken dat zij de capaciteit hebben om daar echt een goed antwoord op te geven. Waar wij in ieder geval aan denken, zijn bijvoorbeeld testfaciliteiten in de binnenstad om ervoor te zorgen dat de horecaondernemers, die het zo zwaar hebben, ook in het najaar door kunnen gaan. Zo zijn er vast nog meer dingen te bedenken die ervoor zorgen dat onze ondernemers het leven kunnen blijven oppakken, ook straks in het najaar.

00:26:12

De heer Bolle: De facto, Voorzitter, betekent dat, dat je om een vierde golf te voorkomen nu strenger moet zijn dan het landelijke beleid, want anders kun je niet een vierde golf voorkomen. Als je nu alles loslaat en zegt, we gaan nu gewoon doen wat de rest van Nederland ook doet, dan is de kans op een vierde golf er. Als je dat niet doet, wat de VVD nu voorstelt met ga daar eens over nadenken college, want dat kunnen jullie een stuk beter dan onze fractie, dan moet je hardere maatregelen nemen. Dat is toch zo?

00:26:42

Mevrouw De Vries: Volgens mij denkt het CDA dat wij nu voorstellen om hier in het noorden met zijn allen de vierde golf te gaan voorkomen door er een hek om te zetten, net zoals tussen Friesland en Drenthe recent gebeurd is. Dat is niet ons plan. Waar wij het over hebben is, laten we ons voorbereiden op die vierde golf. Als die er straks komt in het najaar, dat we daar klaar voor zijn en dat we ook een plan hebben klaarliggen om onze ondernemers daarin te ondersteunen.

00:27:08

De heer Bolle: Oké, maar dat is iets anders dan wat in het eerste verzoekpunt staat.

00:27:19

Mevrouw De Vries: Ik ga door met mijn woordvoering. Ik heb het hier niet voor me staan, ik ga er zo nog even naar kijken. De voorstellen die echt in het verlengde van de coronacrisis liggen, die hebben wat ons betreft de prioriteit. Dat gaat dan om het aan het werk krijgen van mensen die hun baan zijn verloren, het creëren van stageplekken voor mbo-studenten en het aantrekken van farmaceutisch en biotechnisch onderzoek of het tegengaan van

leegstand. Hoewel de VVD een groot deel van de plannen van harte kan ondersteunen, hebben wij ook serieuze vraagtekens en verwachten we meer uitwerking vanuit het college en duidelijkheid richting de raad. In het raadsvoorstel is namelijk 300.000 euro opgenomen voor 'actieve rol in vastgoedontwikkeling', maar er is verder op geen enkele manier uitgewerkt, waar dit geld voor nodig is. Wat gaan we doen met die 300.000 euro? Het college schetst in het raadsvoorstel een probleem, namelijk leegstand. Dan zou het logisch zijn dat er na het uitwerken van het probleem een oplossing uitgewerkt wordt en dat daar dan budget voor vrijgemaakt moet worden, maar die uitwerking ontbreekt. Zoals eerder gezegd, deelt de VVD zorgen over leegstand en willen we graag meedenken over oplossingen. We zijn ook blij dat het college daar serieus mee aan de slag wil, maar het is nu volstrekt onduidelijk waar die 300.000 euro dan aan uitgegeven moet worden. Er staat niets aan uitwerking in het raadsvoorstel. Is dat dan überhaupt gericht op het bestrijden van leegstand of gaan we er hele andere dingen mee doen en wat voor dingen zijn dat dan? Volgens de VVD moet de gemeenteraad met een raadsvoorstel in de gelegenheid zijn om een juiste afweging te maken over het wel of niet uitgeven van geld. Die mogelijkheid krijgen we hier onvoldoende. We zouden carte blanche geven aan het college om 'iets' met actieve vastgoedontwikkeling te gaan doen onder het mom van het oplossen van de gevolgen van corona.

00:29:05

Voorzitter: De heer Bushoff.

00:29:07

De heer Bushoff: Ja, Voorzitter, is het niet zo dat het college al meermaals heeft aangegeven op vragen van verschillende partijen in deze raad, maar ook bij bijvoorbeeld de woonvisie dat ze sowieso willen gaan sturen op vastgoedontwikkelingen in onze gemeente en dus ook in onze binnenstad? Dat als zij daar met plannen voor komen, misschien al wel na de zomer, dat dat dan langs onze raad gaat komen?

00:29:25

Mevrouw De Vries: Precies. Dat zou ook heel mooi zijn en dan komt er een plan en kunnen we dan aangeven of we daar geld aan uitgeven. Nu geven we gewoon 300.000 euro zo hops weg en hebben wij geen flauw idee, waar we dat aan uit gaan geven. Dat is het probleem. Wij hopen dat de rest van de raad daarom ook kritisch naar dit voorstel kijkt en daarom dienen wij een amendement in, waarin wij voorstellen om die 300.000 euro voor een actieve rol in vastgoedontwikkeling pas ter beschikking te stellen, zodra we hier een concreet voorstel voor hebben ontvangen. Als dat dan na de zomer is, zoals de PvdA graag wil, dan zijn we daar ontzettend blij mee.

00:29:55

Voorzitter: Meneer Bushoff.

00:29:57

De heer Bushoff: Ja, Voorzitter, dus dit college zegt al: we gaan dit doen, we gaan dus sturen op vastgoed als het aan ons ligt en we komen daar ook met verschillende voorstellen voor. Echter, wij willen er pas – als het aan de VVD ligt – iets van middelen voor beschikbaar stellen, als alle plannen daarvoor al uitontwikkeld zijn. Echter, als het gaat over woningbouw, dan zeggen we toch ook, we willen woningbouw op x-locaties en dan gaan we

toch ook niet wachten totdat elk woningdetail al uitgewerkt is door het college? We zeggen nu, we willen dat het college ingrijpt op de vastgoedmarkt en dat daar sturing is. Daar heeft het college over gezegd dat daar plannen voor komen en die plannen krijgen wij als raad ook nog te zien, dus u wordt op uw wenken bediend.

00:30:37

Mevrouw De Vries: In woningbouw stellen we plannen vast voor specifieke locaties en daar trekken we geld voor uit, dus zo een specifiek uitgewerkt plan verwacht ik hier ook.

00:30:50

Voorzitter: Dat was de woordvoering? Ja, dan kijk ik naar de motie van GroenLinks, PvdA, Student en Stad en D66. Wie wenst daar toelichting op te geven? Meneer Van Hoorn.

00:31:09

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter. Met betrekking tot de motie. In Groningen zijn wij trots op cultuur. We maken ons hard om het te beschermen en we investeren om het te behouden, ook juist voor de toekomst. Cultuur is divers en in dit geval is het ook letterlijk dag en nacht. De plek van experiment, diversiteit, vernieuwing, ontmoeting en talent. Ook, zoals zo vaak al gezegd de afgelopen maanden in deze raad, heeft corona behoorlijk huisgehouden en ook de nachtcultuur is hierdoor enorm getroffen. De avondklok maakte het daarnaast nog volstrekt onmogelijk om iedere ontmoeting te kunnen faciliteren. Voorzitter, ook juist de nachtcultuur is iets waar we in Groningen trots op mogen zijn en iets wat ook onze aandacht en onze bescherming verdient. Daarom dienen wij vandaag samen met de PvdA, Student en Stad en D66 een motie in om, samen met de Nachtraad, nachtondernemers, jongeren, iedereen die betrokken is bij de nacht en hen die samen de nacht maken, te komen tot maatregelen om niet alleen de nachtcultuur te herstellen, maar ook juist sterker en mooier te maken. Vanmiddag was mijn fractie al verblijd door de boodschap dat er middelen waren om OOST, de EM2, Paradigm en nog enkele instellingen te ondersteunen. Laten we ook vooral hierop verder gaan en dan samen met hen die de nacht maken, verder ontwikkelen om de nachtcultuur mooier te doen terug te komen en niet alleen te herstellen. Tot zover.

00:32:47

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er nog andere woordmeldingen op dit agendapunt? Ja, meneer Dijk.

00:32:52

De heer Dijk: Ja, Voorzitter. Ik sluit even aan bij de vorige spreker, want wij zullen dat voorstel steunen en inderdaad niet alleen een herstel, maar een versterking en wat ons betreft ook een verrijking in het aanbod. Een beetje een gevarieerder aanbod. De nacht van Groningen heeft een heel gevarieerd aanbod, maar door faillissementen van een aantal zaken de afgelopen jaren is het wat minder gevarieerd worden. Dat vinden wij in ieder geval zonde. Dan even over het hele herstelplan, want wij vinden het hele herstelplan vreemd. A. de titel is raar. Volgens mij heeft iedereen gezegd, nooit meer terug naar normaal. Dan kom je met een herstelagenda en dan doe je heel veel dingen die je al van plan was of je doet ze een beetje meer. Wat de SP betreft, hadden we het echt anders gedaan. Er staan niet per se slechte dingen in, maar we hadden andere dingen gedaan en echt prioriteit op andere plekken neergelegd. Ten tweede, wat het meest vreemde is aan dit plan – en dat is ook een

vraag aan het college, want die bleef nog over, in ieder geval bij mijn fractie, uit deze commissie – waarom ligt dit plan er al wel voor ruimtelijke en economische impact en waarom ligt dat sociale plan er nog niet? Iedereen in deze gemeenteraad heeft gezegd dat juist corona de sociaaleconomische ongelijkheden heeft vergroot en dat daar juist behoefte aan is. Mijn fractie snapt dus totaal niet, waarom dat andere plan voor sociale versterking van Groningen er niet ligt en dit wel.

00:34:24

Voorzitter: Meneer Van Zoelen.

00:34:25

De heer Van Zoelen: Ja, dank, Voorzitter. Dat plan, waar de heer Dijk naar verwijst, is net 23 juni per dagmail binnen gekomen. Wil de SP niet, net als de Partij voor de Dieren, dat deze twee plannen samen worden genomen en dat het nu wordt uitgesteld?

00:34:39

De heer Dijk: Ik ben benieuwd naar de reactie van het college daarop. Ik moet alleen wel zeggen dat, als we het nu weer gaan uitstellen door samen te voegen, dat er ook heel veel dingen niet door kunnen gaan die wel haast hebben, de goede dingen in dit herstelplan. We vinden het heel raar dat in een gemeente als Groningen, die bekend staat als een sociale stad, dat plan er niet ligt en dat het er nu pas is, later dan deze. Dat bevreemdt ons. Dat vinden wij een onlogische volgorde. Wij hadden liever gezien dat het andere plan, waar de heer Van Zoelen het over heeft, voor sociale voorzieningen er al gelegen had.

00:35:13

Voorzitter: Dank u zeer.

00:35:16

De heer Bolle: Ja, Voorzitter, dank u wel. De SP zegt aan de ene kant dat de focus anders gelegd had moeten worden en dat begrijp ik vanuit het standpunt van de SP, maar tegelijkertijd willen ze ook niet dat dit plan vertraging oplevert. Ik constateer dat het ook niet gelukt is – wat ze normaal gesproken wel altijd goed kunnen – om alternatieven aan te dragen voor deze herstelagenda. Mijn vraag is: hoe komt dat en waar ligt dat aan?

00:35:48

Voorzitter: De heer Dijk.

00:35:51

De heer Dijk: Ik ben even over uw vraag aan het nadenken, hoe het komt dat wij geen alternatieven hebben. Dat vind ik een goede vraag. Die hebben wij natuurlijk wel. en daar zullen wij volgende week ook uitgebreid mee komen. Het klopt wat u daarvoor zei. Het is inderdaad een genuanceerd verhaal. Wij zullen ook wel met het herstelplan instemmen, maar dat doen we niet in volledige tevredenheid, omdat we vinden – wat de Partij voor de Dieren ook al zei – dat dit gekoppeld had moeten worden aan een sociale agenda en we vinden het niet goed dat die er later is dan deze agenda.

00:36:26

Voorzitter: Meneer Van Zoelen.

00:36:29

De heer Van Zoelen: Ja, dank, Voorzitter. Ik kan me helemaal vinden in de woordvoering van

de heer Dijk. Wij steunen wel de motie ingediend door GroenLinks om ook weer eens in contact te treden met het nachtleven om het beter te maken. Een kleine nuance en wij zullen dus niet instemmen met het herstelprogramma, zoals het er nu ligt.

00:36:48

Voorzitter: Meneer Bushoff.

00:36:50

De heer Bushoff: Ja, dank u wel, Voorzitter. Volgens mij willen we allemaal weer terug naar die tijd van voor corona, dat contact, het feestvieren, de gezellige momenten samen, maar we willen natuurlijk niet helemaal terug naar het oude normaal. We willen op weg naar een beter normaal. Toch is het daarvoor nodig om een aantal dingen te herstellen, maar vervolgens ook verbeteringen aan te brengen op een aantal punten. Met dit herstelplan zetten we daar een goede stap in en volgende week bij het voorjaarsdebat zullen we als PvdA ook voorstellen doen om dat betere normaal te bereiken, maar we doen nu ook al samen met GroenLinks een voorstel, als het gaat om de nachtcultuur. Om die te herstellen, maar vooral ook om op weg te gaan naar nog een betere en veiligere nachtcultuur in volle diversiteit die Groningen nu al rijk is, maar die we ook graag willen behouden en waarvan we ook graag zien dat die weer terugkomt.

00:37:34

Voorzitter: Dank u zeer. Nog andere woordmeldingen? Meneer Moerkerk.

00:37:39

De heer Moerkerk: Dank u, Voorzitter. Wij zullen deze herstelagenda steunen, omdat je ook bijna niet tegen kan zijn om alles weer enigszins leuk te krijgen in deze stad. Het verbaast ons echter wel een beetje dat coalitiepartijen hun eigen college, hun eigen wethouders moeten vragen iets te doen, waarvan ik al denk dat het allang aan de gang is en al bezig is. Die verbazing wil ik hier even delen, maar we stemmen wel voor.

00:38:03

Voorzitter: Meneer Bolle.

00:38:03

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Dan zal ik de vraag die ik stelde aan de heer Dijk voor mezelf proberen te beantwoorden. Wij vonden de herstelagenda ook weinig focus hebben en op zichzelf wel veel projecten hebben, waar je op zich niet tegen zou kunnen zijn. Het kan wel en er gebeuren wel goede dingen mee, maar de focus ontbreekt een beetje en dan is het lastiger om het beet te pakken en te zeggen, dit niet en dat wel. Daarom liggen er in ieder geval ook van ons geen verbetervoorstellen of amendementen. De focus mist wel en de vraag is of we met het aannemen van deze herstelagenda, ook echt een stap zetten of dat we 'pleisters plakken'.

00:38:47

Voorzitter: De heer Rebergen, ChristenUnie.

00:38:50

De heer Rebergen: Dank u wel, Voorzitter. De herstelagenda zelf hebben we natuurlijk al besproken in de vergadering. Wat wij daar ook hebben aangegeven, is dat er een goede verbinding moet zijn met het herstelplan sociaal en dat we dat kunnen beoordelen bij het

herstelplan sociaal. We zullen er nu mee instemmen. Van beide moties denken we dat het college dit al steeds doet. Zij heeft de afgelopen tijd laten zien, te reageren op wat er plaatsvindt. Dat is hartstikke goed gegaan, wat ons betreft, en daar hebben we ook vertrouwen in. Dat geldt dus zowel voor motie vijf over het nachtleven, als voor motie negen over voorbereiding op een vierde golf. We hebben daarbij het vertrouwen in het college, dus we vinden het niet nodig om die moties te steunen.

00:39:31

Voorzitter: De heer Van Hoorn nog een reactie?

00:39:37

De heer Van Hoorn: Een vraag aan de ChristenUnie, Voorzitter. Ik heb inderdaad ook alle vertrouwen in het college dat ook op het gebied van nachtcultuur natuurlijk de juiste stappen al gezet worden. Wat de motie daarin ook toevoegt, is om dit samen te doen met hen die de nachtcultuur maken. De ChristenUnie zal het toch met mij eens zijn dat dat wel degelijk een toevoeging is, om het ook juist samen met hen te doen?

00:40:02

De heer Rebergen: Natuurlijk moet dat samen met hen, maar ik ga ervan uit dat dat al gebeurt.

00:40:07

Voorzitter: De heer Van Hoorn.

00:40:10

De heer Van Hoorn: Wat als het college zou zeggen dat er op dit moment nog geen actieve gesprekken samen met hen zijn, zou dat dan betekenen dat u dan dit alsnog een goede motie vindt?

00:40:22

De heer Rebergen: Stel dat het college nu zegt, dit doen we niet. Dat waarvan ik denk dat het gebeurt, geeft het college dus van aan dat het niet gebeurt, dan zouden we de motie kunnen steunen.

00:40:32

Voorzitter: De heer Staijen.

00:40:33

De heer Staijen: Dank u, Voorzitter. Ook de Stadspartij zal de economische herstelagenda steunen. Daar staan wij achter. Echter, wij volgen ook de redenering van de SP, dat de sociale herstelagenda wel heel snel hier achteraan moet komen, want daar is het waarschijnlijk nog dringender. Wat de moties betreft, we zullen de motie 'herstel nachtcultuur' steunen. Die visie is hard nodig. Wat betreft de motie 'voorkomen is beter dan genezen' ... Ja, de stad beter voorbereiden op de vierde golf van corona is grotendeels rijksbeleid en de gemeente heeft al zo een ruime ervaring opgedaan in de laatste golven en daar ook van geleerd, dat wij denken dat die motie overbodig is. Dan het amendement van de VVD. We vinden het ook jammer dat die 300.000 niet ingevuld is, maar we vinden het niet nodig om daar een amendement voor in te zetten. Dank u.

00:41:31

Voorzitter: Dank u zeer. Student en Stad, de heer Bosch.

00:41:35

De heer Bosch: Voorzitter, de nacht is ontzettend belangrijk voor Groningen. We moeten ontladen en genieten. Wij zijn ook blij dat we mede-indiener zijn van deze motie, die ervoor zorgt dat er een stapje extra gezet wordt, dat we samen met de Nachtraad nadenken over hoe we het nog mooier kunnen maken, Nog mooier is dus ook veiliger, ruimte voor diversiteit en op sommige plekken zelfs ook lossen. Wij hebben daar als partij ook heel veel ideeën over, dus we zijn heel blij dat we hier stappen in kunnen gaan zetten. Dank u wel.

00:42:06

Voorzitter: Dank u zeer. Meneer Van Kesteren.

00:42:11

De heer Van Kesteren: Dank u, Voorzitter. Terug naar het normale normaal, Voorzitter. Het nieuwe normaal van de PvdA en consorten is vooringenomen en 'neit normaol', zeg ik dan maar. We zijn blij met de herstelagenda van de gemeente Groningen, omdat die acute noden van ondernemers probeert op te lossen. Toch heb ik een vraag. Er zijn ondernemers die geen coronasteun hebben gekregen bij landelijke regelingen. Er zijn ondernemers die het eerste kwartaal nauwelijks inkomen hebben gehad. Er zijn ondernemers die hebben zich tot de afdeling zelfstandigen en WIJ-Groningen gewend. Allemaal zeer schrijnende gevallen, Voorzitter. Mijn vraag aan het college is of de herstelagenda van de gemeente in dat soort gevallen voorziet? Dat is namelijk toch wel belangrijk om te weten. Wat ons nog meer opvalt, Voorzitter, is dat de balans toch een beetje uitslaat naar de cultuursector. Dat wordt weer bevestigd in die motie van visie nachtcultuur en daarom zullen wij die motie in elk geval niet steunen. Dank u wel.

00:43:31

Voorzitter: Dank u zeer. Mevrouw Van Doesen.

00:43:34

Mevrouw Van Doesen: Ja, Voorzitter, ik had nog een vraag aan de heer Van Kesteren. Wat is het bezwaar dat er zo veel aandacht aan cultuur wordt besteed?

00:43:43

De heer Van Kesteren: Ja, ik weet dat dat een hoge prioriteit van D66 is, maar wij vinden toch dat er heel veel meer ondernemers zijn die ook heel schijnende gevallen zijn en die dan ook daarvoor in aanmerking zouden moeten komen. Wij vinden dat het toch meer gespreid moet worden voor heel veel ondernemers en niet alleen ondernemers in de cultuursector.

00:44:08

Mevrouw Van Doesen: Voorzitter, maar als de heer Van Kesteren het herstelplan goed leest, dan is het juist een brede spreiding en denk ik juist dat er heel veel mogelijkheden zijn op diverse fronten om te herstellen, maar ook om initiatieven en nieuwe dingen te ontwikkelen.

00:44:27

De heer Van Kesteren: Ja, wij denken daar toch iets genuanceerder over, Voorzitter.

00:44:32

Voorzitter: Dank u zeer. Dan stel ik voor dat namens het college de wethouder reageert en ik zal zelf ook nog op één motie reageren. Wethouder.

00:44:44

De heer De Rook: Ja, Voorzitter, ik pak ondertussen de moties er eventjes bij. Voorzitter, de Herstelagenda Groningen vooruit. Ik ben het in die zin wel met de heer Dijk eens dat Groningen vooruit het perspectief is. De herstelagenda staat ook niet meer boven op de bijlage, maar nog wel in het stuk. Ik snap zijn punt, maar het gaat inderdaad over: hoe komen we hier weer goed uit? Voor een deel is dat weer terug naar wat er vroeger was, want Groningen was een hele mooie plek om te zijn en dat moet het voor een deel ook blijven. De fracties die zeggen, een aantal dingen die kunnen en moeten misschien ook juist heel anders na die coronacrisis, die hebben daar natuurlijk gelijk in. Daar staan een aantal elementen in, maar ik verwacht ook dat in de herijking van bijvoorbeeld de meerjarenprogramma's ook die structurele effecten hun plek zullen gaan krijgen. Wat het college betreft, staan die twee dingen elkaar dus niet in de weg. Voorzitter, de herstelagenda is een breed pakket met heel veel maatregelen die heel veel mensen en heel veel verschillende sectoren bedienen. Die over de arbeidsmarkt gaan, die over de economie gaan, die over de cultuur gaan en die ook gaan over de activiteiten deze zomer. De heer Bolle kwalificeerde dat als weinig focus, maar het is in die zin een bewuste keuze, omdat wij zeggen, juist in die volle breedte is aandacht en maatregelen nodig. Het college maakt een bewuste keuze om dit met dat brede perspectief aan te vliegen. Dan de opmerking die de heer Dijk en ook de heer Van Zoelen maakten over de volgordelijkheid der dingen. Het sociale plan ligt er inmiddels en dat is 23 juni aan uw raad aangeboden. De reden dat dat iets uit elkaar liep, heeft denk ik twee achtergronden en voor het sociale plan was ook heel veel afstemming nodig, met heel veel verschillende partijen. Echt nog meer dan voor dit ruimtelijk economische plan noodzakelijk was en er is natuurlijk ook voor gekozen om de activiteiten van de Groningse Zomer met name in dit plan te beschrijven en die moeten nu juist heel snel worden uitgevoerd. Als uw raad vandaag daarmee instemt, dan kunnen we dus die Groningse Zomer ook weer gaan organiseren. Als de raad zegt, we willen ook al een besluit nemen over die sociale plannen, dat kan. We hebben vanavond nog een raadsvergadering en we hebben volgende week nog, dus als de raad dat in stemming wil brengen, dan is dat aan u. Voorzitter, het amendement in eerste instantie. Ik begin met nummer drie over vastgoed. Daar moeten we, denk ik, voorkomen dat we in een cirkel blijven praten, want ik snap de verwarring bij de VVD-fractie ook wel. Het college wil graag richting uw raad komen met een plan van aanpak dat ingaat op de vastgoedontwikkelingen. Dat gaat over leegstand, zoals mevrouw De Vries dat noemde. Dat gaat echter ook bijvoorbeeld over het meer grip krijgen op de vastgoedwereld, omdat we ook zien dat daar ontzettend veel geld in wordt verdiend en een hoop aan de hand is, terwijl ondertussen ondernemers en winkeliers moeite hebben om de huren te betalen. Wij vinden dat de gemeente daar ook, vanwege dat belang, een grotere rol past. Echter, om u als raad daar een goed voorstel voor te doen ... Dat staat in die zin ook nog wel uitgewerkt, want we willen zelf met een ontwikkelaar gaan komen die ook in die vastgoedmarkt dingen en kansen kan spotten, waar misschien ook de gemeente gebruik van zou kunnen maken, maar ook om onderzoek te doen en ook uw raad voorstellen te kunnen doen die ook onderbouwd zijn en getoetst zijn om uiteindelijk tot een betere aanpak te komen. De werkwijze die mevrouw De Vries voorstelt en zij zegt: kom nu eerst met een plan en daarna gaan we het doen. Daar is dit voorbereidingskrediet ook voor bedoeld, om dat plan richting uw raad te brengen. Waar dit over gaat, staat in het stuk ook uitgewerkt. Het gaat voor een deel over

onderzoeksbudget, het gaat voor een deel over dat wij een ontwikkelaar aanstellen en dat gaat voor een deel over maatregelen op de korte termijn, bijvoorbeeld om een nieuw model uit te werken voor het kostenverhaal. Al die posten bij elkaar moeten leiden tot een besluit van uw raad of u die aanpak ook steunt, maar daarvoor hebben wij eerst wel geld nodig om dat onderzoek ook goed te kunnen doen. Dat is de volgorde, dus vandaar dat dat op deze manier is benoemd. Het is echter niet zo dat er nu in één keer een vastgoedaanpak gaat komen, waar uw raad niet meer bij betrokken is. Dat zal natuurlijk, als dat tot voorstellen leidt, ook weer richting uw raad komen. Daarmee ontraad ik dit amendement. Dan de visie over de nachtcultuur. Ja, Voorzitter, het ging natuurlijk over of we dit al doen. Zoals het amendement zelf ook signaleert, is dat wij natuurlijk veel dingen doen die ook de nacht raken. Echter, wat de coronacrisis ook bloot heeft gelegd, is dat we de nacht op zichzelf – dus het hele nachtleven en alles dat daarvoor nodig was – natuurlijk ook heel lang voor lief hebben genomen, want dat was hier. Dat is natuurlijk één van de sterke punten van Groningen. Op het moment dat je ziet dat het er even niet meer is, dan weet je ook weer wat je mist. Wat deze gemeente niet heeft – dit is een feitelijke constatering – is specifiek beleid daarop. Het raakt wel aan het veiligheidsdomein en het wordt in de cultuurnota zijdelings benoemd. Echter, de nacht als zijnde de dynamiek van het met elkaar samenwerkende nachtleven hebben we niet op die manier op de agenda staan. Ik zie deze motie in dat licht en dat die ons vraagt om die samenhang, van hoe dat met elkaar samenwerkt en daar ook ruimte voor is, weer helemaal scherp op de agenda te zetten. Ik zie de voorstellen – dat vind ik ook logisch – omdat wij vandaag ook in de nieuwe visie voor retail en horeca benoemen dat de nacht belangrijk is, maar dat we ook niet altijd helemaal weten wat wij kunnen doen als gemeente, wat ook echt helpt. Als de raad vraagt, ga dat verkennen met een aantal partijen, dan gaan we dat doen. Voor een deel lopen die gesprekken al, maar ik denk ook echt dat er noodzaak is dat die nog wat scherper gevoerd worden. Ik vind het namens het college ook een uitstekende suggestie dat de raad ook zelf daar positie inneemt door middel van een expertmeeting, zodat bijvoorbeeld ook de eigen ideeën van de heer Bosch daar een plek kunnen krijgen. Het college zou dit kunnen doen, maar ik denk dat dit echt even een aanscherping is van de agenda die er ligt en dat het vooral de toegevoegde waarde is dat er integraal – om dat woord maar eens te gebruiken – naar de nacht wordt gekeken en dat we dat ook op die manier eens kunnen gaan beschouwen. De coronacrisis heeft wel laten zien dat daar aanleiding voor is, dus daarom wil ik graag deze motie aan het oordeel van de raad overlaten. Voorzitter, over motie negen, heb ik begrepen, dat u de burgemeester het woord kan geven.

00:50:47

De heer Schuiling: Ten aanzien van motie negen kan ik u melden dat in de eerste plaats het verzoek is om in kaart te brengen welke maatregelen de gemeente kan treffen om de kans op een vierde golf te verkleinen. Dat is een herhaling van de zetten die we al anderhalf jaar horen. Dat is de anderhalve meter blijven respecteren en in de tweede plaats de hygiënemaatregelen blijven handhaven. Dat helpt het meest, echt verreweg het meest. We hadden een heleboel dingen niet nodig, als we dat allemaal hadden gedaan. Ik heb vanochtend Beleidsteam gehad, waaruit een rechtstreeks verband valt af te leiden tussen het vaccineren en het afnemen van besmettingen. Met andere woorden, ook dat blijft van grote betekenis dat we dat allemaal gaan doen en blijven doen. Hoewel dat voor een deel

tegen dovemans oren gezegd is – ook in deze raad – geen verre reizen maken. Goed, dat is dat. Verder kan ik u mededelen dat wij formeel landelijk GRIP-4 morgen gaan opheffen. Dat zal vrijdag in het groot RBT, groot Beleidsteam met de collega-burgemeesters ook worden bevestigd. Met andere woorden, dan schalen we weer af tot het normale niveau. Aanvullend daarop zal ik, daar wordt op dit moment aan gewerkt, nog een brief aan uw raad doen toekomen over de afgelopen maanden. Daarin zal ik ook nog een korte vooruitblik geven over wat er nodig is en wat er verder aan maatregelen zal gebeuren gedurende de zomermaanden. Wij hebben weer een veiligheidsberaad op twaalf juli en op 16 augustus. Mocht het nodig zijn, dan schalen we weer op. Ik zal dus ook in die brief een vooruitblik geven over wat er de komende weken te wachten staat. Dan betekent dat voor een deel, datgene wat in deze motie staat, al beantwoord is en voor een deel beantwoord wordt. In die zin is er geen behoefte aan deze motie en wordt deze dus ontraden.

00:53:16

De heer De Rook: Voorzitter, ik ben nog een vraag vergeten te beantwoorden van de heer Van Kesteren. Als ik nog zou mogen? Deze vraag kwam in de commissie ook aan de orde en de vraag was: biedt deze herstelagenda nu ook regelingen voor ondernemers die nog niet van een andere regeling gebruik hebben kunnen maken? Ik heb net toegelicht dat het in deze herstelagenda en ook bij de rol van de gemeente niet past om daar zelf hele regelingen voor op te tuigen. Natuurlijk is het echter wel zo dat op het moment dat er mensen zijn, inwoners van deze gemeente, die echt in urgente nood komen en die anders geen boterham meer hebben, dan hebben wij daar altijd voorzieningen voor. We hebben bijvoorbeeld ook nog de TONK-regeling voor dit soort gevallen. Dat is vooral om te voorkomen dat mensen allerlei dingen gaan verkopen om het hoofd boven water te kunnen houden, dus daar wijs ik op. Die is ook onlangs versoepeld om beter aan te kunnen sluiten. Voorzitter, ik vermoed ook dat, vanwege de specificiteit van de vragen van de PVV, er misschien ook wel wat casuïstiek achter zit. Ik verzoek de heer Van Kesteren ook om die casuïstiek geven te melden bij de gemeente, dan kunnen we daar even heel specifiek naar kijken of we daar iets voor kunnen betekenen.

00:54:25

Voorzitter: Meneer Van Kesteren.

00:54:26

De heer Van Kesteren: Hartelijk dank, Voorzitter en de wethouder, voor deze toezegging. Tenminste, het aanbod is heel mooi. Ik wil toch nog iets vragen over de hoge prioriteit aan bijvoorbeeld het nachtleven, wat hij net schetste. Of bijvoorbeeld de schrijnende gevallen ... De meubelbranche heeft het moeilijk, de kledingbranche heeft het moeilijk, MKB-winkels, etc. Is daar geen plek voor dit soort regelingen? Waarom specifiek het nachtleven? Dat vraag ik mij af.

00:54:58

De heer De Rook: Voorzitter, in het pakket zitten een aantal steunmaatregelen die ondernemersbreed gelden. Wie daar dan ook maar last van heeft, dus dat is breed. Waarom wij wel – de heer Van Kesteren doet net alsof dat misschien wel de helft van deze agenda is en dat is natuurlijk niet waar – vinden dat die aandacht voor het nachtleven belangrijk is, is voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente. Even los van het belang van die ondernemers

om hun bedrijf te kunnen runnen, hebben we als gemeente ook een belang, omdat het een belangrijke trekker is voor aanvullend bezoek. Bijvoorbeeld mensen die hotels runnen, hebben er belang bij dat er ook een bruisend nachtleven is, waar mensen van heinde en verre naartoe komen en hier in hotels gaan slapen. Om ook aantrekkelijk te blijven voor nieuwe mensen en om te zeggen: in Groningen wil ik graag zitten. Dat maakt het, denk ik, net even wat anders dan sommige andere sectoren die de heer Van Kesteren daarbij noemde.

00:55:43

Voorzitter: De heer Van Kesteren.

00:55:45

De heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter, dan zou ik de wethouder er toch op willen wijzen dat heel veel mensen die van buiten komen ook winkelend publiek zijn, wat ook heel belangrijk voor de gemeente Groningen is. Heeft u daar dan geen oog voor? Of zijn het alleen maar de zuipende en snuivende bezoekers die hier lekker het nachtleven in gaan?

00:56:07

De heer De Rook: Nu, Voorzitter, het beeld dat de heer Van Kesteren schetst van de mensen die van ons nachtleven gebruik maken, laat ik dan maar even voor zijn rekening. Is daar dan geen oog voor, was zijn vraag en het antwoord is: ja, daar is zeker ook oog voor. We hebben vandaag een nieuwe visie op de detailhandel en op de horeca opgenomen, waarin we ook aangeven dat we specifiek op bijvoorbeeld de meubelboulevards willen gaan investeren in herinrichting. Ik kan me echter voorstellen dat als de heer Van Kesteren dat document leest, dat hij dan zegt: waarom wordt er in dat document wel geïnvesteerd in de meubelboulevards en niet in het nachtleven in de binnenstad? Voorzitter, volgens mij hebben wij hier een hele brede aanpak, waarbij wij op verschillende terreinen doen wat nodig is.

00:56:46

Voorzitter: Mijn gevoel zegt dat we over kunnen gaan tot stemming. Dat lijkt het geval. Ik kijk nog even naar de VVD-fractie of men het amendement en de motie wenst te handhaven en in stemming wenst te brengen of dat het na de toezegging en de toelichting helder is?

00:57:07

Mevrouw De Vries: Het amendement trekken we dan in met de melding dat we het jammer vinden dat we nu een toelichting horen op waar dat geld voor nodig is. Dat hadden we graag in de stukken terug gezien. Daar hebben we tijdens de commissie ook al aandacht voor gevraagd, dus dat is wel echt iets wat we nog even mee willen geven, maar met die opmerking trekken we het amendement in.

00:57:35

Voorzitter: En de motie?

00:57:43

Mevrouw De Vries: Met wat hierover gezegd is door het college, trekken we die ook in.

00:57:50

Voorzitter: De indieners van motie vijf van GroenLinks: blijft die gehandhaafd en moet die in stemming? Ja?

00:57:58

De heer Van Hoorn: Ja graag, Voorzitter.

00:57:58

Voorzitter: Dan gaan we die in stemming brengen. Kunnen we gaan stemmen? Zijn er nog stemverklaringen nodig op de motie? Ja, meneer Rebergen.

00:58:08

De heer Rebergen: Ja, Voorzitter, gelet op de beantwoording van het college over deze motie, zullen wij voor deze motie stemmen.

00:58:16

Voorzitter: Ja, anderen nog? Niet het geval. Dan gaan wij over tot stemming.

00:58:26

Mevrouw De Vries: Meneer de voorzitter, ik wilde toch ook graag nog een stemverklaring doen. Is het dan bij het hoofdvoorstel of ook al bij de motie?

00:58:33

Voorzitter: Nee, het gaat nu alleen over de motie van GroenLinks, PvdA en -

00:58:37

Mevrouw De Vries: Ja, daar wilde ik graag nog wat over zeggen. Wij willen daarin meestemmen met de opmerking erbij dat wat ons betreft het gesprek dan niet alleen op de culturele instellingen gericht moet zijn, maar op de alle nachtondernemers en de volledige nachthoreca in Groningen.

00:58:52

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we nu echt stemmen over de motie en dan daarna het hoofdvoorstel.

00:59:39

Voorzitter: Er moesten 44 stemmen worden uitgebracht en dat is ook het geval. We zien dat 44 leden voor hebben gestemd, waarmee deze motie is aanvaard. Dan het hoofdvoorstel, wenst iemand daar nog een stemverklaring over af te leggen?

00:59:57

Mevrouw De Vries: Voorzitter?

00:59:59

Voorzitter: Ja, gaat uw gang.

01:00:03

Mevrouw De Vries: Wij zullen voor de herstelagenda stemmen, maar we willen er wel even bij zeggen dat we ook hier in algemene zin vinden, dat er weinig onderbouwing is en dat het ook veel voorstellen bevat die er al waren. We vinden het echter belangrijk dat we wel vooruit kunnen, dus zullen we voorstemmen.

01:00:16

Voorzitter: Anderen nog?

01:00:18

De heer Moerkerk: Voorzitter, ik sluit me aan bij de stemverklaring van de VVD. De focus vinden we hier en daar ver te zoeken. Dank u wel, maar we stemmen voor.

01:00:30

Voorzitter: Ja, 100% Groningen. Dat was het. Dan gaan we stemmen.

01:00:56

Voorzitter: Gewoon slaan, dat helpt ook. Ja, hij is er. Met een tegenstem van de Partij voor de Dieren is het voorstel aanvaard: 41 leden voor, drie tegen. 44 stemmen uitgebracht, dus dat klopt. Dan gaan wij naar het volgende agendapunt en dat geef ik in handen van de vicevoorzitter.

10a. Discussiestuk: Maatregelen evenwicht tussen recreatie en leefbaarheid in en rondom de binnenstad inclusief wijziging APVG 2021- lid barbecueën

01:02:08

Vicevoorzitter: We gaan over naar agendapunt: Maatregelen evenwicht tussen recreatie en leefbaarheid in en rondom de binnenstad, inclusief de wijziging van de APVG van 2021- lid barbecueën. Dat is een raadsvoorstel van 16 juni jongstleden. Ik weet dat onder andere Student en Stad hier het woord over wil voeren en ook de VVD, maar die kan ik in mijn rug niet zien, dus ik denk dat ik als eerste het woord aan de VVD geef. Ja, Student en Stad zei ik. Wil Student en Stad eerst? Dan de heer Bosch.

01:02:39

De heer Bosch: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik wil wel beginnen. We bespreken nu zware maatregelen voor twee plekken, waar duizenden inwoners van Groningen verblijven, ook na tien uur op een mooie dag. Dat is omdat er overlast wordt ervaren. Dat is dus absoluut niet voor niets, dat is zeker een probleem en daar moeten we ook zeker wat aan doen als gemeente. Wat er nu echter wordt voorgesteld, is wat ons betreft overreactie én dat is niet de eerste keer. Nadat er overlast was in het Noorderplantsoen, eerder rondom de vijver, moest het hele Noorderplantsoen drooggelegd worden. Toen na een petitie en wat reactie is dat teruggedraaid en nu is het op twee plekken. Ook toen er wat fietsen in de coronaperiode in de weg stonden, in de binnenstad, mocht er geen fiets meer komen in de binnenstad. Je mocht er niet eens meer doorheen fietsen. Ook dat is na drie dagen teruggedraaid. Wat we nu ook weer zien is overreactie. Laat ik beginnen met wat we wel willen, want het is een probleem en daar moeten we wat aan doen. Wij zouden graag willen zien dat we met extra inzet van handhavers en politie duidelijk communiceren dat overlast niet wordt toegestaan en dat we zich misdragende mensen een gebiedsverbod geven en daar ook goed op handhaven. Dit kan allemaal met de huidige maatregelen die er zijn. Wat niet de bedoeling zou moeten zijn, is dat er heel erg veel mensen de dupe zijn van een paar overlastveroorzakers. Na half elf nog rustig een biertje drinken met je vrienden rondom de muziekkoepeel mag niet meer. Dat is vanaf nu verboden en dat is zonde en onnodig. Daarnaast voeren we deze discussie ook op een raar moment, want na anderhalf jaar, waarin de horeca niet open kon zijn of vaak om tien uur sloot, waar ga je dan om tien uur naartoe? Dat is heel logisch, naar welke plekken je dan toegaat -

01:04:29

Vicevoorzitter: Een ogenblikje meneer Bosch, u heeft een interruptie van de heer Bolle.

01:04:34

De heer Bolle: Voorzitter, de situatie die we hebben is toch niet een paar overlastgevers. Als het een paar overlastgevers waren, dan hadden we het wel op kunnen lossen. Het is toch niet dat de burgemeester hier heel graag deze maatregelen, die vrij vergaand zijn, in wil voeren en voor wil stellen aan de raad, omdat er maar een paar mensen zijn die overlast geven. Dat is toch een totaal verkeerd beeld van de werkelijkheid.

01:05:01

Vicevoorzitter: De heer Bosch.

01:05:03

De heer Bosch: Wat een goed beeld van de werkelijkheid is, is dat het zeker overlast veroorzaakt, maar dat je niet de mensen die geen overlast veroorzaken de dupe moet laten zijn van wat we nu invoeren. Ik ben begonnen met het absoluut niet te bagatelliseren. Ik zeg, we moeten iets doen. We moeten alleen kijken, hoe we dat op een slimme en effectieve manier moeten doen, zonder dat de rest van de mensen daar de dupe van zijn. Ook het moment, waarop we dit doen – en daar was ik in mijn betoog – is gek, want na anderhalf jaar is de overlast toegenomen, maar we weten niet wat er nu gaat gebeuren wanneer het weer mooi weer wordt en de horeca open is. Het zou natuurlijk prima kunnen dat het weer flink afneemt en dat we met de huidige maatregelen en extra inzet, waar wij ook achter staan, het ook kunnen -

01:05:51

Vicevoorzitter: Dan hebt u een interruptie van de heer Pechler.

01:05:53

De heer Pechler: Ja, bedankt Voorzitter, want ik vind de suggestie die de heer Bosch doet een beetje vreemd, namelijk dat dit allemaal zou zijn gekomen sinds corona. Ik zit nu even de nieuwsberichten terug te lezen van 2018 en 2019 en toen was er ook al sprake van toenemende overlast in het Noorderplantsoen. Zelf heb ik in die periode aan het Stadsstrand gewoond en was er ook al sprake van overlast. Het is misschien tijdelijk verergerd door corona, maar die overlast was er al veel langer en we kunnen ook echt niet verwachten dat het zomaar weer weggaat zonder deze extra maatregelen. Bent u dat met mij eens?

01:06:19

Vicevoorzitter: De heer Bosch.

01:06:21

De heer Bosch: Nu, Voorzitter, dat ben ik niet eens met de Partij voor de Dieren en waarom niet? Als de overlast op dat moment dusdanig groot was dat we dit soort maatregelen moesten nemen, waarom hebben we dan anderhalf jaar gewacht?

01:06:34

De heer Sijbolts: Voorzitter?

01:06:34

De heer Bosch: Ik zou daar graag antwoord op willen van de Partij voor de Dieren, om een wedervraag te stellen.

01:06:38

Vicevoorzitter: Ja, dat is uw eigen spreektijd, dus dat is niet handig. De heer Sijbolts.

01:06:42

De heer Sijbolts: Ja, Voorzitter, ik kan de heer Bosch misschien wel een antwoord geven, want het probleem speelt al veel langer. Het speelt al sinds 2015. Toen hebben heel veel omwonenden zich beklaagd en hun zorgen geuit. Toen heeft de gemeenteraad niet durven doorpakken om tegemoet te komen aan die wensen. Het moment is wat de Stadspartij betreft niet zo gek, want de vormen van overlast, intimidatie en bedreigingen nemen nu in zo een mate toe dat er wel iets moet gebeuren. Ik snap uw verbazing niet – u snapt waarschijnlijk niet dat ik daar verbaasd over ben – maar heeft u ook oor voor het geluid van de omwonenden? Ik heb er namelijk zelf ook weleens rondgelopen en het is echt verschrikkelijk af en toe 's nachts.

01:07:23

Vicevoorzitter: De heer Bosch.

01:07:25

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, om met de laatste vraag te beginnen: ja, ik heb daar oor voor en ja, daar moeten we iets aan doen. Natuurlijk, maar wat er nu wordt voorgesteld is te vergaand en waar heel erg veel mensen last van hebben. Dan terugkomend op dat u zegt, het is in 2015 begonnen. Toen heeft de gemeenteraad blijkbaar niet doorpakt, maar dan is het toch heel erg raar om na anderhalf jaar een totaal onrepresentatieve tijd te hebben gehad ... Nu gaat die tijd veranderen, dus we weten niet wat voor effect dat gaat hebben zonder dat we hele zware maatregelen gaan doen en dan gaan we nu een verandering invoeren. Dat snap ik echt niet en mijn fractie ook niet. Ik denk dat het dan nog waardevol is om door te gaan over de afvalbakken.

01:08:05

Vicevoorzitter: Nu, laten we eerst nog even naar de heer Van der Laan luisteren.

01:08:08

De heer Van der Laan: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik heb even een vraag voor de heer Bosch. Wij hebben in de commissie ook gepleit voor evalueren om te kijken, is hier nu een seizoenseffect of gaat het om duurzame overlast? Mijn vraag is dan, want u dient een motie in met betrekking tot de evaluatie, maar ook een andere moties, waarin u een aantal maatregelen al uit het pakket wil slopen. Ik vraag me af, hoe ziet u die samenhang? Het is namelijk een beetje raar, als u voor evalueren bent, om dan al bij voorbaat een aantal maatregelen terug te gaan draaien voor de evaluatie. Hoe legt u dat uit?

01:08:38

Vicevoorzitter: De heer Bosch.

01:08:39

De heer Bosch: Voorzitter, ik vind dat wel een goede vraag van de Partij van de Arbeid. Kijk, in eerste instantie was het de bedoeling om wat amendementen in te dienen. Wanneer die dan niet aangenomen waren, zouden wij het raadsvoorstel met de motie wat beter kunnen maken. Dat liep anders, waardoor het vier moties werden. Als de twee moties worden aangenomen, dan zal ik die laatste over de evaluatie terugtrekken. Ik heb zo een voorgevoel, als ik wat interrupties hoor, dat dat misschien niet het geval zal zijn en dan kunnen we

alsnog het voorstel beter maken om dan vervolgens een evaluatie te hebben na de zomer. Je kan het wel helemaal laten schieten, maar we kunnen volgens mij, als het voorstel zo blijft zoals het nu ligt, het beter maken door middel van een evaluatie. Dan de afvalbakken Voorzitter, want het college zei in een meningsvormende sessie: "We kunnen niet meer doen én geld daarin stoppen, houdt ergens op". Wij snappen niet dat die twee argumenten samengaan. Het is of we kunnen niet meer doen of we willen niet meer doen. Dat kan beide. Echter, als het gaat om kunnen, dan ben ik heel erg benieuwd hoe het kan dat we niet meer afvalbakken hebben? Waarom plaatsen we daar geen ondergrondse afvalbakken? Ik kan daar niet bij, samen met mijn fractie, dat het niet kán om meer afvalbakken te plaatsen. Als het gaat om niet meer willen, zou ik graag van het college willen weten, wat doen we dan met het afval wat er ligt, want -

01:10:07

Vicevoorzitter: U hebt een interruptie van de heer Bolle.

01:10:09

De heer Bolle: Ja, Voorzitter, wat ik dan niet snap is dat de heer Bosch dan hier kritisch het college bevraagt over dat er niet meer afvalbakken geplaatst kunnen worden en dan niet zegt en niet benoemd dat hij er niet bij kan dat al die mensen die zoi laten liggen. Volgens mij gaat het daarom. Al zet de gemeente daar duizend afvalbakken neer, mensen zijn kennelijk niet oud, wijs of verantwoordelijk genoeg om die rommel op te ruimen en dan kun je niet zeggen: gemeente, zet maar weer een bak neer en nog een bak en nog een bak en nog een bak. Het is niet in uw tijd, hoor.

01:10:51

De heer Bosch: Voorzitter, je doet je woordvoering van de meningsvormende sessie niet over, omdat dat zonde is van de tijd en vervolgens krijg je daar een verwijt op. Natuurlijk vinden wij dat, natuurlijk moet je je eigen afval meenemen, maar we staan nu voor een keuze. Of we gaan met een wijzend vingertje naar iedereen die zijn afval niet meeneemt, wijzen en zeggen dat we ze moeten heropvoeden of ik weet niet precies wat het plan is of ... Wat je heel vaak ziet is dat het afval naast de afvalbakken geplaatst wordt en dat is verkeerd. Natuurlijk is dat verkeerd. Je moet het mee naar huis nemen, maar je zou ook genoeg plekken van afvalbakken kunnen realiseren en dan kiezen wij voor het tweede. Niet, omdat we niet vinden dat mensen hun afval mee terug moeten nemen, maar omdat we denken dat dat ook een goede oplossing is voor minder zwerfvuil.

01:11:39

Vicevoorzitter: Een korte vraag nog van de heer Rebergen.

01:11:41

De heer Rebergen: Dank u wel, Voorzitter. Wat de burgemeester in de vergadering uiteen had gezet, was vooral toch de capaciteit om die afvalbakken ook te gaan legen en het spul op te ruimen. Dat heeft toch niet zoveel te maken met de hoeveelheid afvalbakken.

01:11:54

Vicevoorzitter: De heer Bosch.

01:11:57

De heer Bosch: Wij stellen voor dat we beiden doen of dat je kiest. In ieder geval dat er meer

capaciteit komt, dus dat is meer plekken of vaker legen, want als je het leegt, heb je weer nieuwe capaciteit. Dan tot slot nog even over de evaluatie. Dat lijkt me echt, als de rest van de voorstellen worden aangenomen, een no-brainer. Je stelt namelijk zware maatregelen in, dan moet je wel een moment kiezen, wanneer je dat gaat evalueren. Dat is er nu nog niet, dus daarom dienen wij ook deze motie in.

01:12:24

Vicevoorzitter: Dank u wel, meneer Bosch. Dan gaan we naar de VVD, mevrouw Jacobs.

01:12:28

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. Wat wij in de commissie ook al hebben gezegd, wij vinden het inderdaad heel erg ver gaan. Ik heb toen destijds de truttigheid van de jaren vijftig genoemd, maar ook het waterbedeffect wat dan optreedt. Wat ons betreft moet recreëren daar mogelijk zijn. Wat ons betreft zou het een erg lief ding zijn dat we dat wel in rust en in pais en vree doen. Wat ons betreft zou het goed zijn, als we daarop inzetten, vandaar dat wij samen met Student en Stad de moties indienen. Omwille van de spreektijd die mijn fractie nog rest, wil ik mij voor het grootste deel verder aansluiten bij datgene wat de heer Bosch heeft gezegd.

01:13:06

Vicevoorzitter: Dank u wel. Dan blijft altijd de vraag wat dan 'het grootste deel' was, maar goed, we gaan naar de SP, de maidenspeech van de heer Huisman.

01:13:20

De heer Huisman: Het verkeerde knopje had ik eerst, maar goed dat werkt nu eenmaal zo. Dank u, Voorzitter. Als geboren en getogen stadje heb ik nu de eer om 68 jaar na mijn geboorte in de raad van de gemeente Groningen te mogen zitten en mag ik opkomen voor de belangen van de inwoners van deze mooie gemeente. De gemeente is in de afgelopen 68 jaar natuurlijk wel behoorlijk veranderd. Zo is het Noorderplantsoen van een doorgaande autoroute veranderd in een prachtig park, waar het goed toeven is. Echter een aantal vogels van diverse pluimage en daarmee bedoel ik geen kool- of pimpelmezen, maar mensen die wanneer ze met een groep samen zijn, moeite hebben om niet de kool en de geit te sparen en door het vele pimpelen overlast bezorgen aan de omgeving. Veel buurtbewoners klagen al lange tijd over een enorm gebrul, oerwoudkreten en iets wat op gezang moet lijken tot wel vier, vijf uur in de nacht. Bij vertrek uit het plantsoen wordt er lallend, zingend en urinerend door de aanpalende straten gelopen, waarbij er ook niet wordt geschroomd om vuurwerk af te steken. Naast de hiervoor benoemde fenomenen, wordt er een gigantische troep achtergelaten, zoals glas op speelplekken voor kinderen. Elke dag moeten onze medewerkers van Stadsbeheer opdraven om het plantsoen weer toonbaar en gebruiksklaar te maken voor een wandeling met een hond, een rondje hardlopen of om kinderen veilig te laten spelen. Dat is toch waanzin! Dan zijn er nog steeds partijen in deze raad, zoals de VVD en Student en Stad, die de vrijheid prediken voor het Noorderplantsoen en het Stadsstrand. De VVD gaf in de commissie aan dat de geur van spruitjes uit de jaren vijftig terugkomt door de voorgestelde maatregelen. Dit speelt nu al jaren en de afgelopen periode heeft ook laten zien dat vrijheid-blijheid leidt tot uitwassen, die we nu waarnemen. Daarom moeten er maatregelen worden genomen om de balans terug te krijgen. Wat de SP betreft, blijven ze net zolang van kracht als nodig is. Tot tien uur is veel mogelijk, maar na tien uur moet het

rustig zijn. Wie een feestje wil vieren, kan naar onze fantastische binnenstad, waar tot diep in de nacht alle ruimte is om feest te vieren. Dank u.

01:15:42

Vicevoorzitter: Dank u wel, heer Huisman. Wie van de raad? De heer Rebergen van de ChristenUnie, gaat uw gang.

01:15:49

De heer Rebergen: Dank u wel. De overlast in het Noorderplantsoen is iets wat al langer loopt. De heer Pechler gaf het ook al aan. Dat is ook de reden dat we hebben gevraagd om maatregelen. Ook in 2015 spraken we al over de overlast van het Noorderplantsoen, dat zei de heer Sijbolts net ook al. Toen hebben we samen met de Stadspartij al gevraagd om tien uur 's avonds als uitgangspunt te nemen voor handhaving. We staan ook achter de maatregelen die zijn genomen voor het Noorderplantsoen en het Stadsstrand en dan niet om het Noorderplantsoen vanaf tien uur leeg te vegen, zoals Student en Stad en 100% doen voorkomen, maar wel om geluidsoverlast te voorkomen.

01:16:21

Vicevoorzitter: U heeft een interruptie van de heer Bosch.

01:16:25

De heer Bosch: Is de ChristenUnie ervan op de hoogte dat dit al gebeurt, dat het al helemaal leeg gestuurd wordt op dit moment?

01:16:35

De heer Rebergen: Dat wordt een enkele keer gedaan, alleen het is niet standaard dat om tien uur het Noorderplantsoen leeggehaald wordt. Je mag daar rustig nog na tien uur zijn, als je maar stil bent. De aangekondigde moties zullen we niet steunen. Het stiltetijdstip van tien uur en een alcoholverbod wel, omdat we achter de maatregelen staan. Voor wat betreft de evaluatie steunen we het niet, omdat de burgemeester daarover al een toezegging heeft gedaan in de vergadering. Voor wat betreft de afvalbakken heeft de burgemeester in de vergadering uiteengezet, waarom extra capaciteit op dit moment niet mogelijk is. Tot zover.

01:17:09

Vicevoorzitter: Dan nog een laatste vraag van de heer Bosch.

01:17:12

De heer Bosch: Ja, ik had nog een vraag over de evaluatie, want we weten nog niet wanneer de evaluatie gaat plaatsvinden. Dat zouden we door deze motie aan te nemen wel kunnen vaststellen. U zegt dat u niet voor de motie wilt stemmen. Wanneer wilt u het dan? Of vindt u voor 1 oktober best wel een goed idee en kunnen we dat dan niet door middel van deze motie vaststellen?

01:17:32

Vicevoorzitter: De heer Rebergen.

01:17:34

De heer Rebergen: Dank u wel. De burgemeester heeft in de vergadering aangegeven dat na de zomer evaluatie van deze maatregelen zal plaatsvinden. Ja, ik vind een evaluatie dus een goed idee. We hebben in de vergadering ook gevraagd, welke mogelijkheden er eventueel

zijn voor afschaling, als de overlast afneemt. Echter, als dat al toegezegd is, hoeft daar volgens mij geen motie over ingediend te worden.

01:17:56

Vicevoorzitter: Dank u wel. Dan de heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

01:17:59

De heer Pechler: Ja, dank Voorzitter. Onze goedkeuring voor dit raadsvoorstel hadden wij in de meningsvormende vergadering al gegeven en de beantwoording van de burgemeester konden wij toen ook goed volgen. De meeste moties van Student en Stad zullen wij dan ook niet steunen. Wij zijn voor het alcoholverbod en het stiltegebied. Na tien uur is het tijd voor rust, reinheid en regelmaat. Aangezien de burgemeester tevens aangaf dat Stadsbeheer echt wel aan de grenzen van hun capaciteit zit, zullen we ook de motie voor nog meer afvalbakken niet steunen, maar de motie over een zorgvuldige evaluatie steunen we wel. Dank.

01:18:27

Vicevoorzitter: Dank u wel, de heer Pechler. Dan gaan we naar de heer Van Hoorn van GroenLinks.

01:18:33

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter. Ik zal het kort proberen te houden. Allereerst mijn felicitaties voor de heer Huisman. Op basis van de woordvoering, denk ik dat u heel goed gaat passen in de fractie, waarin u plaatsneemt. Met betrekking tot het raadsvoorstel dat we hier bespreken. Kijk, natuurlijk zijn wij heel erg blij met het Noorderplantsoen en het Stadsstrand. Het is openbare ruimte voor iedereen en we moeten er ook voor zorgen dat dat zo blijft. Ondanks dat wij er zeker niet enthousiast van worden, snappen we in dat kader ook dat er in dit geval hier maatregelen voor nodig zijn. Het is daarbij wel van belang dat deze maatregelen tijdelijk van aard zijn en alleen worden toegepast, zolang ze effect hebben en ook het gewenste effect hebben. Het is ook zo dat de burgemeester in de behandeling in de commissie heeft gezegd dat dit ook wordt geëvalueerd. Ik ben het echter met de heer Bosch eens, dat de motie zoals deze wordt ingediend, concreter is dan zoals de toezegging is geweest in de commissie, omdat het een duidelijk kader schept en ook een datum. Dat is dan ook de reden dat mijn fractie deze motie wel zal steunen. Aangezien wij de maatregelen in zijn geheel ook steunen, zal het niet als een verrassing komen dat wij de overige moties niet zullen steunen. Tot zover.

01:19:49

Vicevoorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Rustebiel van D66.

01:19:52

De heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. Het college stelt ingrijpende maatregelen voor om de problemen rondom het Noorderplantsoen het hoofd te bieden, maar wij zijn net als Student en Stad, wel benieuwd of al deze maatregelen nog nodig zijn, als straks bijvoorbeeld de horeca weer opengaat en mensen ook op een andere plek hun vertier kunnen vinden. De overlast is er en wij vinden ingrijpen in die zin ook wel verdedigbaar, ook al vinden wij het ferm. Echter, is als de samenleving weer open is dat stiltegebied nog nodig? Is het alcoholverbod nog nodig? Zijn ze beiden nodig? Volstaat één van beide maatregelen? Wij zijn benieuwd of wij een reflectie kunnen krijgen van het college daarop, zodat wij als fractie

ons eigen oordeel kunnen vellen of deze maatregelen in de benen moeten blijven of niet. Dan de afvalbakken. Mensen die hun troep meenemen naar het plantsoen zijn, wat ons betreft, ook prima in staat om hun troep weer mee terug te nemen. Ook mijn fractie ziet natuurlijk, als je 's ochtends na een mooie zomeravond door het plantsoen loopt, dan springen je de tranen in de ogen. Tegelijkertijd vinden wij het ook onrechtvaardig om de belastingbetaler nu op te zadelen met de problemen die door enkele individuen in het Noorderplantsoen veroorzaakt worden, dus in die zin vinden wij, dat met een investering in extra afvalbakken, de rekening op de verkeerde plek terecht komt.

01:21:00

Vicevoorzitter: Dank u wel, de heer Rustebiel. Dan gaan we naar de fractie van de Stadspartij, de heer Sijbolts.

01:21:04

De heer Bosch: Voorzitter, zou ik wat mogen vragen over de afvalbakken aan D66?

01:21:06

Vicevoorzitter: De heer Bosch.

01:21:08

De heer Bosch: Dank u wel, Voorzitter. Wat is dan de oplossing voor de afvalbakken? U zegt namelijk, we gaan niet meer doen. Gaan we dan iedereen heropvoeden? Blijkbaar is het nodig, maar is dat dan de oplossing?

01:21:21

Vicevoorzitter: De heer Rustebiel.

01:21:23

De heer Rustebiel: Het is mensen hun eigen verantwoordelijkheid, dat als zij troep meenemen en enorme troep veroorzaken, dat dat ook weer opgeruimd wordt. Ik vind het onrechtvaardig – principieel – om die rekening bij de andere inwoners van onze stad neer te leggen.

01:21:35

Vicevoorzitter: Dan gaan we naar de Stadspartij, de heer Sijbolts.

01:21:37

De heer Sijbolts: Ja, dank u wel, Voorzitter. De ervaringen van de laatste maanden leren dat het zo niet langer door kan gaan. De afgelopen maanden heb ik op verschillende momenten, zowel in de vroege avond als ruim na het nachtelijke uur bij het Stadsstrand gekeken. Ik weet van de burgemeester dat ik dan in mijn bed had moeten liggen, maar goed, af en toe moet je ook zelf je oor te luisteren leggen en je ogen de kost geven. Dat heb ik ook gedaan en dat heeft mij verbaasd. Zelfs na middernacht is het bijvoorbeeld bij het Stadsstrand af en toe, alsof je door een groot pretpark loopt, inclusief ballonnenman, vuurwerk en een enorme berg zooi. Los van de prullenbakken kunnen er bijvoorbeeld bij de omwonenden van het Noorderplantsoen ook wel hondenpoepzakjes worden uitgedeeld, dan hebben zij misschien ook nog een schone voortuin. De problemen bij het Stadsstrand en het Noorderplantsoen lijken op zich wel erg op elkaar, maar dit zijn vooral ook problemen van ruim voor het coronatijdperk. Over dat Noorderplantsoen, mevrouw Jacobs, ik zal niet helemaal teruggaan naar de jaren '40 maar naar 2015. Als raad organiseerden we in 2015

een hoorzitting tijdens Noorderzon over het Noorderplantsoen naar aanleiding van een discussienota van de heren Leemhuis, Schimmel en Sijbolts. Aanleiding waren de locatieprofielen in het kader van het nieuwe evenementenbeleid. Die overlast paste toen niet in de discussie, maar we wilden de omwonenden van het Noorderplantsoen wel tegemoetkomen om een plek te geven voor hun zorgen en de overlast die zij ervoeren. Dat hebben we vrij groots gedaan in de spiegel tent van Noorderzon. Daar is uitgebreid over gesproken en later kondigde de wethouder destijds – ook van VVD-huize, geloof ik – aan dat hij van plan was om meer in te zetten op de bekendheid en handhaving van de geldende regels. De problemen van nu zijn dus niet nieuw. De omvang en extremiteiten wel, inclusief intimidatie en bedreiging van omwonenden. Wij dienden in 2015 met name met de ChristenUnie meerdere moties in om de overlast in het Noorderplantsoen te beperken. We deden een voorstel tot een veranderlab om alle ideeën, zowel de goeden als misschien de wat negatieveren, een plek te geven. Er is een stadspanel georganiseerd, er is input gevraagd van bewoners, gebruikers en bezoekers bij de 'ideeënwall' tijdens Noorderzon. Juist om samen met omwonenden, bezoekers en gebruikers de balans te gaan zoeken. Die balans is wat de Stadspartij betreft ver te zoeken op dit moment. Het antwoord van de coalitie destijds was de motie die uitsprak dat het Noorderplantsoen destijds in balans was. Het verschil tussen toen en nu is dus dat het kalf, waarmee de put nu moet worden gedempt in omvang flink gegroeid is. Een hard gelach voor omwonenden. Alle inwoners moeten kunnen recreëren en ontspannen, maar een samenleving vraagt dat we soms iets geven en soms iets nemen, maar wel zonder buitenproportionele hinder of overlast. Wanneer er eerder strenger gehandhaafd was, waren deze forse maatregelen misschien niet nodig geweest. De Stadspartij kan en wil de omwonenden van het Noorderplantsoen en het Stadsstrand deze excessen echter niet langer aandoen. Wij houden ons hart dan ook vast, wanneer we kijken naar de plannen voor het Stadspark. Dank u wel.

01:25:03

Vicevoorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van der Laan van de Partij van de Arbeid.

01:25:06

De heer Van der Laan: Dank u wel, Voorzitter. Het Noorderplantsoen en het Stadsstrand vormen belangrijke plekken in onze stad om te recreëren en te verblijven, zeker ook voor een groot aantal jongeren die daar in de omgeving wonen en klein behuist zijn. Wat ons betreft is het belangrijk dat daar ruimte voor is. Echter, zien wij ook dat de laatste tijd de overlast behoorlijk is toegenomen en dat de situatie voor omwonenden totaal niet meer leefbaar is. Wat ons betreft kan dit pakket aan maatregelen dan ook op onze instemming rekenen. We hebben wel de burgemeester ook gevraagd om het te evalueren, zodat we namelijk ook kunnen meten of het genoeg is of kunnen we misschien ook afschalen of moeten we juist opschalen. Een evaluatie lijkt ons dus wel zinnig. That's it.

01:25:51

Vicevoorzitter: Dank u wel, heer Van der Laan. Dan gaan we naar de heer Bolle van het CDA.

01:25:55

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Als je stad op een gegeven moment op een evenemententerrein begint te lijken wat 24/7 open is, dan kun je op een gegeven moment

niet anders dan maatregelen treffen. Niet dat je daar dan zo enthousiast van wordt, maar omdat je niet anders kan en omdat je constateert dat mensen de verantwoordelijkheid niet aankunnen. We zullen dus ook tegen alle moties of amendementen stemmen die de plannen die nu voorliggen, afzwakken. Om op het punt te komen van die afvalbakken. Wat je natuurlijk ook zou kunnen doen, dat gebeurt ook bij voetbalverenigingen, daar gaan mensen langs, die zijn daar niet herkenbaar en gaan bijvoorbeeld alcohol bestellen als ze 17 zijn. Die mensen worden ingezet. Je kunt ook mensen in het plantsoen neerzetten die daar gaan zitten op een kleedje en mensen ook gaan bekeuren. Als mensen die verantwoordelijkheid niet aankunnen, dan moet je op een gegeven moment hele vervelende maatregelen nemen, om weer een beetje de regie terug te pakken en de balans terug te brengen, zodat je én fijn kunt leven in de stad en ook fijn op een gegeven moment weer je biertje kunt drinken in het Noorderplantsoen.

01:27:05

Vicevoorzitter: Dank u wel, heer Bolle. Dan mevrouw Menger nog van 100% Groningen.

01:27:10

Mevrouw Menger: Ja, dank u wel Voorzitter. Een leefbare omgeving. Mijn fractie is ervan overtuigd dat de grootste ergernissen van omwonenden en ook een deel van onze inwoners zich met name toespitst op de enorme rotzooi die achterblijft na een mooie dag en grote aantallen bezoekers. Waar veel mensen bijeenkomen om te recreëren, lijkt het bijna uitgesloten – zoals de ervaring inmiddels leert – dat de plekken netjes en opgeruimd achterblijven. Mijn fractie heeft in het verleden een initiatief genomen om daarin iets te veranderen. Ik verwijs naar de befaamde picknickkleedjes om daarin het afval te verzamelen en in één keer weg te kunnen gooien. Voorzitter, hier wringt of knelt de schoen. Wellicht toch nog te weinig afvalbakken die daarnaast niet op regelmatige basis worden geleidigd. Mijn fractie dringt aan om meer mogelijkheden te onderzoeken. Voorzitter, in een ver verleden was ik op excursie in Tsjechië, Praag. Het grote plein, ook een soort van achtertuin of binnentuin werd om het kwartier schoongeveegd en opgeruimd. Geen vodge op de grond en het spoorde aan om je directe omgeving schoon achter te laten. Men sprak elkaar erop aan en een goed voorbeeld doet volgen. Mijn fractie denkt daarom ook naast parktoezicht aan een parkbeheerder met een loket of kiosk. Voor vragen en of hulp kan men daar naartoe. Voorzitter, zichtbaarheid en vindbaarheid werkt in onze optiek. Voorzitter, mijn fractie denkt vooral in constructieve oplossingen met betrekking tot de geluidsoverlast en aanverwante zaken. Wij zijn voorstander van opschaling in plaats van direct rigide maatregelen, zoals verboden; alcoholverbod en stiltegebieden. Het aanspreken op hufferig gedrag, recreanten vragen naar wat ze missen, zowel in het park als op het Stadsstrand, maar gericht op doeltreffende oplossingen. Wat volgens hen zou helpen om het gebied leefbaar te houden en achter te laten voor iedereen die daar wil verblijven op een prettige manier. Kortom inventariseren. Tenslotte Voorzitter, met betrekking tot de meer ingrijpende maatregelen ... Sorry, dat had ik al gezegd. Tot slot, mijn fractie vraagt om monitoring en tussentijdse evaluatie middels een motie, samen met Student en Stad. Hebben de maatregelen geholpen en merkt u een significant verschil ten aanzien van de eerdere situatie? Graag zien wij dit op korte termijn tegemoet en op structurele basis. Dank u, Voorzitter.

01:29:30

De heer Sijbolts: Voorzitter?

01:29:30

Vicevoorzitter: De heer Sijbolts.

01:29:32

De heer Sijbolts: Ja, een vraag aan 100% Groningen. Ik hoor dat u graag wil dat het college of de gemeente of de gemeenteraad in gesprek gaat met de gebruikers, de mensen die recreëren op het Stadsstrand en in het Noorderplantsoen over hoe het voor hun beter en leefbaarder kan. Ik heb u alleen niet gehoord over de omwonenden. Vindt u ook dat die betrokken moeten worden? Heeft u ook oog en oor voor de overlast, want ik weet hoe vreselijk het is als je dag in dag uit, dag en nacht in overlast zit. De mensen die daar recreëren, hebben daar geen last van, maar de omwonenden wel.

01:30:02

Mevrouw Menger: Uiteraard ben ik het met u eens, meneer Sijbolts, dat omwonenden daar zeer zeker bij betrokken moeten zijn en blijven, omdat zij ook aangeven dat ze heel veel overlast ervaren. Alleen, mijn fractie denkt als daar veel mensen komen – dus recreanten die de boel met een zooi achterlaten – spreek die aan en betrek ze ook bij eventuele oplossingen. Dank u wel.

01:30:26

Vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Menger. Dan hebben we iedereen gehad die het woord hierover wilden voeren, behalve meneer Van Kesteren. Meneer Van Kesteren, PVV.

01:30:34

De heer Van Kesteren: Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, de goeden mogen nooit onder de kwaden lijden. Een alcoholverbod, vuurwerkverbod, barbecueverbod, verbod op plezier maken. Ja, Voorzitter, het leven wordt steeds onaantrekkelijker onder het regime van de linkse kerk. Handhaven, Voorzitter, in geval van overlast. Daar waar het niet kan, verbieden, maar daar waar het wel kan, handhaven. Als handhaven niet helpt, Voorzitter, dan moet je creatief zijn en niet te star de vrijheid van mensen inperken en met disproportionele maatregelen komen. Ik moet er ook bij zeggen, Voorzitter, dat de woordvoerder van D66 en van de Stadspartij toch wel een reële visie hadden op deze problematiek en ik wil toch ook een lans breken voor met name omwonenden en die hebben volgens mij in dit geval wel recht van spreken. Dank u wel.

01:31:33

De heer Sijbolts: Voorzitter?

01:31:33

Vicevoorzitter: De heer Sijbolts.

01:31:36

De heer Sijbolts: Ja, dank voor de laatste woorden, uiteraard van de heer Van Kesteren. Dat ben ik volledig met hem eens. U heeft het over vrijheid van mensen inperken en regeltjes opstellen. Ik weet dat u daar niet zoveel mee heeft, maar weet u ook dat de keerzijde is voor de omwonenden dat hun vrijheid wordt ingeperkt? Hun vrijheid om een normaal leven te leiden en op een normaal tijdstip te kunnen gaan slapen.

01:32:01

De heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter, dat is ook het dilemma, waar ik mij vanavond voor geplaatst zie. Ik wil ook daar nog even over nadenken, voordat de stemming in gang wordt gezet. Omwonenden hebben zeker mijn zorg, maar aan de andere kant vind ik ook dat we niet te veel vrijheid van mensen moeten inperken. Je moet een afweging maken en daarbij denk ik wel aan realistische maatregelen en niet verboden om het verbieden. Het moet wel proportioneel zijn.

01:32:39

Vicevoorzitter: Dank u wel, meneer Van Kesteren en ontzettend veel succes met het opmaken van uw mind. Ik ga graag naar de burgemeester voor beantwoording van de eventuele vragen die er zijn en advies op de moties die voorliggen. Burgemeester Schuiling.

01:32:56

De heer Schuiling: Voorzitter, in de eerste plaats complimenten nog aan de heer Huisman voor zijn maidenspeech. Ik heb dat ook even nodig voor de referentie die hij trok naar het verleden, waarin inderdaad de biiencampagne dwars door het Noorderplantsoen ging en als je daar fietste met een enorme sprong met grote regelmaat moest zorgen dat je nog je leven kon behouden. Een aantal decennia later is er een referendum geweest over afsluiting. Dat is toen nipt gewonnen door degenen die voor afsluiting van het autoverkeer waren. Nog even later is er een geweldige investering gepleegd door deze raad om het Noorderplantsoen weer terug te brengen naar het Engelse park, zoals het aanvankelijk was bedoeld en opgezet voor omwonenden en een heel groot deel van de stadgers, dat niet kon beschikken over een tuin en andere leuke voorzieningen bij het eigen huis. Vervolgens hebben we in de afgelopen jaren gezien hoe het park werd gebruikt. Daar is met een commissie van verschillende omwonenden ook een intensief traject op ingezet, toen het erop leek dat het wel een klein beetje uit de hand begon te lopen. Een klein beetje. Met andere woorden, er is een commissie en er is met die commissie gesproken. Vervolgens is in een aantal jaren – en dat even in reactie op hen die zeggen, ga toch nog eens een keer met de huidige gebruikers in gesprek – geleidelijk aan tot opschaling gekomen van de maatregelen om het weer een klein beetje terug te brengen naar normale proporties. Het is dus niet zo, zoals een aantal partijen suggereert, dat er hier nu opeens een stel maatregelen wordt genomen dat zomaar uit de hoge hoed wordt getrokken. Integendeel, er zijn heel veel gesprekken gevoerd. Er is vervolgens met een hele hoop gebruikers ook in gesprek gegaan over, kan het een klein beetje anders? Vervolgens zijn er in de afgelopen twee jaar stewards in dat park gegaan, er zijn matrixborden geplaatst, er zijn politieagenten geweest die op een hele ludieke manier hebben gezegd: jongens, het kan ook wel een keer anders en dan houd je nog steeds een leuke dag of een leuke avond in het park. Het is dus echt niet zo dat wij nu een aantal maatregelen uit de hoge hoed trekken. Er heeft een escalatie plaatsgevonden in het gebruik van het park. Daar is gepast op gereageerd met een aantal maatregelen in de afgelopen periode. Dat is verhevigd in de afgelopen anderhalf, twee jaar en er is dus wel degelijk stap voor stap geprobeerd om mensen zelf de overtuiging te geven: 'ik heb ook nog met anderen te maken'. Het gaat om het hervinden van het evenwicht in het gebruik van dat park in relatie tot de mensen die daar omheen wonen. Die kring kun je heel ruim trekken, want de overlastmeldingen komen echt niet van de Oranjesingel alleen. Die gaan tot diep in de Oranjebuurt of in de Hortusbuurt. Er is vervolgens een groot aantal extra maatregelen

getroffen. Dan reageer ik ook gelijk al op de motie over de afvalbakken. Er zijn extra afvalbakken geplaatst, er zijn extra ledigingen geweest, er wordt op dit moment onderzocht of er niet toch nog een extra ondergrondse container bij de speelweide geplaatst kan worden. Dat was mijn reactie ook in de commissie, op dit punt, van die afvalstromen die daar zijn. Het neemt ergens een einde. We hebben ook nog een paar andere dingen in deze stad te doen, die ook heel belangrijk zijn. Er wordt met man en macht gewerkt door onze mensen van het Stadsbeheer om de boel op tijd weer schoon te krijgen. Er zijn extra rondes en er wordt dus ook volop geïnvesteerd. Er zijn heel veel extra containers geplaatst, zoals gezegd. Dan even op het punt van de boa's, want dat zit mij hier eerlijk gezegd ook heel hoog. Wij hebben in relatie tot de omvang van deze stad, een aantal boa's dat ver onder het gemiddelde ligt van wat je in een stad met deze omvang, deze ambities en deze bevolkingssamenstelling zou mogen verwachten. Al die boa's hebben allemaal hun rooster omgegooid in de afgelopen dagen om ervoor te zorgen dat zij 's avonds present waren op het Stadsstrand en in het Noorderplantsoen. Zij kijken niet op een uurtje en die zijn helemaal niet in de stand van: ik zie het heel zwart-wit, vanaf tien uur moet het helemaal muisstil zijn. Dat zijn allemaal goed opgeleide mensen, die proberen via de overtuiging en een milde drang ervoor te zorgen dat het daar vanaf tien uur een klein beetje stiller wordt. Dat handjevol mensen hebben in de afgelopen tijd allemaal overuren geschreven. Dat betekent dus dat ik ze niet ergens anders in de stad kan inzetten – wat we ook allemaal belangrijk vinden – en dat de capaciteit eindig is. Over de inzet van de politie heb ik u al de mededeling gedaan dat het aantal uren dat geschreven is in de afgelopen anderhalf jaar door de politie dusdanig is, dat er geen uur meer af kan. Iedereen heeft extra uren gedraaid. De relatie is dat op het moment dat het escaleert op een enige plek en de boa's het niet meer aankunnen, dat dan de politie instapt om het andere werk te doen. Helaas is dat, op iets wat er tot tien uur best nog aardig eruitziet – daar heeft u ook de krantenberichten en andere berichten over gelezen – het geval. Het resultaat daarvan is, dat heeft u ook kunnen lezen in verschillende berichten ... Dat is ook nog een reactie op de motie van Student en Stad, 100% Groningen en VVD: dat veel inwoners met heel veel plezier genieten van het Stadsstrand en het Noorderplantsoen is niet meer zo. Het is gewoon niet meer zo en dat weet u ook. Ik spreek heel veel mensen uit die omgeving die zeggen: "Ik kom er niet meer, want ik vind het helemaal niet meer aardig, leuk en ontspannen en het is niet meer plezierig". Dat is waar we op reageren. We reageren niet, omdat we uit een jaren '50-mentaliteit zeggen, laten we nog eens eventjes kijken hoe we hier het handhaven doen. Dat is helemaal de discussie niet. De discussie is dat een hele groep mensen voor wie het Stadsstrand en het Noorderplantsoen bedoeld zijn, zeggen, ik voel me daar niet meer thuis en zij verdienen ook een plek, want zo hebben we het bedoeld, voor iedereen. Dat betekent dat we een beetje rekening houden met elkaar en daar overspannen we niemand verwachtingen en faciliteren we, waar we kunnen. Daar zijn we aanwezig om op een ludieke en speelse manier in te spelen op de behoeften van onze inwoners, maar het evenwicht zijn we kwijtgeraakt en dat is in een hoog tempo gegaan. Dat betekent dus dat de veronderstelling die in die motie ligt over de afvalinzameling en afvalbakken niet juist is, want er zijn wel degelijk extra inspanningen verricht en er wordt nog steeds naar gekeken. Die inspanning is dusdanig dat ik liever vandaag dan morgen afschaal, zowel voor wat betreft de boa's als wat betreft de politie, want ik kan ze wel beter gebruiken en er zijn andere plekken – die zijn ook al vanmiddag aan de orde geweest – waar ze ook nodig zijn.

Dat betekent dus dat ik ook, zoals de heer Rebergen al refereerde, in de commissie heb aangegeven dat ik natuurlijk kom met een evaluatie. Pin me er niet op vast dat het september is, want als september nog een hele warme maand is, waarbij we nog steeds die extra inzet hebben te plegen, dan kom ik in oktober. Echter, uit de aard van het betoog van mij vloeit al voort dat ik zeg, liever vandaag dan morgen schaal ik weer af. Ik doe het niet voor mijn lol en heel veel stadjes ook niet en u ook niet. Ik kom met een evaluatie op een relevant moment, maar dat zou ook wel eens oktober kunnen zijn. Als het vriest in september en er geen kip meer te bekennen is, dan kom ik in september met die evaluatie. Ik neem dit mee, maar ik ga u niet beloven dat ik in september kom. Ik kom nog wel dit jaar, want ik wil ook wel graag weten welke effecten er zijn. Het kan ook betekenen dat we nog wat extra maatregelen hebben te treffen, maar dat zult u zelf ook wel begrijpen. Dan is de motie onder tien: "In de hoek van mijn kamer, staat de fles al te wachten". Die fles wordt meegenomen, kratten vol zelfs, in de wagentjes van Albert Heijn, de Jumbo en andere leveranciers in de omgeving naar het Noorderplantsoen en het Stadsstrand. Dan mogen we de flessen daar dus aantreffen. U ontkracht uw eigen redenering met deze motie, omdat hieruit al blijkt dat we vorig jaar een geleidelijke opschaling van de maatregelen hebben gedaan. Met andere woorden, als deze motie gehandhaafd blijft en aangenomen wordt, dan hebben de andere maatregelen niet zoveel zin meer, want ik heb u het verband tussen alcoholgebruik en het gedrag, zeker na tien uur 's avonds, in de commissie uitgelegd en ook het feit dat die flessen af en toe in de richting van de boa's en de agenten worden gegooid. Dan de laatste motie, dat gaat over geen stiltegebied maken na tien uur van Stadsstrand en Noorderplantsoen. Dat veronderstelt een klein beetje dat het een hele zwart-wit discussie is en daar heb ik in de commissie al op gereageerd. Natuurlijk gaan we er met verstand mee om. Natuurlijk hebben wij begrip voor het feit dat niet iedereen daar de klok precies om tien uur heeft zitten, maar de intentie daarvan is wel dat er een grondslag moet zijn om als iemand na tien uur zich in grote groepen nog heel onwelvoeglijk gedraagt, dat je dan ook de mogelijkheid hebt om te zeggen: "Nu is het afgelopen en wegwezen!" Nogmaals – dat zeg ik ook in de richting van de heer Van Kesteren die ik nu, hoop ik, een klein beetje gesteund heb in zijn worsteling – het gaat er dus om dat we een klein beetje terrein terugwinnen en dat we het park en het Stadsstrand weer toegankelijk maken voor iedereen. Dank u.

01:44:43

Vicevoorzitter: Dank u wel, burgemeester Schuiling. Dan kijk ik eerst naar de fractie van Student en Stad. Wilt u uw motie twee handhaven, indienen, meneer Bosch?

01:44:56

De heer Bosch: De motie over de evaluatie willen wij intrekken. Ik heb via de app met andere indieners overlegd, maar ik kijk even naar 100% Groningen. Die willen wij intrekken, we vinden de toezegging nu wel met een duidelijke tijdslijmet na de zomer voldoende, dus dank daarvoor aan het college. De andere drie moties handhaven we met de genoemde argumentatie.

01:45:19

Vicevoorzitter: Dan gaan we allereerst stemmen over motie nummer twee allereerst. De motie: 'Houd de plasticsoep uit het Noorderplantsoen en het Stadsstrand, maak het water schoner voor haar voortbestaan'. De stemming is geopend. Oh, sorry zijn er stemverklaringen? Ik vergeet even wat.

01:46:20

Vicevoorzitter: Dan kan de stemming worden gesloten. Er zijn 44 stemmen uitgebracht, voor deze motie zeven en tegen 37. Deze motie is verworpen. Dan gaan we over naar motie nummer tien: 'In de hoek van mijn kamer staat de fles al te wachten'. Zijn er mensen die een stemverklaring willen doen? Dat is niet het geval. Dan open ik de stemming.

01:47:17

Vicevoorzitter: Dan sluit ik de stemming. Er zijn 44 stemmen uitgebracht voor 7, tegen 37. Ik wil graag Student en Stad er nog op wijzen dat onder het eerste verzoekpunt een ei- en ij-fout is gemaakt in het woord speelweide, zoals eerder vanavond al door de heer Van Kesteren is opgemerkt bij een ander onderwerp.

01:47:45

Vicevoorzitter: Dan we door naar motie nummer 11: 'stiltegebied'. Dan open ik ook deze stemming.

01:48:15

Vicevoorzitter: Vierenveertig stemmen uitgebracht. Ik sluit de stemming. Zeven voor, 37 tegen en ook deze motie is verworpen. Dan gaan we naar het voorstel zelf. Zijn er nog andere stemverklaringen te doen? Dat is niet het geval. Dan open ik de stemming.

01:48:36

De heer Bosch: Excuses, Voorzitter, ik zou graag een stemverklaring willen.

01:48:40

Vicevoorzitter: Gaat uw gang, meneer Bosch.

01:48:44

De heer Bosch: Het raadsvoorstel zelf zullen wij steunen, want dat heeft geen betrekking op de maatregelen zelf. De maatregelen zijn niet direct verbonden met dit raadsvoorstel, dus wij zullen dit steunen.

01:50:03

Vicevoorzitter: Ja, gelukt, de heer Been. Vierenveertig stemmen uitgebracht en 44 stemmen voor dit raadsvoorstel, waarmee dit is aangenomen. Dan geef ik het woord weer aan de voorzitter van de raad.

01:50:16

Voorzitter: Voorzitter, dank. Omdat ik er toch wel aan hecht om toezeggingen die zijn gedaan goed vast te leggen, ook publiekelijk, herinner ik de heer Pechler er nog even aan dat de vegan barbecueplek door ons samen zal worden geopend.

01:50:33

De heer Pechler: Dank, daar kijk ik nu al naar uit.

01:50:36

Voorzitter: Ja, ik ook, maar u moet er wel vorm aan geven. Een beetje mooie woorden, dat helpt natuurlijk niet. Ik stel voor dat we na al deze emoties een kort moment ons vertreden. Tien minuten schorsing en dan de rest van de behandeling van de agenda. Tien minuten schorsing.

11. Moties vreemd aan de orde van de dag

11b. Driebondsbos in zijn SES

02:09:28

Voorzitter: Ik heropen de vergadering en stel aan de orde een motie vreemd aan de orde van de dag, naar aanleiding van een collegebrief over de Eemskanaalzone. Die motie is ingediend door GroenLinks, CDA, Partij voor de Dieren, D66 en de ChristenUnie en gaat over de Eemskanaalzone. Wie van de indieners mag ik het woord gegeven? Ja, meneer Sietsma.

02:10:05

De heer Sietsma: Ja, dank u wel, Voorzitter. We hebben in de voorbereidende sessie uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkelingen in dat gebied en er was onder andere veel aandacht voor het Driebondsbos en de hele zone waar het Driebondsbos in ligt, langs het Eemskanaal. Enkele raadsleden hebben de afgelopen week ook, vorige week was dat geloof ik, een excursie bijgewoond die georganiseerd werd door omwonenden. Toen is bij velen van ons goed doorgedrongen wat de waarde van dat Driebondsbos is. Dat is voor ons aanleiding om bij het college er nog eens op aan te dringen daar voorlopig geen grootschalig beheer en onderhoud te plegen en vooral ook te kijken hoe we dat Driebondsbos een plek kunnen geven in de hele zone en de waarde van het Driebondsbos te bespreken met natuurorganisaties in een open gesprek. Dat is ook de strekking van de motie die overigens ook mede-ingediend wordt door 100% Groningen en de partijen die de burgemeester al noemde. Dat als inleiding.

02:11:25

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er andere indieners die hier graag nog een toelichting op willen geven? Mevrouw De Wrede.

02:11:35

Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel, Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de woordvoering van GroenLinks met als kleine toevoeging dat wij vurig hopen dat niet alleen op korte termijn, maar ook op de langere dat termijn dit gebied mag blijven wat het is; een klein stukje wildernis. Dank u wel.

02:11:59

Voorzitter: Anderen nog? Ja, meneer Rustebiel.

02:12:03

De heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. Onlangs hadden we het over De Suikerzijde en toen ging het over De Held en toen zei de wethouder: "Eigenlijk moeten we bij de ontwikkeling van De Held beter kijken hoe we straks het huidige natuurgebied en de huidige natuurwaarden beter kunnen borgen in de ontwikkeling die daar gaat komen met die woonwijk". Wij denken dat dat ook een goede houding is richting het Driebondsbos. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het een plek krijgt in de huidige wijk of in de wijk die er straks komt, op een ecologische en waardevolle manier en dat is het verzoek wat nu voorligt.

02:12:32

Voorzitter: Mevrouw Moorlag, ChristenUnie.

02:12:35

Mevrouw Moorlag: Ja bedankt, Voorzitter. Afgelopen vergadering gaven we aan dat het ons goed leek het Driebondsbos toegankelijk te maken voor omwonenden, als daarmee het bos veiliger werd en de natuurwaarden zoveel mogelijk behouden bleven. Inmiddels hebben we begrepen dat het erg lastig wordt om dit bos toegankelijk te maken zonder dat dit ten koste gaat van de natuurwaarden. Tegelijkertijd is het bos, zoals het nu is, vrijwel ontoegankelijk gezien de drassige grond en bijvoorbeeld de berenklauwen rondom het bos. Het is dus goed mogelijk dat het niet nodig is het bos aan te pakken in het kader van de veiligheid. Het lijkt ons daarom goed dat er met natuurorganisaties gekeken wordt hoe de natuurwaarden van het bos zoveel mogelijk behouden kunnen worden en te wachten met onderhoud en beheer in het bos, totdat de raad nadere besluiten heeft genomen in het kader van ontwikkelstrategie. Dit is de reden dat we deze motie ook mede-indienen.

02:13:28

Voorzitter: Anderen nog? Ja, meneer Boter.

02:13:31

De heer Boter: Dank u wel, meneer de voorzitter. Een kleine opmerking. Het lijkt ons een prima motie, zeker het verzoekpunt één en drie steunen wij van harte met onze stem. Bij nummer twee, bij een open overleg – wij zijn misschien iets anders dan mevrouw De Wrede – maar iets van een recreatief bij gebruik, dat zou wandelen en dergelijke kunnen zijn, zouden we wel op prijs stellen als daar een woonwijk komt.

02:13:51

Voorzitter: De heer Van der Laan, Partij van de Arbeid.

02:13:53

De heer Van der Laan: Dank u wel, Voorzitter. Wij staan sympathiek tegenover de motie. Het lijkt ons goed om die ecologische belangen mee te wegen en dat is ook heel belangrijk. Tegelijkertijd kunnen we deze motie ook steunen. Hoogstwaarschijnlijk ook, omdat het de mogelijkheid openlaat om het park ook in beheer te nemen als recreatiegebied. Wij zien daar namelijk ook, zeker in relatie tot de nieuw aan te leggen woonwijk, de toegevoegde waarde van in. Dank u wel.

02:14:17

Voorzitter: Meneer Staijen.

02:14:19

De heer Staijen: Ja, dank u, Voorzitter. De Stadspartij heeft al heel vaak het probleem van het Driebondsbos aangekaart. Het is dus geen park, zoals mijn voorganger het net noemde en ook geen slibdepot, zoals de wethouder het graag noemt, maar echt een natuurgebiedje. Ik sluit me verder volledig aan bij de woordvoering van mevrouw De Wrede.

02:14:39

Voorzitter: Anderen nog? Ja, de SP.

02:14:44

De heer De Greef: Ja, dank u wel, Voorzitter. Laten we daar vooral niets kapot maken wat we uiteindelijk willen behouden en voor de rest wil ik me aansluiten bij de stemverklaring van de VVD.

02:14:56

Voorzitter: Dank u. Het CDA, meneer Ubbens.

02:14:58

De heer Ubbens: Ja, dank Voorzitter. Wij hadden in de commissie al voorgesteld dat het, wat ons betreft, een goed idee zou zijn om het Driebondsbos te houden, zoals het nu is. Het bos heeft een grote natuurwaarde en het toegankelijk maken daarvan zal dat grotendeels tenietdoen, terwijl er een ander deel van het slibdepot is, wat daar wellicht geschikter voor is en wat eenvoudiger toegankelijk gemaakt kan worden. Dat is waar nu het bikepark wordt voorgesteld en dat wordt straks besproken. Wij zijn nog wel benieuwd naar de reactie van de wethouder op de motie die gaat over het ecologisch onderzoek aldaar, maar wij zijn voor het behoud van het Driebondsbos.

02:15:33

Voorzitter: Anderen nog? Meneer Bosch.

02:15:34

De heer Bosch: Ik wil me graag volledig aansluiten bij de woordvoering van de Partij van de Arbeid.

02:15:43

De heer Moerkerk: Voorzitter?

02:15:48

Voorzitter: Meneer Moerkerk.

02:15:48

De heer Moerkerk: Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie is mede-indiener van deze motie, omdat we hopen dat het de aanzet is tot het zoveel mogelijk behouden van dit bos en ook te meer, omdat het behoud geen aanslag lijkt te doen op het ontwikkelen van het gebied ernaast om te bouwen. De consequenties van dit bos laten wat het is lijkt ons dus beperkt. Dank u.

02:16:11

Voorzitter: Iedereen die wat wilde zeggen, heeft wat gezegd. Wethouder.

02:16:18

De heer Van der Schaaf: Ja, dank u wel, Voorzitter. Wij hebben een brief geschreven over het stedenbouwkundig plan van eisen en het stedenbouwkundig plan van eisen ook aan u aangeboden. Dat is de eerste stap in een ontwikkeling van de totale Eemskanaalzone. Een gebied met heel veel functies, met woningen, met natuur, met recreatie en ook met economie en voorzieningen. We moeten nog heel veel zaken afwegen daarin. We hebben ook in de discussie die we met elkaar hebben gehad in de raad en zich toespitste op dit gebied langs het kanaal, wat ook een onderdeel is van de totale ontwikkeling, aangegeven dat we daar ook – ik heb daar ook en aantal toezeggingen gedaan met name over de ecologische betekenis, op het versterkend mee-ontwikkelen van die ecologische betekenis – vooruitlopend op welke keuze er in dat gebied ook gemaakt moet worden, het ook logisch is om niet nu al onderhoud te gaan doen. Daar is geen noodzaak toe en dat zou ook vooruitlopen op keuzen die we nog helemaal niet hoeven te maken. Dit is een motie die uitstekend aansluit, wat mij betreft, bij de toezeggingen die ik daar gedaan heb en ook

duidelijk dingen aanscherpt ten opzichte van wat we in de brief hebben gezet. Als ik het zo hoor kan die aanpak op breed draagvlak in deze raad rekenen, dus oordeel aan de raad.

02:17:28

Voorzitter: Dank u zeer. Kunnen we overgaan tot stemming? Geen stemverklaringen meer? Nee, dan gaan we stemmen. Ik breng de motie in stemming, 44 stemmen uit te brengen.

02:18:02

Voorzitter: Alle leden zijn voor deze motie, aanvaard.

11b. Ga toch foetsie

Dan zijn we bij de motie van de Partij voor de Dieren en de Stadspartij: 'Ga toch foetsie'. Wie mag ik het woord geven?

02:18:31

Mevrouw De Wrede: Zal ik beginnen?

02:18:32

Voorzitter: Ja.

02:18:33

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter. Het college heeft in al haar wijsheid een gebiedje naast het Driebondsbos aangewezen als tijdelijk skillspark. Wij zijn van mening – en daarin worden wij ook wel gesteund door natuurorganisaties – dat dit gebied samen met het Driebondsbos beschouwd moet worden als één natuurgebied. Sommige vleermuizen slapen in het Driebondsbos en die foerageren op het gebied dat nu aangewezen is als potentieel skillspark bij de waterplas. Het college heeft een logische quickscan laten opmaken van dit gebied. Daar staan enkele aanbevelingen in, waaronder het feit dat er een formele broedvogelinventarisatie zou moeten plaatsvinden, voordat er volgstappen worden genomen. Die heeft recentelijk plaats gevonden. Die is enkele weken of een week geleden naar ons toe gestuurd en dat zegt heel veel over de mate van wettelijke bescherming die dit gebied kent. Wij zouden heel graag van het college een reactie willen, een update door een ecooloog opgesteld, hoe we nu verder zouden moeten gaan – wat ons betreft liever niet – met het skillspark en wat de gevolgen zijn van de hier aangetroffen vogels voor de verdere ontwikkelingen. Dat is ook één van de aanbevelingen uit deze quickscan. Wij denken dat ook dit een motie is die heel goed omarmd zou kunnen worden door de wethouder, die ten aanzien van het Driebondsbos in ieder geval nu toch al een heel goede pet lijkt op te hebben. Dank u wel.

02:20:39

Voorzitter: Meneer Staijen, wenst u nog aanvulling?

02:20:43

De heer Staijen: Nee, Voorzitter, ik sluit me hierbij volledig aan bij de woordvoering van mevrouw de Wrede, die in mijn ogen hier veel deskundiger in is dan ik kan zijn.

02:20:52

Voorzitter: Onderschat u zelf nu niet. Zijn er nog andere leden van de raad over deze motie? Meneer Sietsma.

02:21:01

De heer Sietsma: Ja, dank u wel, Voorzitter. GroenLinks kan wel meeleven met de zorg die spreekt uit de motie van de Partij voor de Dieren over de effecten van een skillspark op een plek die ook veel vogels herbergt, juist in broedtijd. Echter, ik denk dat ook de Partij voor de Dieren weet dat er nog een omgevingsvergunning aangevraagd gaat worden en dat dat ook het moment is om het broedvogelonderzoek, dat onlangs is gedaan, opnieuw te wegen. Ik wijs er ook op dat de wethouder al heeft toegezegd dat alle aanbevelingen worden overgenomen, dus wat ons betreft is deze motie daardoor overbodig.

02:21:53

Voorzitter: Meneer Van der Laan.

02:21:55

De heer Van der Laan: Dank u wel. Wij overwegen hiertoe dat het aanleggen van het skillspark op korte termijn – wat ons betreft – ook belangrijk is voor de gezonde stad, om mensen te stimuleren om te bewegen, zeker in deze tijd. Voor het overige sluit ik me graag aan bij de woordvoering van GroenLinks.

02:22:10

Voorzitter: Meneer Bosch.

02:22:12

De heer Bosch: Ook ik sluit me graag aan bij de woorden van GroenLinks.

02:22:15

Voorzitter: Anderen nog? Gaat uw gang, mevrouw Moorlag.

02:22:22

Mevrouw Moorlag: Ja bedankt, Voorzitter. Wij sluiten ons ook aan bij de woorden van GroenLinks. We verwachten ook dat het college het verdere traject ecologisch gezien zorgvuldig gaat volgen en daarmee is wat ons betreft deze motie overbodig.

02:22:37

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

02:22:39

De heer Rustebiel: Ja, dank u wel Voorzitter. Een groep enthousiaste vrijwilligers is al vijf jaar bezig om te kijken of er ergens een mountainbikeroute gevormd kan worden en die plek lijkt nu, althans voorlopig, gevonden te worden. Ze hebben daarbij een deskundige ecooloog in de arm genomen, de heer Patrick Jansen, die ook ervaring heeft met het aanleggen van routes in grote en beschermde natuurgebieden in Nederland. Wij hebben er ook vertrouwen in dat ook in de uitvoering van zo een route, als die er komt, dat daar echt nog – ook qua inpassing – heel veel mogelijk is.

02:23:10

Voorzitter: Anderen nog? Wethouder, preadvies.

02:23:17

De heer Van der Schaaf: Ja, dank u, Voorzitter. Het college zal deze motie ontraden. Aansluitend bij de heer Rustebiel, zijn we er echt van overtuigd dat inderdaad de aanleg van het skillspark heel goed te combineren is met het voldoen aan alle wetgeving op dat vlak. We hebben een ecologische beoordeling gemaakt, waarin de conclusie tot nu toe was dat er

op het terrein van het skillspark op dit moment geen nesten verwacht worden die buiten het broedseizoen beschermd zijn. Dat betekent dat er een aantal aanbevelingen uitgekomen zijn, bijvoorbeeld het aanleggen buiten het broedseizoen en dat soort aanbevelingen nemen wij natuurlijk over. In de raad moet er ook nog een omgevingsvergunning worden aangevraagd en dan zullen wij opnieuw alle beschikbare informatie, dus ook de gedane broedvogelmonitoring, daarbij betrekken. Daarbij wordt door de gemeente beoordeeld of er dan eventueel sprake zou zijn – wat wij dus niet verwachten – van een conflict met de Wet natuurbescherming. Uiteindelijk is dan, zoals altijd, de provincie het bevoegd gezag om te constateren of dat een conflict is, waar ontheffing voor nodig is of niet. Dat verwachten wij echter niet en wat de heer Rustebiel al zei, ook samen met de initiatiefnemers denken wij inderdaad het skillspark hier op een hele verantwoorde manier te kunnen inpassen.

02:24:25

Voorzitter: Dank u zeer. Ik kijk naar de indieners, of u de motie met deze toezegging in stemming wenst te brengen?

02:24:33

Mevrouw De Wrede: Wij hebben helemaal geen toezegging gehoord. Wij horen alleen een college dat vastbesloten is om een skillspark te beginnen op een heel waardevol natuurgebied. Terwijl, vlakbij gebouwd wordt aan Meerstad, of in ieder geval een paar 100 meter verderop – wel dermate ver dat de dieren in dit gebiedje daardoor niet gestoord worden – maar wat er wel voor zorgt dat daar enorme zandbulten zijn gedeponeed, waar natuurlijk een veel beter skillspark van te maken zou zijn dan van dit stukje rietland dat zo een prachtige, ecologische functie heeft gekregen op natuurlijke wijze. Wij kunnen helaas op dit moment niet anders dan concluderen dat natuur en ecologie en een hele zorgvuldige behandeling daarvan hier toch wel achterblijft en dat vinden wij zeer teleurstellend. Voor de duidelijkheid, wij dienen de motie wel in.

02:25:42

Voorzitter: Mag ik dan voorstellen dat we overgaan tot stemming over deze motie? Wenst iemand nog een stemverklaring af te leggen? Meneer De Greef.

02:25:51

De heer De Greef: Ja, dank u. Wij vinden de uitleg van de wethouder en dat u die adviezen nog mee gaat nemen in het uiteindelijke plan voldoende. We zullen daarom tegen de motie stemmen.

02:26:00

Voorzitter: Andere stemverklaringen nog? Nee, dan gaan we stemmen.

02:26:05

Voorzitter: De motie is verworpen. Vierenveertig stemmen uitgebracht, voor 7 en tegen 37.

11c. Onderzoek de rol van de overheid in het slavernijverleden

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie vreemd aan de orde van de dag over onderzoek naar de rol van de overheid in het slavernijverleden. Wie van de indieners mag ik daar het woord over geven? Ja, meneer Lo-A-Njoe.

02:27:10

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, Voorzitter. Morgen is het 1 juli, dan vieren steeds meer mensen dat op 1 juli 1863 officieel de slavernij in Suriname en op de Antillen werd afgeschaft. Keti Koti Groningen organiseert morgen een stadswandeling in dit kader, omdat de rol van Groningen een onderdeel van die geschiedenis is die lange tijd onderbelicht is geweest en die nog steeds voor velen niet duidelijk is. Keti Koti is helaas nog geen feestdag voor iedereen en velen in dit land hebben geen idee van de betekenis ervan. Ja, dat gold lange tijd ook voor mijzelf, ondanks dat ikzelf nazaat ben van tot slaaf gemaakten met Afrikaanse oorsprong en van Chinese en Indiase contractarbeiders die door Nederland in groten getale naar Suriname werden verscheept om na 1873 het werk op de plantages over te nemen. Ik vind het onbegrijpelijk dat ik hier vroeger op school nauwelijks iets over heb geleerd of heb kunnen lezen. Ik heb ook geleerd dat ik daar geen uitzondering in ben. Als Nederlanders met voorouders die tot slaaf werden gemaakt de duistere geschiedenis en de gruwelijkheden van deze slavernij nauwelijks kennen, dan is het toch niet verwonderlijk en ook helemaal niet raar dat medelanders met een andere achtergrond er vaak nog minder over weten. Voorzitter, grootschalige slavernij en slavenhandel maakten echter deel uit van onze gedeelde, gezamenlijke geschiedenis, wie je voorouders ook zijn. Daarom vinden wij het belangrijk dat we dit gezamenlijke verleden, deze gedeelde geschiedenis – zeker ook op lokaal niveau – beter in kaart brengen, voluit erkennen en ons afvragen hoe dit verleden zich verhoudt tot culturele verhoudingen en misstanden in het heden. Daarom dienen wij samen met GroenLinks, 100% Groningen, de Partij voor de Dieren, Student en Stad en de ChristenUnie deze motie in, die gericht is op twee zaken. Ten eerste, het erkennen van het slavernijverleden van ons land. We roepen het college op om aan te sluiten bij de andere grote steden in dit land in de lobby om excuses te maken, als Staat der Nederlanden voor een rol in het slavernijverleden. Dergelijke excuses dragen bij aan erkenning van het leed, bewustwording van deze geschiedenis en het bespreekbaar maken en het tegengaan van racisme en discriminatie. Ten tweede roepen we op tot uitgebreider onderzoek naar de rol die Groningen specifiek hierin heeft gehad, via haar bestuurskamer in de West-Indische Compagnie. Daarbij tevens de Groningse rol in slavernij, in slavenhandel in andere gebieden – want die waren er ook – zoals de VOC-gebieden in onder andere Nederlands-Indië en die goed in kaart te brengen. Overigens vinden wij het beeld van de betrokkenheid en de rol van de Groningse stadsbestuurders bij de slavenhandel en de slavernij tot nu toe, op basis van wat wél bekend is over het verleden, uitermate treurig en beschamend. Dat beeld is namelijk dat de meerderheid van onze rechtsvoorgangers met kop en kont in de mensenhandel zat en enorme bedragen verdienden aan de slavernij en de koloniën, terwijl zij op hetzelfde moment de stad bestuurden. Voorzitter, ik sluit af. We zijn een land dat regelmatig schittert in al zijn diversiteit, maar ook een land, waarin Nederlanders van kleur nog regelmatig worden geconfronteerd met aspecten van racisme en discriminatie en dat is niet los te zien van ons slavernijverleden en de koloniale geschiedenis. Voorzitter, voor nazaten van slavenhouders en voor nazaten van tot slaaf gemaakten, maar evenzeer voor onze samenleving als geheel, past dan ook het volgende Surinaamse gezegde: 'Wie zijn wortels niet kent, kan ook niet groeien en ook niet tot bloei komen'. Dank u wel.

02:30:39

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er andere indianers hierover? Ja, meneer Van Hoorn.

02:30:46

De heer Van Hoorn: Voorzitter, ik zal het kort houden. Ik heb hier vrij weinig aan toe te voegen en daarvoor dank ook. Wij dienen deze motie mede in, omdat slaven niet bestaan. Er is uitsluitend sprake van 'tot slaaf gemaakten'. Slavernij is niet iets dat is gebeurd, het is niemand overkomen. Het is door mensen andere mensen aangedaan. Dit erkennen is essentieel. Dat geldt ook voor de rol van Groningen en de rol van het Groningse bestuur in de slavenhandel. Het volledige verleden kan alleen erkend worden als deze ook in zijn compleetheid negatief en positief bekend is. Vandaar ook de vraag naar een onderzoek naar dit verleden. Landelijk daarentegen weten we wel voldoende. Het is een zwarte bladzijde, waar een heleboel kwalijke dingen zijn gebeurd die nog steeds vandaag de dag doorspelen in onze maatschappij. Onze inzet op landelijke excuses hieruit volgend, is dan ook wat mijn fractie betreft, niet meer dan vanzelfsprekend. Dank u wel.

02:31:49

Voorzitter: Meneer Rebergen, ChristenUnie.

02:31:51

De heer Rebergen: Dank u wel, Voorzitter. Slavernij, onvrije arbeid door iemand in eigendom van een ander, loopt helaas als een draad door de moderne geschiedenis. Partijgenoot en tweede kamerlid Don Ceder zet zich al lange tijd in voor bespreking van dit onderwerp. Daarover geeft hij aan dat het gaat om erkenning van het verleden en dat Nederland er niet goed in is om zijn verleden onder ogen te zien. Kennis over de rol van Groningen leidt tot inzicht over passende reactie van de huidige overheid. Hierdoor kan Groningen proactief kijken en handelen naar haar eigen rol in de geschiedenis en aansluiten bij een bestaande beweging in Groningen. Zo wordt op 1 juli Ketu Koti gevierd ter herdenking van de afschaffing van de slavernij en is in 2016 een boek uitgegeven over het slavernijverleden van Groningen, inclusief Informatieve wandel- en fietsroutes. Wat belangrijk is, is dat deze motie ons aanspoort tot verbinding en niet tot polarisatie. Dit vraagt, wat ons betreft, om het betrekken van inwoners en organisaties bij de uitvoering van de motie, omdat inwoners van Groningen vandaag nog schade kunnen ondervinden van het slavernijverleden. We willen onze ogen ook niet sluiten voor de uitwerking van slavernij in onze gemeente vandaag de dag. Laten we samen ervoor zorgen dat niemand ten prooi valt aan gedwongen werk, bijvoorbeeld in de prostitutie. Dat niemand slachtoffer wordt van mensenhandel en dat uitbuiting en discriminatie worden verdreven uit de huidige arbeidsmarkt. Laten we daarom samen reflecteren op onze rol, zoeken naar een passende reactie en oog houden voor voorbeelden en uitwerkingen van slavernij in onze gemeente. Tot zover.

02:33:31

Voorzitter: Dank u zeer, mevrouw Menger.

02:33:38

Mevrouw Menger: Ja, dank u wel, Voorzitter. Dit onderwerp roept heftige gevoelens op in de samenleving. Binnen mijn fractie hebben we dan ook de afweging gemaakt of we dit wel gingen doen, het mede-indienen. De feiten zijn er en wij vinden het goed om erbij stil te staan. Morgen, donderdag 1 juli, begint Ketu Koti en het zou een feestdag en gelijktijdig bewustzijnsdag moeten zijn. Bewust stilstaan bij wat slavernij daadwerkelijk betekent en heeft betekend en dat Nederland een slavernijverleden kent en zelfs Groningen haar aandeel hierin heeft gehad. Voor mij komt het dichtbij. Ik ben een directe nazaat van West-

Afrikaanse slaven die zijn verscheept naar de koffie- en suikerrietplantages in Zuid-Amerika. Als mensen mij vragen, waar ik vandaan kom en ik antwoord uit Colombia, dan is bijna altijd het standaardantwoord: "Huh, maar zijn er in Colombia donkere mensen, zoals jij?" Dan is mijn reactie: "Jazeker, Afrikaanse slaven weet je wel, die in groten getale verscheept zijn naar de koffie- en suikerrietplantages". Dan volgt er altijd een ongemakkelijke stilte en daarna gaan we weer over tot de orde van de dag. Voorzitter, mijn fractie vindt het goed om stil te staan bij historische gebeurtenissen, ook zeker die gebeurtenissen die ongemakkelijk en beschamend zijn. Erkenning voor elk verleden is belangrijk, de goede en de slechte zaken die hebben plaatsgevonden. Collectieve excuses vanuit de overheidsbestuurders is wenselijk. Met excuses geef je erkenning en kan een diep geslagen wond helen. Desalniettemin is het tegelijkertijd verschrikkelijk om te beseffen dat er nog altijd slavernij bestaat in deze wereld, in diverse vormen, op diverse continenten, dichtbij en ver weg. We noemen het alleen gezien de tijdsgeest 'moderne slavernij'. Dank u, Voorzitter.

02:35:28

Voorzitter: De heer Pechler, de Partij voor de Dieren.

02:35:31

De heer Pechler: Ja, dank Voorzitter. Een jaar na de Black Lives Matter-protesten is het duidelijk dat dit slechts het begin was van een nieuw tijdperk. Eén waarin we als samenleving kritisch kijken naar ons eigen verleden en waarin we fouten van destijds, die nu nog voortleven in de vorm van neokolonialisme, racisme en discriminatie, recht proberen te zetten. Onderzoek naar ons eigen slavernijverleden is daar één van. Het is natuurlijk een feit dat wat we in Nederland de Gouden Eeuw noemen, voor grote gedeelten van de wereld een tijd was van roofoverval en uitbuiting. Officiële excuses lijken ons hier zeer voor de hand liggen en wel het minste wat we als stadsbestuur kunnen doen. Echter, dat er eerst nader onderzoek wordt gedaan naar de rol van de stad en haar vorige bestuurders lijkt ons ook goed. Wij dienen deze motie van de heer Lo-A-Njoe dan ook van harte mede in en ik kan me voor de rest ook volledig aansluiten bij zijn betoog.

02:36:17

Voorzitter: Meneer Bosch.

02:36:18

De heer Bosch: Ja, Voorzitter. Door mijn mede-indiëners zijn hele mooie en rake woorden gesproken en ik wil me daar dan ook volledig achter scharen en trots zeggen dat wij ook mede-indiëner zijn.

02:36:34

Voorzitter: Zijn er nog andere woordmeldingen op dit punt? Meneer Boter, VVD.

02:36:38

De heer Boter: Dank u wel, meneer de voorzitter. Dank aan de indiëners van deze motie over excuses voor de rol van de overheid met het slavernijverleden. Het is wat onze fractie betreft altijd goed om naar de geschiedenis te kijken en hierbij naast de heldhaftige daden vanuit onze geschiedenis zeker ook oog te hebben voor de duistere kanten van ons verleden. Onze maatschappij heeft als inrichting een buitenlandse oorsprong en daarom zitten we hier zo en debatteren we hier zo, want 'All men are created equal' is in 1776 geschreven in de Amerikaanse Declaration of Independence. Eén van de belangrijkste

ondertekenaars was toen Thomas Jefferson. Als we deze zomer weer naar Frankrijk mogen en de één en twee euromunten in onze hand nemen, dan zien we daar nog steeds de beroemde leus 'Liberté, Egalité, Fraternité' en dat is uit de Franse revolutie. Deze inrichting van de Franse staat komt voort uit de werken van de verlichter Jean-Jacques Rousseau. Beide voornoemde teksten hebben nog steeds veel invloed op onze blik op de wereld en hebben zeker ook bijgedragen aan onze grondwettelijke beginselen dat iedereen gelijk is. Het zorgt er mede voor dat we nu kunnen debatteren, zoals we debatteren, in vrijheid en aanmerkelijke gelijkheid. Helaas heeft deze mooie medaille ook een keerzijde, want Thomas Jefferson heeft zijn hele leven slaven gehouden, ondanks zijn live liberty en pursuit of happiness. Dat is nog steeds een streven, waar we nog heel wat inzet voor moeten doen. Aan de andere kant hield Rousseau wel van gelijke rechten van mensen, maar dat betrof niet vrouwen, dus ook daar zat een wat kwalijke geur aan. Hiermee wil ik namens mijn fractie aangeven dat er een relevante oproep is die D66, GroenLinks en de andere indieners doen om naar de donkere pagina's van ons gemeentelijk verleden te kijken en onze inzet in de West-Indische en de Verenigde Oost-Indische Compagnie en dan zeker met betrekking tot de slavernij. Nu komt er toch een maar. Het is voor onze fractie namelijk wel lastig om met de bril van nu naar de daden van toen te kijken en dat te veroordelen met excuses. Wij hechter er veel meer aan, dat wij de les uit onze duistere geschiedenis zullen trekken en met onze daden ervoor zullen zorgen dat de slavernij uitgebannen blijft – want ook dat is nog steeds niet helemaal een zekerheid – de gelijkheid van mensen steeds gelijkter wordt – en ook kijk ik dan naar Kirsten en de haren – en ook dieren zullen daar een permanent punt van aandacht, debat en zorg moeten blijven. Dit doen is de opgave wat onze fractie betreft, vanuit ons commitment, aan de geschetste staatsrechtelijke en slavernijgeschiedenis. Daarom steunen we op dat punt wel de motie die er is om dat onderzoek te doen en onder ogen te zien wat de duistere kant van onze geschiedenis is. Echter, voor ons is het dan niet zo relevant om daar excuses aan toe te voegen, maar meer dat we dit gaan gebruiken of dat het college zich inzet om dit in onderwijsprogramma's of anderszins – zoals geschetst in de motie – naar voren te brengen, opdat wij altijd zullen leren uit deze geschiedenis en deze zich niet zal herhalen. Daar wil ik het graag bij laten.

02:39:36

Voorzitter: Meneer Pechler heeft nog een vraag aan u.

02:39:38

De heer Pechler: Ja, dank, Voorzitter. Op zich een mooie woordvoering van de heer Boter, maar ik vraag me dan toch af wat precies het bezwaar is tegen excuses maken, als wij – zoals ook uit de woorden van de heer Boter blijkt – toch weten dat slavernij iets slechts was.

02:39:52

De heer Boter: Je kunt heel wat voordelen ... maar ons gevoel bij deze excuses is dat je een excuus met volle mening kunt geven, maar je kunt ook een excuus geven zoals een kind soms zegt, sorry mama of sorry papa. Dat is meer aangeleerd dan dat het een écht inhoudelijk excuus is, dus vandaar ook meer het leren van de lessen en ernaar handelen. Daar hebben we namelijk allemaal meer aan, dan een excuus en dan hopen dat het een warm dekbed is en ons een gevoel geeft dat we goed bezig zijn. Vandaar deze reactie.

02:40:21

Voorzitter: Meneer Van Hoorn.

02:40:26

De heer Van Hoorn: Dank u wel. Ik kan volgen wat u zegt en ik ben ook blij dat u, net als de vorige sprekers erkent waarom het van belang is dat we het verleden erkennen. Het is ook belangrijk, dat we daar lessen uit trekken en dat we er vandaag de dag wat aan hebben. Is de VVD-fractie het dan met mij eens dat het dan niet alleen van belang is om te kijken wat wij eraan hebben, maar ook naar allen die er vandaag de dag last van hebben, nazaten van zijn en familiegeschiedenis daarin hebben. Dat zij heel veel genoegdoening en enigszins gevoel van rechtvaardiging kunnen krijgen van niet alleen erkenning, maar ook zeggen: "Sorry we hebben het gedaan, dat hadden we niet moeten doen" oftewel excuses?

02:41:07

De heer Boter: Dat eerste punt en die constatering die u daarin naar voren brengt, die onderschrijven wij als fractie volledig en dat die gesprekken er moeten kunnen zijn en dat je moet kunnen leren van die geschiedenis. Het kan in die gesprekken of in die settings wel degelijk voorkomen dat er vanuit een organisatie, zoals de koning dat in Indonesië volgens mij vorig jaar heeft gedaan, wel degelijk excuses gemaakt zullen worden. Dan gaat het over die situaties en dan maak je daar excuses aan iemand die daar wat aan heeft. Echter, over algemene excuses heb ik net uitgelegd wat wij daarvan vinden.

02:41:40

Voorzitter: Meneer Lo-A-Njoe.

02:41:42

De heer Lo-A-Njoe: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik ben ook blij met het eerste deel van het betoog van de heer Boter. Goed om te horen hoe zij in die kwestie staan, maar toch als het gaat om die excuses. Er wordt regelmatig onderzoek gedaan over hoe het Nederlandse publiek kijkt naar excuses voor deze zaak. Wat daarin opvalt is ten eerste dat het aantal mensen dat excuses een goed idee vindt, toeneemt en de aandacht toeneemt, maar ook dat tweederde van alle Nederlanders met een migratieachtergrond excuses echt heel erg zou waarderen en dat het een grote symbolische betekenis heeft. Dat geldt niet alleen voor mensen met Surinaamse en Antilliaanse achtergrond, maar ook voor mensen met een Marokkaanse en Turkse achtergrond. Hoe beoordeelt de heer Boter die cijfers?

02:42:26

De heer Boter: Daarover zou ik graag met de heer Lo-A-Njoe een keer een bakje koffie drinken en dan de cijfers eens goed bekijken.

02:42:35

Voorzitter: Zijn er nog andere woordmeldingen van de kant van de raad? Meneer Van Kesteren.

02:42:41

De heer Van Kesteren: Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, ik wil de indieners, dan wel de partijen die deze deugmotie straks zullen steunen, wijzen op de hedendaagse slavernij. De zogenaamde 'moderne slavernij', in bijvoorbeeld Congo, waar kindslaven moeten werken in de kobaltmijnen, zodat in Groningen perverse en decadenten linkse deugers in hun elektrische auto kunnen rondrijden. Voorzitter, er zijn 40 miljoen mensen, waarvan 10

miljoen kinderen, die leven in slavernij anno 2020. Kinderen in Groot-Brittannië – dichtbij – die voor een fooi moeten zezen in kledingateliers, dag en nacht. In Afrika werken kindslaven in de cacao-productie. Die worden zelfs bij hun ouders weggehaald. Laten we ons druk maken om islamitische vrouwen in Groningen, die gedwongen thuis zitten, als bezit van hun echtgenoot of hun mannelijke gezinsleden. Laten we ons druk maken om Groningers. Dit is een hypocriete deugmotie, Voorzitter, symboolpolitiek. Eén van de vele non-onderwerpen met geen enkele meerwaarde voor de Groningers die als moderne slaven worden kaalgeplukt en krom moeten liggen voor de vele ideologische beleidsthema's. Ze worden hiervoor volledig kaalgeplukt en in armoede gestort. Dat zijn de zaken, waar de PVV-fractie zich druk om maakt, de moderne slavernij. Laten we ons daar alsjeblieft druk om maken, in plaats van dat geneuzel over slavernij honderden jaren geleden. Dat is toch wat even van mijn hart moest.

02:44:30

Voorzitter: Meneer Van Hoorn.

02:44:32

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter. Ik had me van tevoren voorgenomen om me niet op te winden, dus bedankt voor de uitdaging. Oké, u zegt nogal wat. Waar ga ik beginnen? Allereerst dus als het vandaag de dag gebeurt, is het verschrikkelijk. Op het moment dat het door ons gedaan wordt, maar het is even geleden, dan is het deugen. U vindt het dus wel erg, maar alleen als het nu gebeurt. Dat is punt één. Daarnaast maakt u een vergelijking met mensen die onderdeel zijn van onze samenleving, wat niet alleen nergens op gebaseerd is, maar ook nog eens schadelijk is voor iedere vorm van vrouwenrechten, gelijkheid en alles waar wij als de door u gewaardeerde nuchtere Groningers voor dienen te staan. Sorry Voorzitter, waar de nuchtere Groningers van de heer Van Kesteren voor dienen te staan. Ik vind dat niet alleen schandalig, ik vind het zelfs beneden het niveau van de heer Van Kesteren. Dank u wel.

02:45:34

Voorzitter: Meneer Van Kesteren, wilt u reageren?

02:45:37

De heer Van Kesteren: Ja, ik krijg geen vraag. Ja, we verschillen van mening. Ik zit hier als volksvertegenwoordiger en ik ben begaan met de dagelijkse noden, waar Groningers mee te maken hebben, waar Groningers mee kampen. Ik houd mij minder bezig met dit soort non-onderwerpen. Daar ben ik niet voor ingehuurd door de Groningers. Die willen zien dat hun leven, hun perspectief, wat verbeterd en daar zit ik hier voor.

02:46:05

De heer Van Hoorn: Wellicht kan ik die vraag herhalen dan. Ik zal het concreet proberen te maken. Het is erg als het vandaag gebeurt in Congo en het is deugen en iets waar u zich niet druk over kunt maken, als het enige tijd geleden is gebeurd door handelen van Nederland, ofwel Groningen. Klopt dat, Voorzitter, vraagteken?

02:46:26

De heer Van Kesteren: Ja, ik ben daar eerlijk gezegd niet zo mee bezig, Voorzitter. Onze voorvaders leefden ook in plaggenhutten en werden ook door herenboeren uitgebuit in Oost-Groningen. Als je dat ziet in Beerta en omstreken, daar wonen nog steeds nazaten van

landarbeiders die enorm onderdrukt zijn door de rijke herenboeren. Daar gaan we ook geen statement voor maken om lans te breken voor die mensen. Wat ik wel vind en daarom zit ik ook in de Provinciale Staten, ik wil voor deze mensen een goed toekomstperspectief en een fijne oude dag. Dat is mijn bijdrage aan een betere samenleving, Voorzitter.

02:47:10

Voorzitter: Meneer Staijen.

02:47:12

De heer Staijen: Dank u, Voorzitter. Voorzitter, de Stadspartij neemt afstand van deze zwarte bladzijde uit onze geschiedenis, met de kennis van nu. Onderzoeken en kennis opdoen, kunnen we begrijpen. Ook erkenning van dit deel van ons verleden, wat echt niet zo mooi was, maar we vinden het veel te ver gaan om vanaf deze plek na driehonderd jaar excuses te gaan formuleren voor iets wat nu allesbehalve normaal is, maar toen algemeen gangbaar en zelfs wettelijk was. Voorzitter, gevoelens van ongelijkheid, uitsluiting en racisme lossen we niet op met excuses. Die lossen we op door ernaar te handelen, door te leren van de fouten uit het verleden en te handelen naar de normen en de waarden van nu en van het heden. Verder kan ik volledig aansluiten bij wat de heer Boter gezegd heeft.

02:47:59

Voorzitter: Meneer Rebergen nog of niet meer?

02:48:02

De heer Rebergen: Ik had nog een vraag voor de heer Van Kesteren.

02:48:08

Voorzitter: Dat kan, ja.

02:48:08

De heer Rebergen: De heer Van Kesteren vraagt terecht, denk ik, aandacht voor moderne slavernij. Ik denk dat wij dat misschien iets anders invullen dan hij dat doet. Ik heb er in mijn woordvoering ook wat over gezegd. De mensen die nog steeds last hebben van het slavernijverleden, dat zijn toch ook Groningers en ook mensen die achterban zijn, ook van de PVV. Hoe ziet de heer Van Kesteren dat?

02:48:32

De heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter, neemt u maar van mij aan dat ik heel veel spreek met mensen met een andere culturele achtergrond en daar zitten heel veel mensen bij die ook realistisch zijn en die precies weten, waar het in het leven om draait. Die willen een goed toekomstperspectief voor hun gezin, voor hun kinderen. Dat is waar ook de deugers van de ChristenUnie zich mee bezig moeten houden en niet steeds maar weer duidelijk maken van hoe goed je wel niet deugt, want we zijn hier allemaal bezig voor betere leefomstandigheden voor onze inwoners. Laten we ons daarmee bezighouden, in plaats van al dat ideologisch gezwets, noem ik het.

02:49:24

Voorzitter: Meneer Rebergen.

02:49:26

De heer Rebergen: Ja, Voorzitter. Natuurlijk doen we dat iedere dag, alleen is dit zeker niet symbolisch. We trekken het ons aan dat er mensen zijn die zeggen, we hebben last van het

slavernijverleden en als daar erkenning voor komt, dan doet dat ons goed en dan kunnen wij beter naar die toekomst kijken. Daarin zouden we ze graag willen bijstaan.

02:49:47

De heer Van Kesteren: Voorzitter, laat ik het heel concreet houden. Als je mensen vraagt, wat heeft u liever: excuses van deze gemeenteraad of een dak boven je hoofd en een goed besteedbaar inkomen? Reken maar dat negen van de tien het laatste zal zeggen.

02:50:07

De heer Rebergen: Het één sluit het ander niet toch niet uit, Voorzitter.

02:50:08

Voorzitter: Meneer Pechler.

02:50:10

De heer Pechler: Ja, dank Voorzitter. Het is inderdaad, wat de heer Rebergen net zegt en wat ik ook wil zeggen, dat de heer Van Kesteren hier wel een hele rare schijnvertoning opwerpt, alsof het kiezen of delen is, terwijl we – volgens mij – heel goed beiden samen kunnen doen. Dat het daarnaast ook belangrijk is om het verleden te erkennen om diezelfde fouten van de moderne slavernij in het verleden uit te kunnen bannen. Daarnaast is het bizar dat de PVV hier de mond vol heeft van moderne slavernij, terwijl de PVV in de Tweede Kamer, bijvoorbeeld de motie die vorig jaar werd ingediend over de concentratiekampen in China van de Oeigoeren, niet steunde. Het komt de PVV blijkbaar ook alleen maar uit om het op dit soort momenten over moderne slavernij te hebben, maar op andere momenten wordt er niets aan gedaan door die partij.

02:50:53

De heer Van Kesteren: Ik hoor geen vraag, Voorzitter, maar ik wil er wel even op reageren. Voor heel veel raadsleden heeft de hoogste prioriteit: het buitenland en de PVV. Ik zou willen adviseren, ook aan de Partij voor de Dieren, maak je nu eens druk voor de gewone Groningers, want die hebben ons gekozen. Ik zou het zo fijn vinden, als de Groningers een keer de ware aard van bepaalde raadsleden zien. Als dat eens een keer duidelijk wordt, dan zullen ze toch heel andere politieke keuzen maken.

02:51:33

Voorzitter: Ik meet het even af aan of de diverse standpunten helder zijn. Dat is nu het geval. Ik ga naar de heer Dijk.

02:51:42

De heer Dijk: Dank u wel, Voorzitter. De toegenomen erkenning en waardering voor communistische verzetshelden heeft heel veel gedaan voor hun kinderen en voor de communistische verzetshelden zelf. Excuses aanbieden namens de overheid, voor bestuurders die in het verleden verschrikkelijke dingen hebben uitgevoerd, als het om slavernij gaat, kan grote groepen mensen met verschillende achtergronden in onze samenleving een plezier doen. Plezier is niet het goede woord en vergeef me dat ik niet het goede woord vind. Het kan hun goed doen. Voorzitter, slavernij was en is echter onderdeel van een economisch systeem. Daar heeft de heer Van Kesteren dan weer wel gelijk in, want dat economische systeem is er voortdurend op uit om mensen uit te buiten op allerlei verschillende soorten manieren. Dat wij excuses gaan bepleiten, daar is de SP een groot

voorzitter van. Dat wij de geschiedenis van Groningen, als het om slavernij gaat, een onderdeel geven in onze stad ... Volgens mij zei mijn fractie toen we het erover hadden: zorg ervoor dat het in het Groninger Museum of het Scheepvaartmuseum komt. Maak er een goede plek voor. Daar is de SP een groot voorstander van, maar het één kan niet zonder het ander. Het verleden erkennen en excuses ervoor aanbieden, betekent ook inzien dat dit economische systeem, ook waar wij nu in zitten, nog steeds leidt tot uitbuiting, racisme en discriminatie en op dit economisch systeem gedijen rechtse partijen heel erg. Als u dat ziet en u maakt het nu aan den lijve mee, ook hier hoort u het weer. Het is puur en alleen bedoeld om mensen, werkende klasse, uit elkaar te spelen. Houd daarmee op. Het is één zetel en zorg ervoor dat we het niet te veel aandacht geven. Zorg er vooral voor dat het in de samenleving en in ons economisch systeem onmogelijk is om dit soort ideeën voedingsbodem te geven. Dat gebeurt, volgens de SP-fractie, ook nog steeds te weinig.

02:53:55

Voorzitter: Meneer Boter.

02:53:57

De heer Boter: Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik heb één vraag aan de SP. Moet er ook een SP-bordje bij met 'goedgekeurd door de SP' in het Scheepvaartmuseum of mag het ook een objectieve weergave van de geschiedenis worden?

02:54:07

De heer Dijk: Het mag absoluut een objectieve weergave van de geschiedenis zijn, voor zover dat mogelijk is. Er hoeft absoluut geen SP-bordje bij. Volgens mij, meneer Boter, moet je wel horende doof zijn en ziende blind zijn, als je het slavernijverleden niet durft te erkennen. Uw partij durft dat al jarenlang niet. Dit had 50, 60, 70, 100 jaar geleden al moeten gebeuren. Dat is niet gebeurd. Dan vind ik ook wel dat de partij, een liberale partij, een volkspartij ... Vergist u zich niet, al uw raadsbijdragen en alles wat we hier aan het doen zijn, wordt opgebracht door de werkende klasse en die werkende klasse bestaat voor het overgrote deel ook nog eens uit mensen met een andere achtergrond, dan de puur Nederlandse achtergrond. Excuses voor mijn woordkeuze, als die niet goed zou zijn. Het is wel zo, dus hier nu anderen de maat nemen over dat er een bordje moeten komen dat het door de SP goedgekeurd is, dat accepteer ik ook niet.

02:55:11

Voorzitter: Nee, wij gaan over naar ... Nee, nee, nee!

02:55:14

De heer Van Kesteren: Ik vind toch dat ik mag reageren, want de PVV wordt persoonlijk aangesproken.

02:55:17

Voorzitter: Nee, dat gaan we niet doen, want dit debat zou hoogstaand gevoerd kunnen worden en dat begint af te glijden.

02:55:25

De heer Van Kesteren: Ik vind het kwalijk.

02:55:25

Voorzitter: Wij gaan naar meneer Bushoff.

02:55:28

De heer Bushoff: Ja, dank u wel, Voorzitter. De Partij van de Arbeid staat voor een samenleving, waarin iedereen meetelt en waarin iedereen ook zichzelf kan zijn, waar kortom plek is voor iedereen. Soms is het daarom van belang om daarvoor rekenschap te geven van het verleden en tegelijkertijd komt de PvdA ook altijd op voor hen die nu onrecht ervaren in het heden. Ik zeg tegen de mensen die daar een tegenstelling over proberen op te werpen, dat dat samen kan gaan. Voorzitter, kortom volop steun voor de motie en dank ook voor de persoonlijke inbreng van een aantal mensen in deze raad.

02:56:01

Voorzitter: Dank u zeer. Ik stel voor dat we naar meneer Bolle gaan, CDA.

02:56:05

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Wat mijn fractie vreesde, is een beetje gebeurd. Deze motie leidt nu tot een polariserende discussie tussen partijen die afleidt van de kern, die volgens mij de heer Lo-A-Njoe zeker in het begin van zijn betoog heel goed uitlegde. Daar zou het over moeten gaan. Het beter bekend maken van het verleden wat we nu hebben, ook in Groningen. Door nu te focussen op excuses of geen excuses ... Aan de ene kant is het gek dat we die nog nooit gemaakt hebben, aan de andere kant is het voor mij persoonlijk bijvoorbeeld weer moeilijk om in te schatten wat dat dan voor mensen doet. Ik heb er ook aan de andere kant weer helemaal geen problemen mee om dat aan te bieden. Je ziet door dat op deze manier te doen dat zo een discussie, tenminste vind ik, uit de klauwen loopt en afgaat van de kern, waar het om gaat. Dat is discriminatie, racisme en uitbuiting nu en hoe dat vanuit vroeger nu nog is en ook de dingen die helemaal niets met vroeger te maken hebben, maar die nog steeds niet goed gaan. Laten we ons daarop focussen. Wij zullen voor deze motie stemmen.

02:57:20

Voorzitter: Dan stel ik voor dat we naar het college gaan. Wethouder Diks.

02:57:28

Mevrouw Diks: Dank u wel, Voorzitter. Om maar even met het eind te beginnen, het college wil graag oordeel aan de raad laten over deze motie. We weten uit onderzoek al dat het voormalige stadsbestuur van Groningen betrokken is geweest bij het landelijke slavernijverleden. Een zwarte bladzijde in onze geschiedenis die ook heden ten dage nog nadreunt en we zijn dan ook ten volle bereid om die rol meer inzichtelijk te maken voor inwoners. In onze diversiteitsagenda, die vanmiddag naar de raad is gestuurd, benoemen we gedeelde geschiedenis al als een belangrijke pijler. Om inwoners meer inzicht te bieden in de sporen van het verleden, doen we op dit moment al een aantal zaken. Bijvoorbeeld, er is educatie rondom het slavernijverleden van Groningen aan scholen door het Discriminatie Meldpunt Groningen met gastlessen die zij geven. We zetten ons in om stadswandelingen over het slavernijverleden onder begeleiding van een gids voor een breed publiek toegankelijk te maken. Daarnaast werken we aan een opdracht voor een vooronderzoek naar een betekenisvol monument. We zijn dan ook graag bereid om ons aan te sluiten bij de lobby van grote steden hierover richting de regering. We willen bekijken of en op wat voor manier excuses moeten worden aangeboden. Dit willen we graag samen met andere gemeenten doen en met allerlei betrokkenen bespreken en vervolgens in context bezien. De

uitkomst daarvan willen we graag te zijner tijd aan u voorleggen en daarom geeft het college graag het oordeel aan de raad over deze motie.

02:59:09

Voorzitter: Dank u zeer. Dan stel ik u voor dat we de motie nu in stemming gaan brengen en zoals gezegd, dit onderwerp komt ook nog een keer weer terug. Zullen we gaan stemmen? Wens iemand nog een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan open ik de stemming.

03:00:15

De heer Rebergen: Voorzitter, mijn apparatuur werkt niet, maar ik zou graag voor deze motie willen stemmen.

03:00:22

Voorzitter: Dat noteren we. Dan zijn 44 stemmen uitgebracht en dat betekent dat 39 leden voor hebben gestemd en tegen 5. De motie is aanvaard.

11d. Sociaal wonen in Eemskanaalzone

03:00:33

Voorzitter: Dan komen we bij nog een motie over de Eemskanaalzone en die is ingediend door de heer De Greef en de heer Staijen. Wie mag ik het woord geven?

03:00:49

De heer De Greef: Ja, dank u wel, Voorzitter. De SP ziet grote behoefte aan sociale huurwoningen, gezinswoningen en betaalbare koopwoningen voor starters in Groningen en daarom willen wij graag dat er in de Eemskanaalzone ruim aandacht en ruimte voor komt. Dat we erop in gaan zetten, dat het een wijk wordt met veel sociale huurwoningen en daarom doen wij het voorstel. Ook omdat in de collegebrief enigszins vaag was hoeveel sociale huurwoningen er in het totaal zouden komen, doen wij het voorstel om 30 procent sociale huur in de Eemskanaalzone te bouwen en 20 procent betaalbare koopwoningen. Wij horen graag wat de rest van de raad daarvan vindt. We dienen deze motie in met de Stadspartij.

03:01:39

Voorzitter: Meneer Staijen, nog een toelichting?

03:01:46

De heer Staijen: Wij vinden het ook heel belangrijk dat er een verschuiving komt van hele dure huizen naar het middensegment en het goedkope segment, want daar is op dit moment de grootste behoefte aan.

03:01:58

Voorzitter: Ja, meneer Bosch.

03:01:59

De heer Bosch: Ik had nog een vraag aan de Stadspartij en dat is: als ik de motie goed lees, gaan we dit betalen ook door het segment duurder te maken, maar u zegt tegelijkertijd dat het goedkoper moet worden. Ik rijm dat niet goed met elkaar.

03:02:15

Voorzitter: Meneer Staijen.

03:02:18

De heer Staijen: Hoe dit betaald moet worden, dat zal vermoedelijk zijn doordat inderdaad de duurdere woningen dan nog iets in prijs zullen stijgen. De behoefte op dit moment en die is ook overal erkend, daar heeft de Stadspartij al vaak genoeg over gezegd: het middensegment en de sociale woningbouw, daar is gillend vraag naar.

03:02:44

Voorzitter: Anderen? Ja, meneer Van der Laan.

03:02:46

De heer Van der Laan: Dank u wel. De fractie van de Partij van de Arbeid ziet ook het tekort aan betaalbare woningen. We hebben op dit moment veel meer sociale huurwoningen nodig en ook veel meer middenhuurwoningen en goedkope koop. Echter, hebben wij gelezen in de collegebrief in het programma van eisen dat het college op dit moment al het maximaal haalbare doet qua het realiseren van sociale huur, om deze plannen betaalbaar te houden en om quitte te kunnen spelen op de plannen. We vragen ons dus af of deze motie daadwerkelijk haalbaar is. Dat was het.

03:03:17

Voorzitter: Anderen nog? Ja, gaat uw gang.

03:03:20

De heer Moerkerk: Dank u, Voorzitter. Mijn fractie voelt zich comfortabel bij de gangbare verdeling van sociale woningen en duurdere woningen. Er is behoefte aan alle type woningen op dit moment, niet alleen aan sociale huurwoningen. Door te bouwen voor de iets hogere inkomensgroepen, ontstaat er ook doorstroming. Het is dus niet zo simpel door te zeggen, haal die groep maar uit de plannen, dus we zullen tegen deze motie stemmen.

03:03:42

Voorzitter: Meneer Pechler.

03:03:44

De heer Pechler: Ja, dank Voorzitter. De SP-fractie vroeg hoe de andere fracties hier tegen aankijken. Nu, top idee, dus we stemmen voor deze motie.

03:03:52

Voorzitter: Anderen nog? Ja, meneer Sietsma.

03:03:54

De heer Sietsma: Ja, dank u wel, Voorzitter. Wij lopen bij herhaling aan tegen het probleem van te weinig sociale huur bij ontwikkelplannen, maar de oplossing die de SP hier nu voorstelt, lijkt ons geen haalbare kaart. Integendeel, ik ben toch echt bang dat de inkomsten in de exploitatie daardoor zullen dalen en dat zou juist een negatief effect hebben. Het lijkt me wel heel goed als wij binnenkort, bijvoorbeeld komend najaar, eens een keer in een wat breder verband kijken naar die haalbaarheid van die 30 procentnorm en hoe dat op het moment uitpakt. Deze motie lijkt ons echter niet vruchtbaar.

03:04:40

Voorzitter: Meneer De Greef.

03:04:42

De heer De Greef: Ja, Voorzitter, die 30 procent komt niet uit de lucht vallen, dat staat in úw

collegeprogramma. Daarom probeer ik u hier daaraan te houden. U zegt, op deze manier kunnen we het vast niet betalen, dan hoor ik ook graag hoe u het dan wil realiseren, want daar hoor ik niets over in deze reactie.

03:05:04

De heer Sietsma: Ja, Voorzitter, ik zei al in mijn woordvoering dat het echt een terugkerend probleem is. Wij hebben inderdaad die ambitie, maar de betaalbaarheid daarvan is keer op keer een probleem. Dat is een grote zorg voor mijn fractie en daarom stel ik voor om daar eens in een wat breder verband naar te kijken, hoe dat komt en wat we daaraan kunnen doen, maar uw oplossing gaat niet werken.

03:05:27

Voorzitter: Anderen nog? Ja, gaat uw gang.

03:05:31

Mevrouw De Vries: Wij sluiten ons graag aan bij de woordvoering van 100% Groningen.

03:05:33

Voorzitter: Mevrouw Moorlag.

03:05:42

Mevrouw Moorlag: Ja, bedankt, Voorzitter. Ook wij begrijpen de zorg die de SP uitspreekt. Betaalbare woningen in onze gemeente zijn schaars en het is dan ook van belang dat er voldoende sociale huur toegevoegd wordt. Dit is ook de reden dat we hebben aangegeven dat we het graag horen van het college als de percentages, zoals aangegeven voor dit gebied niet gerealiseerd kunnen worden, zodat we dan met elkaar kunnen kijken hoe we dit alsnog kunnen verwezenlijken. Tegelijkertijd zien we dat er evengoed woningen nodig zijn in een duurder segment en zien we ook graag dat onze wijken gemengd zijn. We hebben het idee dat de verhoudingen, zoals het college deze voorstelt, goed zijn in de plannen voor deze wijk en dat is dan ook de reden dat we deze motie niet zullen steunen. Tegelijkertijd willen we ook aansluiten bij de zorgen die GroenLinks uitspreekt over, hoe het nu zit met totale percentage sociale huur in onze gemeente, dus bij die vraag sluiten we ons ook graag aan.

03:06:42

Voorzitter: Ja, mag ik overgaan tot preadvies van het college?

03:06:47

De heer Van der Schaaf: Dank u wel, Voorzitter, om met het laatste punt te beginnen van de 30 procent sociale huur die in het coalitieprogramma staat. We hebben u er de afgelopen tijd meerdere keren over gerapporteerd. We halen dat al jaar in jaar uit en de afgelopen jaren ruim, in de afgelopen jaren in het totale woningbouwprogramma. Dat is wat anders dan dat je kijkt op een aantal eigen ontwikkelingen, want vanwege de grondexploitaties halen we dat niet altijd en dat klopt. Bijzonder is nu juist dat er juist in dit deel van de grondexploitatie Meerstad – daar hebben we het over, dat is de Eemskanaalzone – de 10 procent die leidend is in Meerstad hier loslaten. Wij gaan voor 30 procent, dus dat is hoger. We spannen ons hier echt, ook door het aantal woningen van 1500 naar 2100 te verhogen, maximaal in om juist hier ook in dit deel van de grondexploitatie Meerstad meer sociale huurwoningen en ook meer in het middensegment te programmeren. In die zin verrast me het moment en het idee achter die motie van de SP niet, maar wel dat de motie juist bij dit

plan komt, waarin we juist tot het maximale zijn gegaan binnen de financiële mogelijkheden – zeg ik er ook bij, zoals nu lijkt – om die aantallen omhoog te halen. Wanneer we daar nu aan zouden sleutelen en inhoudelijk kun je daar iets op tegen hebben ... Ik ben het op zich ook wel eens met de woorden van de heer Moerkerk, dat we ook in het duurdere segment – dat begint ongeveer bij drie ton voor alle duidelijkheid – behoefte hebben in de stad aan doorstroming. Natuurlijk kunnen we bij de ontwikkelstrategie nog eens kijken wat het effect is als je aan die percentages gaat sleutelen. Ik heb ook in de commissie aangegeven dat u daarover gaat als raad uiteindelijk, maar ik zou het nu nog niet doen. Die risico's zijn – denk ik – te groot, dus we ontraden.

03:08:21

Voorzitter: Kunnen wij de motie in stemming brengen? Meneer Bosch.

03:08:24

De heer Bosch: Ik zou graag nog een stemverklaring willen geven en dat is dat ik de uitleg van de wethouder goed kan volgen en daarom tegen zal stemmen.

03:08:32

Voorzitter: Ja, dan gaan we stemmen.

03:09:10

De heer Van der Laan: Voorzitter? Ah, nu gaat het toch lukken. Ik zou graag geacht worden tegen te hebben gestemd. Ik zal nog een laatste poging wagen.

03:09:17

Voorzitter: Ja, dat zeggen ze allemaal. U voelt natuurlijk de hete adem van uw fractievoorzitter opeens. Nu, dan ga ik nu de stemming sluiten. 10 voor, 34 tegen. Dat betekent dat de motie is verworpen.

11e. Zeggenschap voor het lint

Voorzitter: Dan hebben wij een motie 'Zeggenschap voor het lint', waarbij ik opmerk dat de heer Van Niejenhuis zich daar aan de beraadslaging onttrekt. Zo begrijp ik het. Ja, dan kijk ik even naar de indieners. De heer De Greef.

03:10:06

De heer De Greef: Ja, dank u wel, Voorzitter. De SP hecht waarde aan de eigenheid van de lintdorpen, Middelberg en Engelbert. Wij denken dat de bewoners van die dorpen dat het beste kunnen bewaken. Daarom willen wij voor hun – als steuntje in de rug – in de plannen voor de Eemskanaalzone, dat echt duidelijk wordt, waar zij over mogen beslissen en over mee mogen praten, dat zij niet voor voldongen feiten worden gesteld en dat zij daar op een goede manier door de gemeente en het college over worden geïnformeerd. Deze motie is om dat te onderstrepen.

03:10:48

Voorzitter: Dank u zeer. Nog aanvulling door de heer Staijen of de heer Van Kesteren? Meneer Staijen.

03:10:52

De heer Staijen: Ik had het niet beter kunnen zeggen.

03:10:53

Voorzitter: De heer Van Kesteren nog aanvulling? Ook niet. Anderen nog? Ja, mevrouw De Vries.

03:11:03

Mevrouw De Vries: Wij zijn nog wel benieuwd naar hoe de wethouder hiernaar kijkt, want ik geloof dat hij ook al iets van een belofte heeft gedaan richting de inwoners. Wij vinden het wel heel belangrijk dat er met de inwoners ook gepraat wordt over, waar zij wel en niet zeggenschap over hebben, dus we zijn benieuwd naar de wethouder.

03:11:16

Voorzitter: Dan geef ik hem gelijk het woord. De wethouder, hoe kijk u hier tegenaan?

03:11:20

De heer Van der Schaaf: Dank u wel, Voorzitter. Op zich klopt het wat mevrouw De Vries zegt. Ik heb een toezegging gedaan – hoewel dat niet eens nodig is, maar vanzelfsprekend is – dat je het bij uitbreidings- of inbreidingsplannen altijd uitgebreid met de omwonenden erover hebt, hoe plannen tot stand komen en dat je ook hun meningen daar een plek in geeft. Dat je ze ook mee laat praten en mee laat beslissen tot op zekere hoogte, maar uiteindelijk is het aan uw raad om daar dan een keuze in te maken. Waar het probleem van het college toch wel in deze motie zit, is dat er alleen gesproken wordt over de Meerdorpen, terwijl wij natuurlijk met veel meer dorpen in de omgeving te maken hebben die in een vergelijkbare positie zitten. Ik noem maar Ruischerbrug, Ruischerwaard, het huidige Meerstad, Klein Harkstede en de Bedrijvenvereniging Driebond is er ook nog. Naar mijn mening is deze motie in die zin overbodig, omdat ik het al toe heb gezegd, en is ook een beetje selectief. Volgens mij moeten we met alle belangenorganisaties en omwonenden in de omgeving dit gesprek voeren en niet alleen met de Meerdorpen.

03:12:26

Voorzitter: Moet de motie in stemming worden gebracht of is dat niet nodig? Meneer De Greef.

03:12:33

De heer De Greef: Ja, zolang maar duidelijk wordt gemaakt naar al die partijen, wat zij precies ook mede mogen bepalen. Als de wethouder dat kan toezeggen, dan wil ik de motie wel intrekken.

03:12:44

Voorzitter: De wethouder.

03:12:46

De heer Van der Schaaf: Ja, mede mogen bepalen, daar gaat u over. Het is de gemeenteraad die uiteindelijk bestemmingsplannen, stedenbouwkundige plannen, et cetera vaststelt en niemand anders. Waar we natuurlijk volstrekt helder over zijn, is naar alle omwonenden wat we doen met hun opmerkingen en welke positie ze daarin hebben. Als dat voldoende is, dan kan ik dat natuurlijk onderstrepen.

03:13:10

Voorzitter: Motie ingetrokken? Ja? Akkoord. Motie ingetrokken.

11f. Havenkwartier in de Deense Haven

Voorzitter: Dan zijn we bij, volgens mijn boekhouding, de laatste motie vreemd aan de orde van de dag. Dat gaat over: 'Havenkwartier in de Deense haven'. Door een groot aantal partijen ingediend: GroenLinks, Partij voor de Dieren, CDA, D66, Partij van de Arbeid, PVV, SP en ChristenUnie. Meneer Van Niejenhuis is weer terug. Dat vond ik het belangrijkste voor dit moment. Mevrouw Nieuwenhout, gaat uw gang.

03:13:53

Mevrouw Nieuwenhout: Hartelijk dank, Voorzitter. Een plaatje vertelt vaak meer dan duizend woorden, dus daarom wilde ik dit plaatje even voor jullie tevoorschijn toveren. Een groot aantal partijen in de gemeenteraad is met mij van mening dat deze haven een enorm grote kans kan bieden om een interessant, levendig havenkwartier te worden. In een havenkwartier zouden varende woonschepen, drijvende horeca, misschien wel een theater te water en ook de nautische bedrijvigheid, die daar nu al gevestigd is, een rol kunnen krijgen. De motie spreekt verder voor zich denk ik en is politiek gezien niet heel spannend, maar wij zouden graag als symbool vanuit de raad, de wethouder willen vragen om dit stukje van het plangebied ook serieus te onderzoeken en te kijken wat voor levendig district er in de haven gerealiseerd zou kunnen worden. Dank u wel.

03:14:56

Voorzitter: Dank u zeer. Het wordt getoond, dus alle kijkers kunnen ook meekijken. Ik kijk even naar de andere indieners of er nog behoefte is aan aanvulling. Op dit voorstel niet. Dan kijk ik naar meneer Staijen.

03:15:13

De heer Staijen: Ja, dank u, Voorzitter. De grote vraag is, waarom zijn wij niet gevraagd? Ik zag de motie vanmiddag als een grote verrassing langs komen. Dit kan een prachtig stukje stad worden, vergelijkbaar – denk ik – met hoe bijvoorbeeld de Noorderhaven er uit ziet in zijn beste dagen, dus we hadden heel graag mede-ingediend.

03:15:36

Mevrouw Nieuwenhout: Als het goed is, is het naar alle partijen rondgestuurd. Als dat naar u niet gelukt is, dan spijt me dat oprecht. Sorry daarvoor.

03:15:45

De heer Staijen: Oké, we zullen toch voorstemmen.

03:15:49

Mevrouw Nieuwenhout: Dat is fijn.

03:15:49

Voorzitter: Het is speciaal dat u dat nog even extra kon laten zien. Dat heeft u nu gedaan, dus u kunt GroenLinks dankbaar zijn voor het feit dat u dat even zo mooi kon etaleren.

03:16:04

De heer Staijen: Ik ben GroenLinks vaak dankbaar, maar ik uit het niet zo erg graag.

03:16:12

Voorzitter: Mooi. Anderen nog op dit punt? Ja, meneer Bosch, gaat uw gang.

03:16:18

De heer Bosch: Ja, Voorzitter, ook wij hadden graag mede-ingediend. Het is een heel mooi voorstel. Dat wij niet mede-indiener zijn, ligt aan dat we dat zelf niet hebben gedaan, maar een mooi voorstel.

03:16:28

Voorzitter: We zullen dan ook zorgen dat er voldoende afvalbakken in de omgeving staan. Dat is wel belangrijk dan.

03:16:35

De heer Bosch: Geen gek idee. Dat is best goed.

03:16:37

Voorzitter: Om tien uur rust, regelmatig en reinheid. Daar gaan we een andere keer ... Oké. Anderen nog? Niet? Goed, dan ga ik even naar de wethouder of die nog nee durft te zeggen.

03:16:55

De heer Van der Schaaf: Nee, Voorzitter, een mooi plan en ook een mooie motie. We zijn ook al in gesprek met de initiatiefnemer voor dit nautisch kwartier. Dat wil nog niet zeggen dat we – om even een woordspeling te gebruiken – meteen 'in veilige haven' zijn met dit idee. Wat wel zo is, is dat we dit zeker serieus zullen oppakken en we het ook als een grote kans zien. Dat wij ook nog wel – denk ik – twee dingen zouden moeten benoemen die we zeker, naast wat er in deze motie allemaal al genoemd staat, echt mee zouden moeten wegen. Dat is aan de ene kant dat het echt een ontwerpogave is en dat we het goed moeten afstemmen met de inrichting van het havenpark en ook de woningbouw die daar in de buurt komt. Ook dat we uiteindelijk natuurlijk ook een gemeente-brede afweging moeten maken van is dit nu een aanvulling, dit nautisch kwartier, op wat we verder hebben? Gezien het enthousiasme hier in de gemeenteraad denk ik dat het daarmee wel goed komt. We zullen alles onderzoeken. Het kost ook wel even tijd om dit goed met elkaar te doen, maar we gaan dit serieus oppakken. Het is een goed idee, wat ik al zei, en een goede motie, dus oordeel aan de raad.

03:17:55

Voorzitter: Zullen we de motie in stemming brengen? Ja, dan gaan we stemmen. Stemverklaring niet nodig? Dan gaan we stemmen.

03:18:31

Voorzitter: Ik sluit de stemming en alle leden van de raad vinden dit een mooi plan en het college ook. Dan weten we wat er komt. Dank daarvoor.

12. Installatie van de heer I. Venhuizen als raadslid voor D66

03:18:47

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt twaalf gekomen. Dat is de installatie van de heer Venhuizen, als raadslid voor D66. Ik geef het woord aan de voorzitter van de commissie geloofsbrieven, de heer Leemhuis.

03:19:02

De heer Leemhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. De commissie voor de geloofsbrieven nog

steeds bestaande uit Tessa Moorlag, Bob de Greef en mijzelf, heeft de geloofsbrieven van de heer Ido Venhuizen onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de heer Venhuizen toe te laten als lid van de gemeenteraad.

03:19:24

Voorzitter: Dank u zeer. Dan verzoek ik de heer Venhuizen naar voren te komen en gaan wij hem installeren. U heeft de procedure al kunnen afkijken en al een keer gedaan.

03:19:50

Voorzitter: Ik verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten, als lid van de raad, naar eer en geweten zal vervullen. Zegt u mij na, dat verklaar en beloof ik.

03:20:30

De heer Venhuizen: Dat verklaar en beloof ik.

03:20:32

Voorzitter: Mag ik u van harte feliciteren met uw -

03:21:34

Zaal: [applaus]

03:21:35

Voorzitter: Staat hij erop, Jim? Ja, kan het gedeeld worden in de social media en andere vreselijke dingen? Ja, Twitter, Facebook en Instagram en weet ik wat allemaal. Nu, wereldwijd weten we het nu. Van harte gefeliciteerd en heel veel geluk en plezier in dit mooie werk.

13. Benoeming van plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad

03:21:53

Voorzitter: Dat betekent dat wij over moeten gaan tot de benoeming van een plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad en in de afgelopen periode hebben de heren Bolle en Van Niejenhuis zich aangemeld voor deze vacature. Dat betekent dat er gestemd moet worden. Dat gaat over personen, dus dat gaat schriftelijk. Het verzoek is of de leden Petra Brouwer, Wesley Pechler en Van Kesteren in de stemcommissie plaats zouden willen nemen. De enige voorwaarde is dat ze tot ongeveer 44 kunnen tellen. Als dat mogelijk is?

03:22:56

De heer Pechler: Mag ik een rekenmachine gebruiken?

03:22:59

Voorzitter: U mag alles. Goed, wij gaan briefjes invullen en stemmen verzamelen. Ik schors even, opdat u daartoe in de gelegenheid bent.

03:30:45

Voorzitter: Ik verzoek de leden van de raad hun plaats weer in te nemen.

03:30:51

De heer Pechler: Ja, Voorzitter, de stemcommissie is klaar met deze zware taak. Er zijn 44 geldige stemmen uitgebracht. Daarvan waren er 18 op de heer Bolle en 26 op de heer Van Niejenhuis.

03:31:10

Voorzitter: Dan dank ik beide kandidaten zeer voor hun aanbod om deze prestigieuze functie te willen vervullen voor de raad. Het is niet onbelangrijk en prachtig dat u beiden bereid bent geweest om dat te doen. Dan rest mij alleen nog de vraag, nu u dit gehoord heeft, of u de functie aanvaardt?

03:31:52

De Heer Niejenhuis: Ja, dat spreekt voor zich, Voorzitter. Dank u wel. Ik vind het ontzettend eervol om dit te mogen doen, namens de raad. Ik zal me inzetten voor de vertegenwoordiging van de raad en voor de versterking van de positie van de raad met heel veel energie en plezier. Dank u wel.

03:32:09

Voorzitter: Mooi, van harte gefeliciteerd. Meneer Bolle, zeer bedankt dat u ook bereid was.

14. Afscheid van de heer B.N. Benjamins als raadslid voor D66

Voorzitter: Dat is allemaal in het werk gesteld om afscheid te kunnen nemen van de heer Benjamins als raadslid voor D66. Een aantal mensen was even bang dat we opeens 46 leden hadden, maar dat is niet zo.

03:32:35

Voorzitter: Beste Berndt, afscheid nemen doen we meestal aan het begin van de vergadering, dit keer aan het eind, maar het is sowieso een bijzonder afscheid, want het is een klein beetje een 'nepafscheid', want je gaat niet echt weg. We nemen wel afscheid van jou als raadslid en plaatsvervangend raadsvoorzitter, want jij bent door je fractie voorgedragen als opvolger van vertrekkend wethouder Paul de Rook. Over die voordracht moet de raad volgende week nog wel stemmen. Dat is best een beetje spannend, maar het komt waarschijnlijk wel goed. Je werd in juli 2012, halverwege de bestuursperiode, raadslid als opvolger van Erik Akkermans. Jouw portefeuille bestond onder meer uit financiën, binnenstadsontwikkeling en economie. In 2014 werd je plaatsvervangend raadsvoorzitter en je was toen al voorzitter van de raadscommissie Financiën en Veiligheid. Plaatsvervangend voorzitter van deze gemeenteraad ben je gebleven, ook na de verkiezingen, want voorzitten doe je hartstikke goed. Je leidt met overzicht, flair en gezag een vergadering. Met jouw invulling is de functie van plaatsvervangend raadsvoorzitter meer geworden, dan eens in de zoveel tijd technisch de voorzittershamer overnemen. Het heeft meer cachet gekregen, meer body. Zo was jij één van de sprekers op de Grote Markt na de aanslag op het tijdschrift Charlie Hebdo, waar je de persvrijheid en vrijheid van meningsuiting hartstochtelijk verdedigde. Je hebt je functie als plaatsvervangend raadsvoorzitter vooral inhoud gegeven door steeds nadrukkelijk de rol en positie van de raad in het oog te houden, altijd begaan

met en aandacht vragend voor het functioneren van de raad en het systeem, waarin de raad werkt. Bijvoorbeeld binnen het presidium, waarin jij vanuit een dubbelrol deelnam. Je was ook de stille en stuwende motor in het proces naar een nieuwe werkwijze van de raad die vorig jaar is ingevoerd, onder meer bedoeld om de raad meer regie te geven en beter in positie te laten komen. Daar heb je stevig aan bijgedragen, zeker ook als voorzitter van de agendacommissie die in de werkwijze een belangrijke rol heeft. Als vanzelfsprekend werd jij ook de vaste voorzitter van het politiek vragenuur en uit de vorige raadsperiode noem ik nog de onderzoekscommissie van de raad naar de gang van zaken met Geothermie, waar jij voorzitter van was. De coronatijd was en is nog steeds voor iedereen hier een hele bijzondere periode en jij had als plaatsvervangend voorzitter een grote rol in de creatieve oplossingen voor de problemen, waar we als gemeenteraad voor werden gesteld om het democratisch proces doorgang te laten vinden. Het is zeer terecht dat zojuist ook van de zijde van het college complimenten werden gemaakt aan de raad voor het meedenken in dat hele proces en dat was ingewikkeld, want we hadden hele ingewikkelde afwegingen te maken. Zo was jij de voorzitter van de vergadering onder voorbedachte rade op 31 maart 2020, die niet doorging, omdat er geen enkel raadslid kwam opdagen. Op die manier kon de raad de volgende dag met minder dan het quorum vergaderen en toch besluiten nemen. Ook die vergadering leidde jij, net als menig hybride bijzondere commissievergadering ter voorbereiding op de geheel digitale besluitvormende raadsvergaderingen en die mocht ik dan weer doen. Je zou het bijna weer vergeten, maar we hebben afgelopen jaar vele smaken van vergaderen meegemaakt en jij was erbij en je hebt het steeds buitengewoon gedaan. Je bent een bescheiden mens, Berndt en misschien wel te bescheiden. Rustig, beschouwend, respectvol en scherp in de zin van hartstikke alert. Er ontgaat je weinig en met veel gevoel voor humor. Bovendien is je Engels prima in orde, getuige jouw geheel Engelse woordvoering in een commissievergadering onder leiding van Wim Koks die met piepjes het gebruik van Engelse woorden probeerde te disciplineren. Na de herindelingsverkiezing van 2018 werd je fractievoorzitter, maar oktober vorig jaar gaf je dat stokje over aan Tom Rustebiel, omdat je het belangrijk vindt jong en aanstormend politiek talent te begeleiden. Er groeit iemand even een meter, maar dat is dan ook terecht. Nu maak je een nieuwe – voor velen een onverwachte – maar door die velen een jou ook gegunde stap. Je hebt je sporen in de raad dubbel en dwars verdiend, voor het publiek in stad en gemeente meestal wat achter de schermen. Straks kom je als wethouder vanzelfsprekend meer in de spotlights te staan. Nu reageert Koks niet, maar dat komt omdat hij geen piepje heeft natuurlijk. Oh, het gehoorapparaat piept. Berndt, we willen je enorm bedanken voor al die inzet die je in onze gemeenteraad hebt gepleegd, ook voor je collegialiteit naar velen en ook naar mij toe. We wensen je in je nieuwe functie straks – nu alvast – heel veel succes. Heel veel dank! Uiteraard een cadeau, maar ik geef eerst nog het woord, voordat jij aan het woord komt, aan de fractievoorzitter van D66.

03:39:32

De heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. Geen uitvoerige speech, zoals bij het vertrek van collega Paulusma onlangs, want we zien natuurlijk Berndt – gelukkig – vanaf volgende week nog steeds in deze zaal, maar dan in een andere rol. Het is me wel wat met die fractie van D66, sinds ik fractievoorzitter ben. Wieke, Paul, Berndt, allemaal stappen ze opzij om wat anders te gaan doen. Het zijn ook precies drie mensen die voor mij wel heel belangrijk

geweest zijn. Ik heb de vorige keer gezegd dat ik mij in de fractie van 2014-2018 enorm op heb kunnen trekken aan de energie van Wieke, maar het is Paul geweest, die heeft tegen mij heeft gezegd, moet jij je niet eens overwegen te kandideren voor de gemeenteraad? Vervolgens ging ik vol twijfel bij Berndt op de koffie, of dat nu wel een goed idee was. Dat is nu typisch Berndt. Berndt is diegene bij wie je op de koffie gaat en met wie je een open gesprek kunt voeren, bij wie je advies in kunt winnen en die jou ook onbevooroordeeld van advies voorziet. Dat heeft Berndt niet alleen bij mij gedaan, dat doet Berndt al vanaf 2008 in onze partij. Ook nu voert hij weer gesprekken met mensen die zich in willen zetten voor onze partij, in de gemeenteraad, vanaf de volgende raadsperiode. Die dienstbaarheid is heel groot geweest en in die zin hebben wij vertrouwen in jouw competentie, als nieuwe wethouder Berndt, maar wij gunnen het jou ook enorm, want jouw inzet voor de partij is enorm geweest. Vanaf 2008 hier in dit huis aanwezig, ik denk dat de burgemeester er genoeg woorden aan heeft gegeven. Wij hebben heel veel vertrouwen in jou. We willen jou heel erg bedanken voor de enorme inzet die je hebt gedaan voor onze partij. We zullen daar natuurlijk in een wat kleiner comité nog uitvoerig bij stil gaan staan, maar voor nu hartelijk dank en alvast veel succes in je nieuwe rol.

03:41:13

De heer Benjamins: Dank je wel, Tom.

03:41:16

Voorzitter: Het cadeau krijg je zo, maar omdat je daar nu toch eenmaal staat, kun je net zo goed ook even een paar woorden spreken.

03:41:26

De heer Benjamins: Zal ik dat dan maar even doen?

03:41:27

Voorzitter: Ja, doe maar.

03:41:29

De heer Benjamins: Ja, het is een bijzondere dag vandaag. Ik kreeg vandaag namelijk het prachtige nieuws dat mijn dochter alsnog over mag naar 3 vwo, na een ingewikkeld en bewogen schooljaar. Er is vandaag door een aantal partijen al aan gerefereerd, dat dit een heel lastige jaar is geweest voor heel veel mensen. Zij heeft zich dus uiteindelijk moedig en tijdig weten te herstellen. Een super trotse vader dus hier, die in de afgelopen jaren weleens net iets minder vaak thuis was dan gewild of gewenst. Sorry alvast voor de komende tijd aan het thuisfront. Het is een bijzondere dag met tenslotte nu een wat merkwaardig afscheid, daar werd door de burgemeester al even wat over gezegd. Het afscheid van de gemeenteraad van Groningen voelt namelijk zo voor mij, want ja, ik heb het voorrecht om weliswaar voor de laatste keer als raadslid bij een raadsvergadering aanwezig te zijn geweest, maar ik mag, indien het uw raad behaagd, ook nog eens terugkeren volgende week als wethouder. In die hoedanigheid krijg ik dan waarschijnlijk nog steeds veel mee van uw vergaderorde, van de procedures, van het gedoe achter de schermen en van het haantjesgedrag van sommigen van u, die ik niet zal aankijken. Echt een afscheid? Nee, zo voelt het dan toch net niet helemaal, maar daarover wil ik het met u vanavond niet hebben. Ik wil het met u hebben over de reflecties die ik de afgelopen weken deed over mijn eigen raadsperiode, want dat waren er nogal wat. Ik zal u echter tijd besparen – want het is al laat

– en er slechts één ding uitlichten, want als er iets is dat ik meeneem, dan is het de rode draad van de ontmoeting. Ontmoeting is namelijk, wat mij betreft, onlosmakelijk verbonden aan ... Nee, het is zelfs een randvoorwaarde voor het raadslidmaatschap. Dat geldt voor het hele brede begrip van het woord, want ontmoeten doe je in de wijk, doe je op straat, doe je in het café en dat doe je ook in het stadhuis. Als er iets is wat we allemaal zo vreselijk hebben gemist in de afgelopen periode, dan is het wel die fysieke ontmoeting. Jazeker, we hebben geëxperimenteerd met digitale en hybride vormen en ik moet zeggen, voor veel overlegsituaties is dat inderdaad best een hele goede en efficiënte oplossing. Waar het echter geen oplossing voor is, is bijvoorbeeld voor werkbezoeken en bovenal is het geen oplossing voor de spontane ontmoeting, of dat nu op straat, op het terras of in de wandelgangen is. Je ziet dat we als raad steeds vaker weer fysiek willen vergaderen. De sessies aan de Radesingel en Topweer puien inmiddels weer uit. Dat is ook goed, want de onderlinge sfeer begon er echt onder te lijden. Dat is funest voor een gemeenteraad die erom bekendstaat hard te zijn op de inhoud, maar zacht op de mens en de relatie. We willen elkaar weer spontaan tegenkomen en het hebben over politiek, niemendalletjes en over en met elkaar in gesprek. Die onderlinge verbinding met u allen, dát is de warme herinnering die ik met mij meedraag en zal blijven koesteren. Of het nu gaat om de vele avonden op het terras of binnen in cafés, werkbezoeken bij de brandweer, bij de politie of de prachtige uitjes naar Rotterdam, Hamburg en Bremen, ze hebben de verhoudingen allemaal stuk voor stuk verbeterd en versterkt. Voorzitter, mijn ultieme wens voor de gemeenteraad van Groningen is dan ook weer veel meer formele, maar bovenal veel meer informele ontmoeting. Voorzitter, dan tenslotte wil ik uiteraard iedereen heel hartelijk bedanken voor de fijne samenwerking in de achterliggende jaren. Echter, vanaf deze plek, op dit moment, mede vanuit mijn voormalige rol als plaatsvervangend voorzitter van de raad, wil ik vooral een heel groot woord van dank uitspreken aan de griffie voor de tomeloze inzet en waardevolle begeleiding die ik al die jaren heb mogen ervaren en voor de flexibiliteit die eenieder heeft getoond. In de persoon van Josine wil ik dan de hele griffie daarmee symbolisch bedanken. Dank je wel en dank jullie wel.

15. Sluiting

03:46:25

Voorzitter: Berndt, heel hartelijk dank, ook voor de mooie woorden die ik inderdaad kan onderstrepen in de richting van onze griffie, want wat is daar een werk verzet in de afgelopen tijd. We hebben een goede avond gehad met veel belangrijke onderwerpen in discussie. Het is goed gevoerd, de standpunten zijn helder en nu sluit ik de vergadering. Iedereen wel thuis.